

Státní
veterinární
správa

Odbor ochrany zdraví a pohody zvířat

Zpráva o činnosti v oblasti
ochrany zdraví zvířat v roce 2015

Informační
bulletin
č. 2/2016

1. STRATEGICKÉ CÍLE V OBLASTI OCHRANY ZDRAVÍ ZVÍŘAT	4
1.1. Souhrn činnosti v roce 2015.....	4
1.2. Personální obsazení v roce 2015	6
2. STAVY ZVÍŘAT	7
2.1. SKOT	7
2.2. OVCE.....	9
2.3. KOZY	11
2.4. PRASATA	13
2.5. KONĚ	15
2.6. DRŮBEŽ	17
2.7. RYBY	17
2.8. PORÁŽKY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	19
2.9. PŘESUNY ZVÍŘAT DLE TRACES.....	20
2.10. DEPOPULACE.....	26
3. KONTROLA ZDRAVÍ ZVÍŘAT A NAŘÍZENÉ VAKCINACE	27
3.1. PŘEŽVÝKAVCI (SKOT, OVCE a KOZY).....	27
3.1.1. Tuberkulóza skotu (<i>Bovine Tuberculosis – Mycobacterium bovis</i>).....	27
3.1.2. Tuberkulóza koz (<i>Mycobacterium bovis in caprine animals</i>).....	28
3.1.3. Brucelóza skotu (<i>Brucellosis – Brucella abortus</i>).....	29
3.1.4. Brucelóza ovcí a koz (<i>Brucellosis – Brucella melitensis</i>).....	30
3.1.5. Infekční bovinní rinotracheitida (<i>Infectious bovine rhinotracheitis/infectious pustular vulvovaginitis</i>).....	32
3.1.6. Enzootická leukóza skotu (<i>Enzootic Bovine Leukosis</i>).....	34
3.1.7. Transmisivní spongiformní encefalopatie (<i>Transmissible spongiform encephalopathy</i>).....	36
3.1.8. Trichofytóza	38
3.1.9. Katarální horečka ovcí (<i>Bluetongue</i>).....	39
3.1.10. Q horečka (<i>Q fever</i>).....	41
3.1.11. Paratuberkulóza (<i>Paratuberculosis</i>).....	42
3.1.12. Zhoubná katarální horečka (<i>Malignant catarrhal fever</i>)	43
3.1.13. Maedi – Visna (<i>Maedi – Visna</i>).....	44
3.1.14. Artritida a encefalitida koz (<i>Caprine arthritis and encephalitis</i>).....	45
3.1.15. Schmallerberg virus (<i>SBV</i>).....	46
3.1.16. Genotypizace a parentita ovcí	47
3.2. PRASATA	49
3.2.1. Klasický mor prasat – KMP (<i>Classical swine fever</i>).....	49
3.2.2. Vezikulární choroba prasat (<i>Swine vesicular disease</i>).....	50
3.2.3. Aujeszkyho choroba prasat (<i>Aujeszky's disease</i>).....	51
3.2.4. Brucelóza prasat (<i>Brucellosis suis</i>).....	51
3.3. DRŮBEŽ	52
3.3.1. Aviární influenza - Ptačí chřipka (<i>Avian Influenza</i>).....	52
3.3.2. Newcastleská choroba - Pseudomor drůbeže (<i>Newcastle Disease</i>)	55
3.3.3. Programy tlumení salmonel v chovech drůbeže (<i>Salmonella Control Programmes</i>).....	58
3.4. KOŇOVITÍ.....	66
3.4.1. Infekční anémie koní (<i>Equine infectious anaemia</i>).....	66
3.4.2. Nakažlivý zánět dělohy koní (<i>Metritis contagiosa equorum</i>)	66
3.4.3. Západonilská horečka (<i>West Nile Virus</i>).....	67
3.5. VOLNĚ ŽIJÍCÍ	69
3.5.1. Brucelóza zajíců (<i>Brucellosis suis (v. leporis)</i>)	69
3.5.2. Tularémie (<i>Tularemie</i>)	70
3.5.3. Vztekliny (<i>Rabies</i>)	72
3.5.4. Trichinelóza divokých prasat (<i>Trichinellosis in wild boar</i>)	75
3.5.5. Trichinelóza u lišek (<i>Trichinellosis in foxes</i>).....	76
3.5.6. Monitoring parazitóz u spárkaté zvěře.....	77
3.6. RYBY	79
3.6.1. Koiherpesviróza, virová hemoragická septikémie, infekční nekróza krvetvorné tkáně.....	79
3.6.2. Kontroly akvakultur	83

3.6.3.	<i>Mimořádná kontrolní akce na dovezené zásilky živých vnímavých ryb k nálezům VHS, IHN, KHV</i>	84
3.6.4.	<i>Kontrola sádek</i>	84
3.6.5.	<i>Hromadné úhyny ryb</i>	84
3.7.	VČELY	85
3.7.1.	<i>Mor včeliho plodu (American foulbrood of honey bees)</i>	85
3.7.2.	<i>Hniloba včeliho plodu</i>	87
3.7.3.	<i>Varroáza (Varroosis of honey bees)</i>	88
3.7.4.	<i>Hromadné úhyny včelstev</i>	90
4.	ČINNOST ODDĚLENÍ PRO ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ - KC BRNO	92
4.1.	Součinnostní cvičení	92
4.1.1.	<i>Nákaza 2015</i>	92
4.1.2.	<i>Společné cvičení SVS, KVS SVS pro Karlovarský kraj a dalších vybraných složek IZS Karlovarského kraje</i>	95
4.1.3.	<i>Cvičení krizového štábu ORP Prostějov a složek IZS</i>	96
4.2.	Pohotovostní plány pro případ vzniku nebezpečných nálezů	98
4.3.	Pohotovostní plány pro případ vzniku mimořádných událostí	98
5.	LABORATORNÍ DIAGNOSTIKA	99

1. Strategické cíle v oblasti ochrany zdraví zvířat

udržení statusů země prosté – brucelózy skotu a malých přežvýkavců, tuberkulózy skotu, enzootické leukózy skotu, Aujeszkyho choroby prasat, vztekliny a dalších nákaz.

ozdravování od nebezpečných nákaz a snížení prevalence původců nebezpečných nákaz Národního ozdravovacího programu (NOP) od infekční rinotracheitidy skotu (IBR), Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring TSE u skotu, ovcí, koz, monitoring katarální horečky ovcí, monitoring aviární influenzy, monitoring moru včelího plodu a dalších nákaz.

ochrana území před zavlečením aktuálně se vyskytujících nákaz v zemích Společenství nebo ve třetích zemích jako je slintavka a kulhavka, vzteklna, tuberkulóza nebo brucelóza skotu, katarální horečka ovcí, aviární influenza, klasický nebo africký mor prasat atd.

příprava a realizace pohotovostních plánů v případě podezření nebo výskytu nebezpečných nákaz na území ČR.

zajištění vzdělávání úředních veterinárních lékařů, soukromých veterinárních lékařů a chovatelské veřejnosti.

1.1. Souhrn činnosti v roce 2015

Hlavním cílem činnosti v oblasti zdraví zvířat v roce 2015 bylo udržení dobré nákazové situace, ochrana území před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonóz), nebo pro zdraví zvířat. K dosažení tohoto cíle jsme se zaměřili především na monitoring nákaz v chovech zvířat, kontroly přesunů zvířat a provádění preventivních opatření v chovech zvířat.

O dobré nákazové situaci svědčí mezinárodní statuty země prosté, které uděluje Evropská komise, nebo Světová organizace pro zdraví zvířat (OIE). V roce 2015 plnila ČR kritéria pro status země prosté u vztekliny, tuberkulózy skotu, brucelózy a leukózy skotu, brucelózy ovcí, Aujeszkyho choroby prasat, slintavky a kulhavky a afrického moru koní. V roce 2015 OIE oficiálně ČR schválila status země prosté moru malých přežvýkavců, který se ostatně na našem území nikdy v minulosti nevyskytnul a status země se zanedbatelným rizikem BSE.

V roce 2015 pokračovaly programy pro tlumení a eradikaci některých nákaz. Jednalo se o Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR), Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring a eradikace TSE u skotu, ovcí a koz. Rovněž pokračoval aktivní monitoring ptačí chřipky v chovech drůbeže a pasivní monitoring u volně žijících ptáků. Pokračoval i monitoring nebezpečných nákaz ryb, monitoring katarální horečky ovcí a pasivní monitoring Schmallenberg viru.

Od roku 2006 probíhá v chovech skotu Národní program ozdravování od infekční bovinní rinotracheitidy skotu. V roce 2015 se dařilo zvyšovat počet ozdravených chovů a koncem roku 2015 mělo celkem 95,6 % hospodářství uznán status IBR prostého hospodářství. Na uvedených hospodářstvích je přitom chováno téměř 94 % veškerého skotu v České republice.

S cílem zajistit zdravotní nezávadnost drůbežního masa a konzumních vajec pokračovaly v roce 2015 v chovech drůbeže Národní programy pro tlumení výskytu salmonel. K poklesu výskytu salmonel došlo ve všech sledovaných kategoriích, tj. v chovech nosnic pro produkci vajec, v reprodukčních chovech nosnic, v chovech kuřat chovaných na maso a výkrmových chovech krůt. Stále ovšem nesplňujeme nařízenou cílovou prevalenci sledovaných sérotypů salmonel tj. 1% v chovech brojlerů.

S ohledem na výskyt afrického moru prasat v Polsku počátkem roku 2014 byl zahájen cílený monitoring u uhynulých divokých prasat, který pokračoval i v roce 2015.

Pozornost byla věnována i onemocněním, která mohou být přenášena krev sajícím hmyzem a u kterých mohou být zvířata významným rezervoárem. V chovech skotu, ovcí a koz byly v indikovaných případech odebrány vzorky na Q horečku. U koní bylo provedeno plošné sledování výskytu protilátek proti západonilské horečce, která se ojediněle v ČR vyskytuje u lidí. Toto sledování potvrdilo, že se virus na území ČR vyskytuje, nicméně četnost výskytu je velice nízká.

Nebezpečnou zoonózou je i tularémie. Od roku 2012 probíhá pasivní monitoring, v jehož rámci jsou vyšetřováni uhynulí a ulovení zajáci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Současně je prováděn i plošný aktivní monitoring tularémie zajíců zaměřený na výskyt protilátek. Na celém území republiky se v roce 2015 metodou pomalé aglutinace vyšetřovali 3 ulovení zajáci na 100 km². Tularémie je charakteristická přírodní ohniskovostí a její výskyt je charakteristický pro určité lokality. Cílem monitoringu je určení rizikových oblastí. Informace o míře rizika v konkrétních lokalitách jsou předávány mysliveckým sdružením a krajským hygienickým stanicím.

Nebezpečným parazitem pro člověka je *Trichinella spiralis*, jejíž larva se může vyskytovat v mase divokých prasat. Proto bylo prováděno vyšetřování všech ulovených divokých prasat na přítomnost larev tohoto parazita. Sledování výskytu *Trichinella* spp. bylo s cílem spolehlivě definovat rizikové oblasti rozšířeno i na vyšetření ulovených lišek.

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. Riziko zavlečení nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nálezům v Polsku. Proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření čtyř lišek nebo psů mývalovitých na 100 km². Za rok 2015 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 540 zvířat, z toho 2 245 lišek. Byl diagnostikován jeden pozitivní případ vztekliny u netopýra, u všech ostatních druhů byl výsledek vyšetření negativní. Vzteklinou netopýrů je považována za specifickou variantu nákazy, proto jejím výskytem není dotčen statut státu prostého vztekliny, který má ČR od roku 2004. V ČR je nadále povinná vakcinace psů starších 3 měsíců a nadále platí pro chovatele povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem a to 1. a 5. den po poranění.

V roce 2015 pokračoval pasivní monitoring Schmallenberg viru, který zahrnoval virologické vyšetření všech podezřelých případů. Celkem bylo zaznamenáno 6 podezření u skotu (malformovaná telata), 1 u ovcí a jedno u koz (rovněž malformované jehně a kůzle). Ani u jednoho podezření nebyl virologicky potvrzen původce nákazy. Kromě toho bylo v rámci obchodování sérologicky vyšetřeno téměř 11,5 tisíce zvířat (převážně skot). Protilátky proti Schmallenberg viru vykazovaly 19 % zvířat. Dále pak bylo více než 43 tisíc zvířat vyšetřeno virologicky (opět převážně skot) přičemž u žádného z nich nebyla zjištěna přítomnost viru.

Monitoring parazitóz u spárkaté zvěře zahájený v roce 2013 pokračoval v roce 2014 a 2015. Vzorky trusu k laboratornímu vyšetření byly v honitbách odebírány tak, aby jeden vzorek byl odebrán z jednoho katastrálního území. Na základě výsledků monitoringu je umožněno uživatelům honiteb provádět cílené antiparazitární ošetření spárkaté zvěře. Z 14 853 vyšetřených vzorků bylo 2 509 pozitivních.

Oproti předchozímu roku došlo k výraznému poklesu výskytu případů nálezů lososovitých ryb. V roce 2015 bylo potvrzeno pouze jedno ohnisko virové hemoragické septikémie (dále jen „VHS“). Infekční nekróza krve tkáně ani koi herpesviróza se v loňském roce na našem území nepotvrdily. Ohnisko VHS bylo zjištěno na základě nahlášení zvýšeného úhynu pstruhů duhových v chovu. Následně se přijala opatření ke zvládnutí této nákazy. V roce 2015 se objevila ještě další dvě podezření na výskyt nálezů lososovitých ryb, která však nebyla potvrzena.

V roce 2015 bylo řešeno 11 případů hromadných úhynů ryb. Ve většině případů byl zjištěn úhyn obsádky z důvodu nedostatku kyslíku ve vodě a zvýšené množství amoniakových iontů s následnou intoxikací amoniakem. V ostatních případech šlo o otravu.

Tak jako v loňském roce vynaložila Státní veterinární správa i v roce 2015 značné úsilí při šetření případů otrav včel souvisejících s používáním pesticidů. Případy hromadných úhynů včel byly řešeny ve spolupráci s inspektory ÚKZÚZ a zahrnovaly i laboratorní vyšetřování vzorků k chemické analýze. Zatímco v roce 2014 bylo šetřeno 794 včelstev, z nichž k úhynu došlo u 429, v roce 2015 se tyto případy týkaly 297 včelstev se 161 uhynulými. Po mnoha letech se objevila v Královéhradeckém kraji nebezpečná nákaza – hníloba včelího plodu. Bylo vyhlášeno 5 ohnisek a včelstva byla zlikvidována včetně včelařských pomůcek, pokud nebyla možnost účinné desinfekce. Kolem ohnisek byla vytyčena ochranná pásma, která jsou pod zvýšeným veterinárním dozorem. Na území České republiky bylo v roce 2015 vyhlášeno 241 ohnisek moru včelího plodu, což je ve srovnání s rokem 2014 (332 ohnisek) pokles o 27 %. Nejvíce ohnisek, bezmála 85 %, je soustředěno ve třech krajích, Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém.

Kromě vlastního sledování výskytu nálezů a jejich původců v chovech hospodářských zvířat byly v roce 2015 na hospodářstvích prováděny plánované kontroly dodržování požadavků legislativy, které se zaměřily na kontroly preventivních opatření v chovech (biologická bezpečnost), kontroly používání veterinárních léčiv a kontroly žadatelů o dotace. Ke kontrolám biologické bezpečnosti bylo na základě analýzy rizika vybráno 3,3 % z registrovaných hospodářství v každém kraji a používání léčiv bylo kontrolováno u 1% registrovaných chovů.

Rovněž byla řada kontrol provedena na základě vyslovení podezření na nákazu, kontroly vycházející z podnětů občanů, podnětů jiných správních orgánů apod. V chovech hospodářských zvířat byla zjištěna nedodržení požadavků legislativy u cca 9% kontrol.

1.2. Personální obsazení v roce 2015

Odbor ochrany zdraví a pohody zvířat

MVDr. Zbyněk Semerád, ředitel odboru

Anna Mrázková

MVDr. Jan Bažant

MVDr. Martin Beňka

MVDr. Kateřina Beranová

MVDr. Marie Bleierová

MVDr. Leoš Čeleda, CSc.

MVDr. Milada Dubská

MVDr. Tomáš Krůta

MVDr. Petr Kučinský, CSc.

MVDr. Miroslava Lutzová

Ing. František Svoboda

MVDr. Petr Šatrán, Ph.D.

MVDr. Pavel Texl

MVDr. Simona Uherková

MVDr. Marie Vágnerová

MVDr. Richard Wallo

2. Stavby zvířat

2.1. SKOT

Populace skotu v ČR

Tabulka č. 1: Počet hospodářství

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	13	11	17	16	15
Středočeský kraj	2 941	2 240	2 310	2 170	2 233
Jihočeský kraj	2 941	2 926	3 021	2 986	2 982
Plzeňský kraj	1 908	1 868	1 954	1 896	1 958
Karlovarský kraj	391	368	422	419	443
Ústecký kraj	739	706	828	824	843
Liberecký kraj	915	976	1 005	991	1 031
Královéhradecký kraj	1 512	1 531	1 593	1 492	1 636
Pardubický kraj	1 780	1 736	1 835	1 666	1 836
Kraj Vysočina	2 327	2 344	2 347	2 263	2 260
Jihomoravský kraj	797	777	812	708	838
Olomoucký kraj	1 026	995	1 054	1 017	1 088
Zlínský kraj	1 214	1 102	1 276	1 185	1 358
Moravskoslezský kraj	1 970	1 913	2 123	1 936	2 218
Celkem ČR	19 658	19 493	20 597	19 569	20 739

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

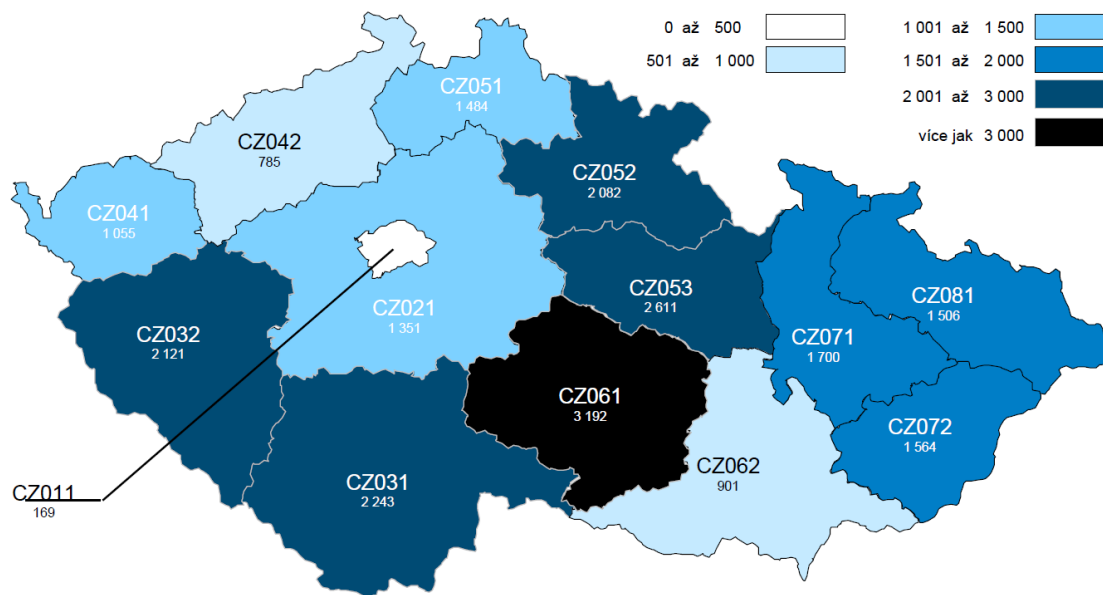
Tabulka č. 2: Počet zvířat

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	706	729	730	817	836
Středočeský kraj	142 986	150 059	148 503	151 234	148 773
Jihočeský kraj	211 514	219 754	215 421	230 733	225 656
Plzeňský kraj	158 166	168 455	163 549	173 868	160 363
Karlovarský kraj	33 245	38 828	37 869	47 448	34 957
Ústecký kraj	37 252	41 250	40 264	45 272	41 857
Liberecký kraj	43 943	48 161	46 166	51 367	46 942
Královéhradecký kraj	96 360	101 057	98 508	103 602	99 054
Pardubický kraj	111 973	116 000	114 962	117 919	117 965
Kraj Vysočina	207 787	211 740	208 419	213 817	216 950
Jihomoravský kraj	59 839	62 595	62 808	62 732	64 831
Olomoucký kraj	84 738	88 595	86 617	92 409	89 528
Zlínský kraj	58 939	59 271	57 412	62 187	61 984
Moravskoslezský kraj	1 970	1 913	2 123	1 936	2 218
Celkem ČR	1 376 311	1 324 350	1 390 111	1 361 953	1 441 934

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita skotu v ČR

Mapa č. 1: Denzita skotu na 100km²

CZ011	Hlavní město Praha
CZ021	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ061	Kraj Vysočina
CZ062	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ081	Moravskoslezský kraj

2.2. OVCE

Populace ovcí v ČR

Tabulka č. 3: Počet hospodářství

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	51	63	71	73	91
Středočeský kraj	1 743	707	2 293	2 237	2 692
Jihočeský kraj	1 604	2 102	1 946	1 993	2 241
Plzeňský kraj	1 212	1 093	1 387	1 435	1 561
Karlovarský kraj	336	1 355	405	409	443
Ústecký kraj	665	853	835	876	1001
Liberecký kraj	798	764	981	979	1 109
Královéhradecký kraj	1 074	363	1 322	1 362	1 520
Pardubický kraj	1 023	1 157	1 211	1 254	1 388
Kraj Vysočina	947	1 206	1 158	1 168	1 315
Jihomoravský kraj	642	1 848	772	809	872
Olomoucký kraj	753	1 237	877	920	997
Zlínský kraj	1 120	1 501	1 245	1 287	1 379
Moravskoslezský kraj	1 376	935	1 604	1 678	1 805
Celkem ČR	13 344	15 184	16 107	16 480	18 414

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

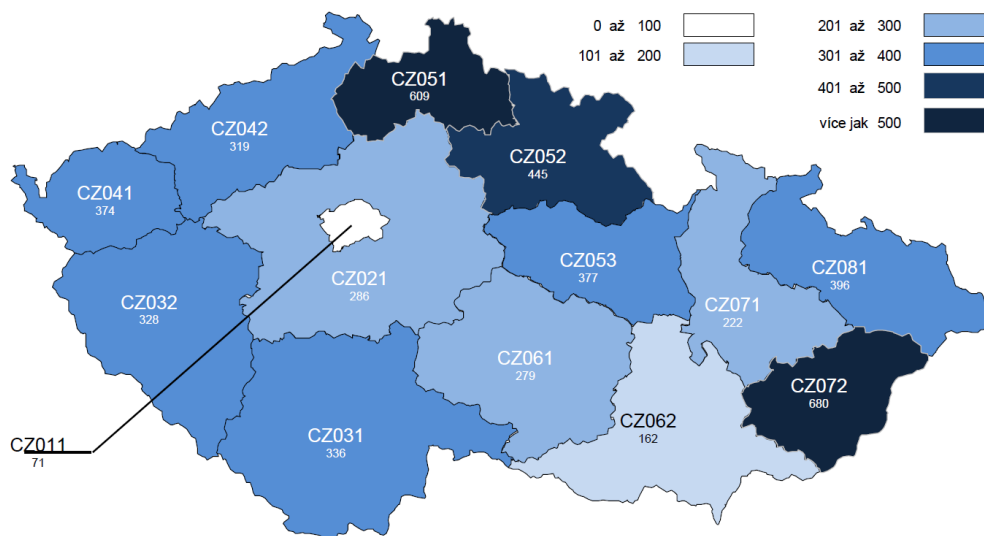
Tabulka č. 4: Počet zvířat

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	355	449	511	507	350
Středočeský kraj	25 372	11 181	32 218	30 570	31 525
Jihočeský kraj	28 866	32 512	32 947	32 948	33 800
Plzeňský kraj	23 200	17 296	23 437	23 633	24 804
Karlovarský kraj	11 909	24 492	12 425	12 410	12 410
Ústecký kraj	14 739	10 889	17 811	15 997	16 997
Liberecký kraj	16 769	17 845	18 406	18 810	19 257
Královéhradecký kraj	19 127	12 288	20 865	20 695	21 151
Pardubický kraj	15 353	17 614	17 935	16 967	17 016
Kraj Vysočina	14 351	25 825	17 767	18 052	18 947
Jihomoravský kraj	9 912	31 953	11 486	11 406	11 690
Olomoucký kraj	9 881	21 224	11 226	11 236	11 718
Zlínský kraj	23 954	19 261	24 803	25 649	26 943
Moravskoslezský kraj	18 475	19 090	19 580	20 775	21 480
Celkem ČR	232 263	261 919	261 417	259 655	268 088

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita ovcí v ČR

Mapa č. 2: Denzita ovcí na 100km²

CZ011	Hlavní město Praha	CZ052	Královéhradecký kraj
CZ021	Středočeský kraj	CZ053	Pardubický kraj
CZ031	Jihočeský kraj	CZ061	Kraj Vysočina
CZ032	Plzeňský kraj	CZ062	Jihomoravský kraj
CZ041	Karlovarský kraj	CZ071	Olomoucký kraj
CZ042	Ústecký kraj	CZ072	Zlínský kraj
CZ051	Liberecký kraj	CZ081	Moravskoslezský kraj

2.3. KOZY

Populace koz v ČR

Tabulka č. 5: Počet hospodářství

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	41	47	53	47	48
Středočeský kraj	671	553	940	951	1 145
Jihočeský kraj	544	842	681	712	751
Plzeňský kraj	361	490	463	480	534
Karlovarský kraj	184	426	213	498	221
Ústecký kraj	360	478	458	446	504
Liberecký kraj	349	429	421	438	456
Královéhradecký kraj	366	197	461	498	528
Pardubický kraj	346	398	436	427	462
Kraj Vysočina	453	301	518	523	560
Jihomoravský kraj	512	637	585	631	665
Olomoucký kraj	418	407	495	517	560
Zlínský kraj	261	471	331	365	407
Moravskoslezský kraj	400	403	552	590	649
Celkem ČR	5 266	6 079	6 607	7 123	7 490

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

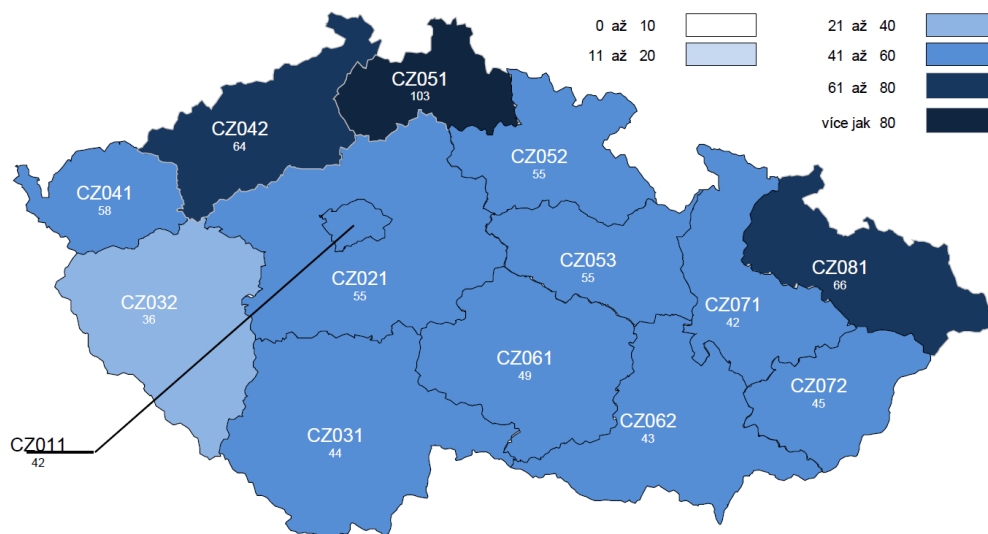
Tabulka č. 6: Počet zvířat

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	178	204	242	207	207
Středočeský kraj	3 970	2 593	5 264	5 435	6 110
Jihočeský kraj	3 121	5 055	3 955	4 120	4 400
Plzeňský kraj	1 945	2 944	2 422	2 550	2 715
Karlovarský kraj	1 735	2 341	1 747	2 412	1 915
Ústecký kraj	2 788	1 734	3 360	3 257	3 391
Liberecký kraj	2 257	3 288	3 000	3 068	3 261
Královéhradecký kraj	1 931	1 959	2 394	2 412	2 598
Pardubický kraj	1 731	2 239	2 417	2 240	2 499
Kraj Vysočina	2 474	1 595	3 101	3 047	3 300
Jihomoravský kraj	2 166	3 678	2 888	2 944	3 075
Olomoucký kraj	1 397	2 175	1 885	1 913	2 205
Zlínský kraj	1 459	2 273	1 454	1 564	1 781
Moravskoslezský kraj	1 851	2 812	2 634	3 143	3 556
Celkem ČR	29 003	34 890	36 763	38 312	41 013

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita koz v ČR

Mapa č. 3: Denzita koz na 100km²

CZ011	Hlavní město Praha
CZ021	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ061	Kraj Vysočina
CZ062	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ081	Moravskoslezský kraj

2.4. PRASATA

Populace prasat v ČR

Tabulka č. 7: Počet hospodářství

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	18	32	29	7	6
Středočeský kraj	587	475	374	397	441
Jihočeský kraj	398	270	434	265	268
Plzeňský kraj	253	186	308	200	188
Karlovarský kraj	30	41	113	33	37
Ústecký kraj	181	163	62	118	127
Liberecký kraj	65	55	40	57	58
Královéhradecký kraj	213	174	86	142	147
Pardubický kraj	270	208	111	194	209
Kraj Vysočina	605	405	168	379	374
Jihomoravský kraj	364	230	51	244	234
Olomoucký kraj	226	151	114	152	160
Zlínský kraj	91	62	56	85	85
Moravskoslezský kraj	133	133	56	142	146
Celkem ČR	3 433	2 585	2 002	2 415	2 480

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

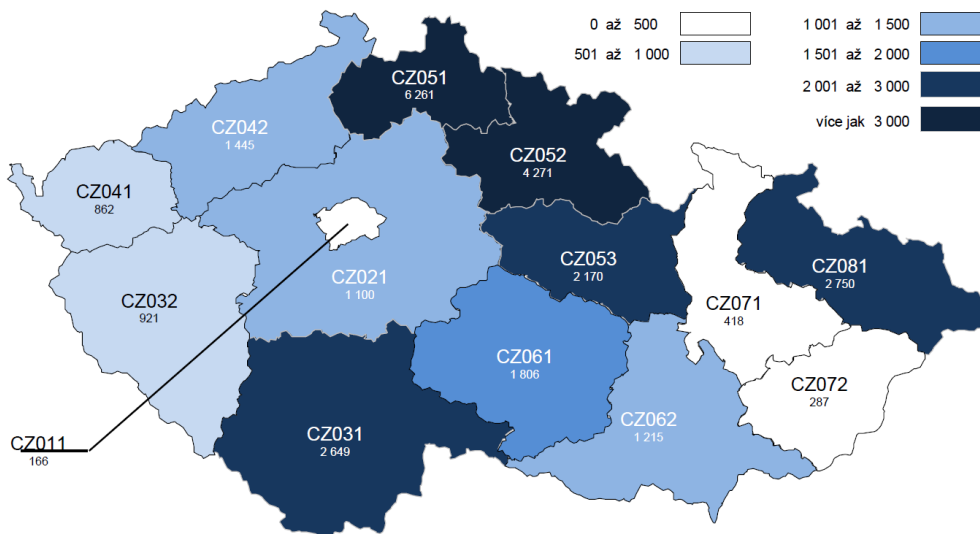
Tabulka č. 8: Počet zvířat

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	10 477	921	917	765	6
Středočeský kraj	291 133	264 613	258 527	222 068	203 232
Jihočeský kraj	173 243	248 098	163 352	169 886	149 242
Plzeňský kraj	134 968	289 740	140 145	124 336	122 710
Karlovarský kraj	10 523	137 597	18 776	15 530	11 390
Ústecký kraj	68 719	105 213	91 120	78 274	77 085
Liberecký kraj	24 942	85 413	33 738	21 576	22 030
Královéhradecký kraj	124 286	17 679	126 751	93 914	87 446
Pardubický kraj	127 478	136 794	137 133	130 118	121 177
Kraj Vysočina	280 866	66 262	284 758	272 840	266 418
Jihomoravský kraj	261 098	157 235	247 596	227 338	198 042
Olomoucký kraj	111 408	112 886	104 341	99 301	98 058
Zlínský kraj	67 431	60 665	68 182	75 667	69 643
Moravskoslezský kraj	61 712	43 413	49 905	31 673	28 576
Celkem ČR	1 719 784	1 726 529	1 725 241	1 563 286	1 455 874

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita prasat v ČR

Mapa č. 4: Denzita prasat na 100km²

CZ011 Hlavní město Praha
 CZ021 Středočeský kraj
 CZ031 Jihočeský kraj
 CZ032 Plzeňský kraj
 CZ041 Karlovarský kraj
 CZ042 Ústecký kraj
 CZ051 Liberecký kraj

CZ052 Královéhradecký kraj
 CZ053 Pardubický kraj
 CZ061 Kraj Vysočina
 CZ062 Jihomoravský kraj
 CZ071 Olomoucký kraj
 CZ072 Zlínský kraj
 CZ081 Moravskoslezský kraj

2.5. KONĚ

Populace koní v ČR

Tabulka č. 9: Počet hospodářství

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	106	495	561	131	134
Středočeský kraj	2 212	2 104	2 276	2 712	2 939
Jihočeský kraj	1 347	1 353	1 423	1 645	1 776
Plzeňský kraj	1 125	1 138	1 184	1 328	1 430
Karlovarský kraj	368	364	379	424	454
Ústecký kraj	913	938	1 006	1 154	1 262
Liberecký kraj	713	707	765	893	994
Královéhradecký kraj	1 136	1 153	1 231	1 351	1 470
Pardubický kraj	879	895	957	1 081	1 155
Kraj Vysočina	867	875	951	1 071	1 146
Jihomoravský kraj	959	1 042	1 128	1 193	1 283
Olomoucký kraj	1 093	1 134	1 212	1 322	1 414
Zlínský kraj	965	1 001	1 074	1 163	1 260
Moravskoslezský kraj	1 222	1 333	1 438	1 553	1 686
Celkem ČR	14 532	14 532	15 585	17 021	18 403

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

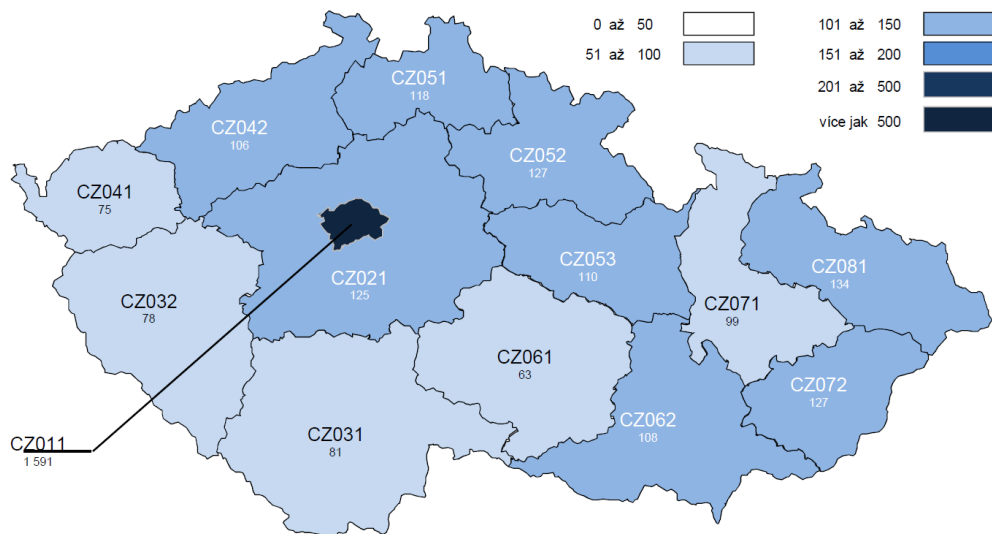
Tabulka č. 10: Počet zvířat

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	7 193	7 610	8 013	8 507	7 895
Středočeský kraj	10 000	13 281	14 089	14 661	13 802
Jihočeský kraj	7 716	8 146	8 523	8 909	8 138
Plzeňský kraj	5 505	5 907	6 165	6 421	5 895
Karlovarský kraj	2 458	2 569	2 669	2 719	2 474
Ústecký kraj	5 106	5 364	5 688	5 946	5 647
Liberecký kraj	3 331	3 614	3 806	4 009	3 724
Královéhradecký kraj	5 829	6 067	6 367	6 601	6 052
Pardubický kraj	4 940	5 104	5 308	5 552	4 977
Kraj Vysočina	4 104	4 299	4 528	4 709	4 286
Jihomoravský kraj	7 299	7 644	7 943	8 253	7 784
Olomoucký kraj	5 049	5 286	5 568	5 687	5 214
Zlínský kraj	5 111	5 385	5 665	5 851	5 039
Moravskoslezský kraj	6 933	7 163	7 473	7 786	7 284
Celkem ČR	80 574	87 439	91 805	95 611	88 211

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita koní v ČR

Mapa č. 5: Denzita koní na 100km²

CZ011	Hlavní město Praha
CZ021	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ061	Kraj Vysočina
CZ062	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ081	Moravskoslezský kraj

2.6. DRŮBEŽ

Populace drůbeže v ČR

Tabulka č. 11: Stavy drůbeže v ČR

Druh a kategorie drůbeže	2011	2012	2013	2014	2015
Reprodukční chovy	4 417 769	2 622 539	4 126 115	4 484 518	4 648 821
Nosnice pro produkci konz. vajec	8 011 152	5 693 134	7 476 215	8 413 845	8 119 059
Kuřata chovaná na maso	130 817 705	132 446 600	145 256 919	120 972 887	122 627 495
Kur domácí celkem	142 986 347	140 762 273	156 859 249	133 871 250	135 395 375
Krůty - rodičovský chov	21 496	12 600		13 179	0
Krůty výkrm	948 694	811 400		1 025 277	1 006 669
Krůty celkem	970 190	824 000	440 026	1 038 456	1 006 669
Kachny rodičovský chov	42 000	49 149			97 325
Kachny výkrm	360 000	6 975 851			3 817 072
Kachny celkem	402 000	7 025 000	271 824	290 000	3 914 397
Husy rodičovský chov	12 000	8 640			9 406
Husy výkrm	7 000	145 360			163 787
Husy celkem	19 000	154 000	19 609	15 000	173 193
Celkem	144 377 537	148 765 273	157 571 099	135 214 706	140 489 634

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR), SVS

2.7. RYBY

Populace ryb v ČR

Tabulka č. 12: Počet hospodářství

	2011	2012	2013	2014	2015
Celkem	1 641	1 845	1 984	2 415	2 056

Zdroj: Ministerstvo zemědělství (MZe)

Tabulka č. 13: Odlov (t)

	2011	2012	2013	2014	2015
Celkem	20 420	24 410	20 645	19 358	20 200

Zdroj: Ministerstvo zemědělství (MZe) a RS ČR

Odlov ryb v ČR v jednotlivých krajích

Tabulka č. 14: Počet hospodářství

Kraj	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	29	28	27
Středočeský kraj	374	383	386
Jihočeský kraj	434	458	499
Plzeňský kraj	308	224	225
Karlovarský kraj	113	114	105
Ústecký kraj	62	62	62
Liberecký kraj	40	42	39
Královéhradecký kraj	86	99	101
Pardubický kraj	111	125	127
Kraj Vysočina	168	182	207
Jihomoravský kraj	51	51	54
Olomoucký kraj	114	116	119
Zlínský kraj	38	38	35
Moravskoslezský kraj	56	59	40
Celkem ČR	1 984	2 415	2 056

Zdroj: Ministerstvo zemědělství (MZe)

Tabulka č. 15: Množství ryb (t)

Kraj	2013	2014	2015
Hlavní město Praha	50		
Středočeský kraj	439		
Jihočeský kraj	10 919		
Plzeňský kraj	1 493		
Karlovarský kraj	138		
Ústecký kraj	14		
Liberecký kraj	209		
Královéhradecký kraj	13		
Pardubický kraj	1 511		
Kraj Vysočina	1 997		
Jihomoravský kraj	2 634		
Olomoucký kraj	415		
Zlínský kraj	295		
Moravskoslezský kraj	518		
Celkem ČR	20 645	19 358	20 200

Zdroj: Ministerstvo zemědělství (MZe) a RS ČR

2.8. PORÁŽKY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Tabulka č. 16: Porážky hospodářských zvířat a počet prohlídek jatečných zvířat v letech 2011-2015

Kategorie zvířat	2011	2012	2013	2014	2015
krávy	118 318	116 267	108 828	104 371	108 982
jalovice	26 193	25 628	23 663	22 018	24 639
ostatní skot	109 174	94 253	96 917	105 297	105 104
telata	11 001	10 347	10 374	11 147	11 331
celkem skot	264 686	236 148	239 782	242 833	250 065
prasnice	75 094	57 628	57 437	62 330	63 623
ostatní prasata	2 977 028	2 712 646	2 638 207	2 602 575	2 481 245
kanci	753	584		623	655
celkem prasata	3 053 433	2 770 858	2 695 644	2 665 528	2 545 523
ovce, jehňata	12 043	12 181	12 850	14 041	14 449
kozy, kůzlata	710	640	584	436	656
koně, hříbata	428	407	402	363	244
celkem velká zvířata	3 330 742	3 030 297	2 949 262	2 923 206	2 810 937
kuřata	111 388 868	115 072 338	109 021 627	107 355 018	107 933 295
slepice, kohouti	2 937 282	2 118 847	2 789 816	2 456 966	2 489 529
krůty	134 108	81 037	90 921	103 386	112 642
hrabavá drůbež	114 460 258	117 272 222	111 902 364	109 915 370	110 535 466
kachny, husy	1 409 405	1 444 043	1 749 113	2 281 688	3 089 492
králíci	724 993	736 858	475 294	566 496	550 365
běžci	1 511	1 180	1 708	2 232	2 473
celkem všechna zvířata	120 011 927	122 484 600	117 077 741	115 689 787	116 986 220

Zdroj: SVS

2.9. PŘESUNY ZVÍŘAT DLE TRACES

Systém TRACES (TRAde Control and Expert System) umožňuje sledovat pohyb zvířat a produktů živočišného původu na území EU i mimo něj. Cílem je zajistit zdraví zvířat, dobré životní podmínky zvířat a veterinární opatření v souvislosti s veřejným zdravím.

Tabulka č. 17: Import živých zvířat do ČR v roce 2015

Země původu	2011	2012	2013	2014	2015
EU					
Belgie	1 165	0	0	12	0
Bulharsko	0	0	0	0	1 200
Dánsko	124	121 078	0	0	632 400
Estonsko	62	0	0	0	0
Finsko	13	0	0	0	0
Francie	7 804	2 806	22	6	139 343
Chorvatsko	0	0	0	0	0
Irsko	0	0	0	0	0
Itálie	0	0	0	0	34 100
Kypr	0	0	0	0	0
Litva	0	0	0	0	0
Lotyšsko	0	0	0	0	0
Lucembursko	252	100	0	0	0
Maďarsko	86	40	0	0	2 683 940
Malta	20	0	0	0	0
Německo	839	172 983	61	5	10 750 577
Nizozemsko	201	55 198	2	82	78 558
Polsko	32	7 205	16	0	1 858 705
Portugalsko	0	0	0	0	0
Rakousko	899	288	9	1	617 177
Rumunsko	0	0	0	0	0
Řecko	0	0	0	0	0
Slovensko	2 116	2 095	134	85	3 353 815
Slovinsko	15	0	0	0	0
Spojené království	2	1	0	0	5 500
Španělsko	0	4	0	0	0
Švédsko	0	0	0	0	0
celkem EU	13 630	361 798	244	191	20 155 315
třetí země					
Norsko	0	18	0	0	0
Rusko	0	0	0	0	0
Švýcarsko	0	0	0	0	0
Turecko	0	0	0	0	0
Ukrajina	0	0	0	0	0
jiná třetí země	0	74	0	0	0
celkem třetí země	0	92	0	0	0
celkový součet	13 630	361 890	244	191	20 155 315

Tabulka č. 18: Import živých zvířat pro chov do ČR v roce 2015

země původu	skot	prasata	ovce	kozy	drůbež
EU					
Belgie	1 165	0	0	12	0
Bulharsko	0	0	0	0	0
Dánsko	124	112 021	0	0	0
Estonsko	62	0	0	0	0
Finsko	13	0	0	0	0
Francie	7 804	26	22	6	139 343
Chorvatsko	0	0	0	0	0
Irsko	0	0	0	0	0
Itálie	0	0	0	0	34 100
Kypr	0	0	0	0	0
Litva	0	0	0	0	0
Lotyšsko	0	0	0	0	0
Lucembursko	252	0	0	0	0
Maďarsko	0	40	0	0	2 179 766
Malta	0	0	0	0	0
Německo	839	138 759	60	3	1 896 656
Nizozemsko	201	52 632	0	82	78 558
Polsko	32	45	16	0	109 086
Portugalsko	0	0	0	0	0
Rakousko	899	18	9	1	432 797
Rumunsko	0	0	0	0	0
Řecko	0	0	0	0	0
Slovensko	136	35	4	9	1 608 032
Slovinsko	15	0	0	0	0
Spojené království	2	0	0	0	5 500
Španělsko	0	4	0	0	0
Švédsko	0	0	0	0	0
celkem EU	11 544	303 580	111	113	6 483 838
třetí země					
Norsko	0	18	0	0	0
Rusko	0	0	0	0	0
Švýcarsko	0	0	0	0	0
Turecko	0	0	0	0	0
Ukrajina	0	0	0	0	0
jiná třetí země	0	74	0	0	0
celkem třetí země	0	92	0	0	0
celkový součet	11 544	303 672	111	113	6 483 838

Tabulka č. 19: Import živých zvířat na jatky do ČR v roce 2015

země původu	skot	prasata	ovce	kozy	drůbež
EU					
Belgie	0	0	0	0	0
Bulharsko	0	0	0	0	1 200
Dánsko	0	465	0	0	0
Estonsko	0	0	0	0	0
Finsko	0	0	0	0	0
Francie	0	2 780	0	0	0
Chorvatsko	0	0	0	0	0
Irsko	0	0	0	0	0
Itálie	0	0	0	0	0
Kypr	0	0	0	0	0
Litva	0	0	0	0	0
Lotyšsko	0	0	0	0	0
Lucembursko	0	100	0	0	0
Maďarsko	86	0	0	0	0
Malta	20	0	0	0	0
Německo	0	28 398	0	0	0
Nizozemsko	0	686	0	0	0
Polsko	0	7 153	0	0	0
Portugalsko	0	0	0	0	0
Rakousko	0	270	0	0	0
Rumunsko	0	0	0	0	0
Řecko	0	0	0	0	0
Slovensko	1 980	2 060	130	75	1 746 783
Slovinsko	0	0	0	0	0
Spojené království	0	0	0	0	0
Španělsko	0	0	0	0	0
Švédsko	0	0	0	0	0
celkem EU	2 086	41 912	130	75	1 746 983
třetí země					
Norsko	0	0	0	0	0
Rusko	0	0	0	0	0
Švýcarsko	0	0	0	0	0
Turecko	0	0	0	0	0
Ukrajina	0	0	0	0	0
jiná třetí země	0	0	0	0	0
celkem třetí země	0	0	0	0	0
celkový součet	2 086	41 912	130	75	1 746 983

Tabulka č. 20: Export živých zvířat z ČR v roce 2015

Země původu	2011	2012	2013	2014	2015
EU					
Belgie	25 198	1 025	0	0	403
Bulharsko	0	648	44	0	689 900
Dánsko	0	0	0	0	0
Estonsko	16	0	0	0	17 960
Finsko	0	0	0	0	0
Francie	11 696	37	218	0	0
Chorvatsko	9 001	1 991	145	0	32 400
Irsko	0	0	0	0	0
Itálie	9 425	13 476	10	22	65 350
Kypr	0	196	0	0	0
Litva	48	0	56	0	847 000
Lotyšsko	0	0	0	0	40 040
Lucembursko	0	0	0	0	0
Maďarsko	1 076	153 713	1 672	0	2 288 448
Malta	187	0	269	0	0
Německo	23 863	51 473	2 732	1	7 850 880
Nizozemsko	12 708	989	1 116	0	54 760
Polsko	6 167	10 821	143	28	24 285 866
Portugalsko	0	18	0	0	0
Rakousko	60 985	22 739	9 602	288	71 420
Rumunsko	281	24 788	115	0	27 990 878
Řecko	730	286	0	0	52 260
Slovensko	4 742	80 584	3 052	91	55 385 553
Slovinsko	16 189	0	0	0	62 460
Spojené království	166	0	0	0	22 120
Španělsko	18 104	2 334	0	0	9 000
Švédsko	0	0	0	0	0
celkem EU	200 582	365 118	19 174	430	119 766 698
třetí země					
Norsko	0	0	0	0	0
Rusko	63	0	670	338	341 800
Švýcarsko	1	0	0	0	0
Turecko	43 115	0	0	0	0
Ukrajina	185	50	30	103	10 965 020
jiná třetí země	9 891	1 063	46	0	1 064 958
celkem třetí země	53 255	1 113	746	441	12 371 778
celkový součet	253 837	366 231	19 920	871	132 138 476

Tabulka č. 21: Export živých zvířat k chovu z ČR v roce 2015

země určení	skot	prasata	ovce	kozy	drůbež
EU					
Belgie	22 722	1 025	0	0	403
Bulharsko	0	648	44	0	689 900
Dánsko	0	0	0	0	0
Estonsko	16	0	0	0	17 960
Finsko	0	0	0	0	0
Francie	10 338	37	218	0	0
Chorvatsko	8 463	1 491	145	0	32 400
Irsko	0	0	0	0	0
Itálie	8 538	11 736	0	22	65 350
Kypr	0	196	0	0	0
Litva	48	0	56	0	847 000
Lotyšsko	0	0	0	0	40 040
Lucembursko	0	0	0	0	0
Maďarsko	851	21 726	1 599	0	2 288 448
Malta	187	0	269	0	0
Německo	3 258	291	1 491	1	398 996
Nizozemsko	11 430	989	1 116	0	14 800
Polsko	4 906	6 848	127	28	19 669 129
Portugalsko	0	18	0	0	0
Rakousko	882	3 338	3 711	0	41 320
Rumunsko	281	11 484	115	0	27 990 878
Řecko	693	286	0	0	52 260
Slovensko	4 551	14 395	812	63	50 694 215
Slovinsko	15 425	0	0	0	62 460
Spojené království	166	0	0	0	22 120
Španělsko	16 915	2 334	0	0	9 000
Švédsko	0	0	0	0	0
celkem EU	109 670	76 842	9 703	114	102 936 679
třetí země					
Norsko	0	0	0	0	0
Rusko	63	0	670	338	341 800
Švýcarsko	1	0	0	0	0
Turecko	41 152	0	0	0	0
Ukrajina	185	50	30	103	10 965 020
jiná třetí země	4 904	1 063	46	0	1 017 438
celkem třetí země	46 305	1 113	746	441	12 324 258
celkový součet	155 975	77 955	10 449	555	115 260 937

Tabulka č. 22: Export živých zvířat na jatky z ČR v roce 2015

země určení	skot	prasata	ovce	kozy	drůbež
EU					
Belgie	183	0	0	0	0
Bulharsko	0	0	0	0	0
Dánsko	0	0	0	0	0
Estonsko	0	0	0	0	0
Finsko	0	0	0	0	0
Francie	0	0	0	0	0
Chorvatsko	186	500	0	0	0
Irsko	0	0	0	0	0
Itálie	187	540	0	0	0
Kypr	0	0	0	0	0
Litva	0	0	0	0	0
Lotyšsko	0	0	0	0	0
Lucembursko	0	0	0	0	0
Maďarsko	185	131 987	0	0	0
Malta	0	0	0	0	0
Německo	20 429	51 179	1 241	0	7 399 736
Nizozemsko	218	0	0	0	39 960
Polsko	1 212	3 973	16	0	3 821 369
Portugalsko	0	0	0	0	0
Rakousko	60 100	19 401	5 821	288	0
Rumunsko	0	11 504	0	0	0
Řecko	0	0	0	0	0
Slovensko	19	65 139	2 239	18	4 034 677
Slovinsko	0	0	0	0	0
Spojené království	0	0	0	0	0
Španělsko	0	0	0	0	0
Švédsko	0	0	0	0	0
celkem EU	82 719	284 223	9 317	306	15 295 742
třetí země					
Norsko	0	0	0	0	0
Rusko	0	0	0	0	0
Švýcarsko	0	0	0	0	0
Turecko	544	0	0	0	0
Ukrajina	0	0	0	0	0
jiná třetí země	4 874	0	0	0	0
celkem třetí země	5 418	0	0	0	0
celkový součet	88 137	284 223	9 317	306	15 295 742

2.10. DEPOPULACE

Tabulka č. 23: Utrácení zvířat za použití PSMS v období 2015

Nákaza/MS	Okres	Druh zvířat	Počet utracených	Způsob utracení	Datum utracení	PSMS
VHS	Karlovy Vary	pstruh	38 000 ks (7 t)	CO2	2. – 3. 6. 2015	Brno, H. Králové
Havárie	Břeclav	prasata	30 ks	Injekčně, el. proud	9. 7. 2015	Brno
Salmonela	Louny	nosnice	15 000 ks	CO2	12. 8. 2015	Brno
KHV	Ostrava	kapr, jeseter	35 ks	CO2	2. 9. 2015	Brno

3. Kontrola zdraví zvířat a nařízené vakcinace

3.1. PŘEŽVÝKAVCI (SKOT, OVCE a KOZY)

3.1.1. Tuberkulóza skotu (Bovine Tuberculosis – *Mycobacterium bovis*)

Tuberkulóza skotu je chronické onemocnění vyvolané infekcí *Mycobacterium bovis*. Je přenosné na ovce, kozy a další savce, i na člověka. Zdrojem infekce je nemocné zvíře nebo člověk. K nakažení dochází vdechnutím nebo perorálně.

Ozdravovací program byl v ČR úspěšně ukončen v roce 1968 a při vstupu České republiky do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za oficiálně prosté tuberkulózy pokud jde o stáda skotu. Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků OIE kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2015

V rámci monitoringu se v roce 2015, stejně jako v předcházejících letech, prováděla jednoduchá tuberkulinace:

- u skotu (vyjma jatečných) při dovozu ze třetích zemí;
- u skotu z členských států, které nemají status země prosté tuberkulózy;
- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě.

Od roku 2014 byl monitoring TBC skotu kromě výše uvedených vyšetření rozšířen o vyšetření dojnic v jednotlivých krajích. V roce 2015 byl rozsah tohoto vyšetření upraven, aby v průběhu kalendářního roku v každém kraji bylo vyšetřeno 10 % krav starších 24 měsíců. Počet vyšetřených zvířat na jedno hospodářství byl stanoven na maximálně 100 kusů, z důvodu prošetření většího počtu hospodářství.

Za celý rok 2015 byla jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) provedena celkem u 76 294 kusů skotu

Monitoring TBC skotu

Tabulka č. 24: Monitoring TBC skotu v letech 2011-2015

Rok	Počet vyšetřených plemenných býčků, býků a zvířat z jiných členských států		Počet vyšetřených krav (dojnic) starších 24 měsíců jednoduchou tuberkulinací			Počet zvířat s PA změnami na jatkách	Počet bakteriologicky pozitivních zvířat
	Zvířata	Pozitivní	Počet zvířat	Pozitivní reakce	Dubiózní reakce		
2011	6 338	0				5	0
2012	6 560	0				0	0
2013	7 151	0				1	0
2014	7 362	0	169 171	5*	18*	0	0
2015	8 168	0	68 126	3*	2*	0	0

* Jednoduchou tuberkulinací v rámci monitoringu byla zjištěna pozitivní reakce u 3 kusů dojnic a 2 dubiózní reakce na jednom hospodářství v Pardubickém kraji. Na hospodářství byla nařízená předběžná veterinární opatření zahrnující zákaz přesunu zvířat a opakovaná simultánní tuberkulinace pro potvrzení nebo vyloučení nákazy TBC v odstupu 42 dní od provedení jednoduché tuberkulinace. Ve všech případech byla nákaza prostřednictvím simultánní tuberkulinace vyloučena a na základě toho byla zrušena předběžná veterinární opatření na dotčeném hospodářství. Postup při došetření je v souladu s vyhláškou č. 299/2003 Sb.

Ohniska TBC skotu v Evropě

Mapa č. 6: Ohniska TBC skotu v Evropě – 2015 (ADNS – Animal Disease Notification System)

Členské státy úředně prosté TBC v roce 2015 dle rozhodnutí Komise (ES) č. 467/2003

Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Francie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Nizozemí, Rakousko, Polsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko.

3.1.2. Tuberkulóza koz (*Mycobacterium bovis* in caprine animals)

V rámci monitoringu se v roce 2015 jednoduchá tuberkulínace (Bovitubal) prováděla, stejně jako v předcházejících letech, v hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka, ve kterých se vyšetřovalo 25 % samičích zvířat starších 12 měsíců (nejméně však 50 kusů).

Za celý rok 2015 byla provedena tuberkulínace na 117 hospodářstvích u celkem 3 021 koz a všechny s negativním výsledkem.

Monitoring TBC koz

Tabulka č. 25: Monitoring TBC koz - Počet hospodářství

Kozy (nad 12 měsíců)	2011	2012	2013	2014	2015
Celkem	65	86	82	95	117
Pozitivní	0	0	0	0	0

Tabulka č. 26: Monitoring TBC koz - Počet zvířat

Kozy (nad 12 měsíců)	2011	2012	2013	2014	2015
Celkem	1 557	2 084	2 031	2 261	3 021
Pozitivní	0	0	0	0	0

3.1.3. Brucelóza skotu (Brucellosis – Brucella abortus)

Brucelóza skotu je nebezpečná nákaza skotu a dalších přežvýkavců, přenosná i na člověka. Původce je *Brucella abortus*. Nákazu šíří nemocné zvíře, které vylučuje původce zejména při zmetání nebo porodu a taky mlékem. Dále se šíří infikovanými předměty, stelivem, krmivem a vodou. Nákaza může být rozšířena i osobami přicházejícími z jiných ohnisek, drobnými zvířaty a hlodavci. K nakažení dochází zpravidla perorálně, méně často pohlavním stykem. Nejdůležitějším příznakem je zmetání, zpravidla ve druhé polovině březosti a s tím spojené zadržetí plodových obalů.

Ozdravovací program byl v ČR úspěšně ukončen v roce 1964 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za oficiálně prosté brucelózy (*Brucella abortus*), pokud jde o stáda skotu. Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků OIE kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2015

Vyšetření se, stejně jako v předcházejících letech, provádělo:

- u skotu (vyjma jatečného) při dovozu ze třetích zemí (sérologicky);
- u skotu z členských států, které nemají status země prosté brucelózy (sérologicky);
- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě (sérologicky);
- u všech zmetalek bezprostředně po zmetání;
- u zmetků nebo plodových obalů jestliže byla matka neznámá (bakteriologicky).

Od roku 2014 se již nevyšetřují bazénové vzorky mléka. Rozsah sérologického vyšetření krve byl v roce 2015 upraven, aby v průběhu kalendářního roku v každém kraji bylo vyšetřeno 10 % krav starších 24 měsíců. Počet vyšetřených zvířat na jedno hospodářství byl stanoven na maximálně 100 kusů, z důvodu prošetření většího počtu hospodářství. Stejný rozsah vyšetření byl stanoven i pro leukózu tak, aby z jednoho odběru krve bylo možné realizovat monitoring u obou nálezů a stejné vzorky se pak využily i pro monitoring IBR v prostých hospodářstvích.

Monitoring brucelózy skotu

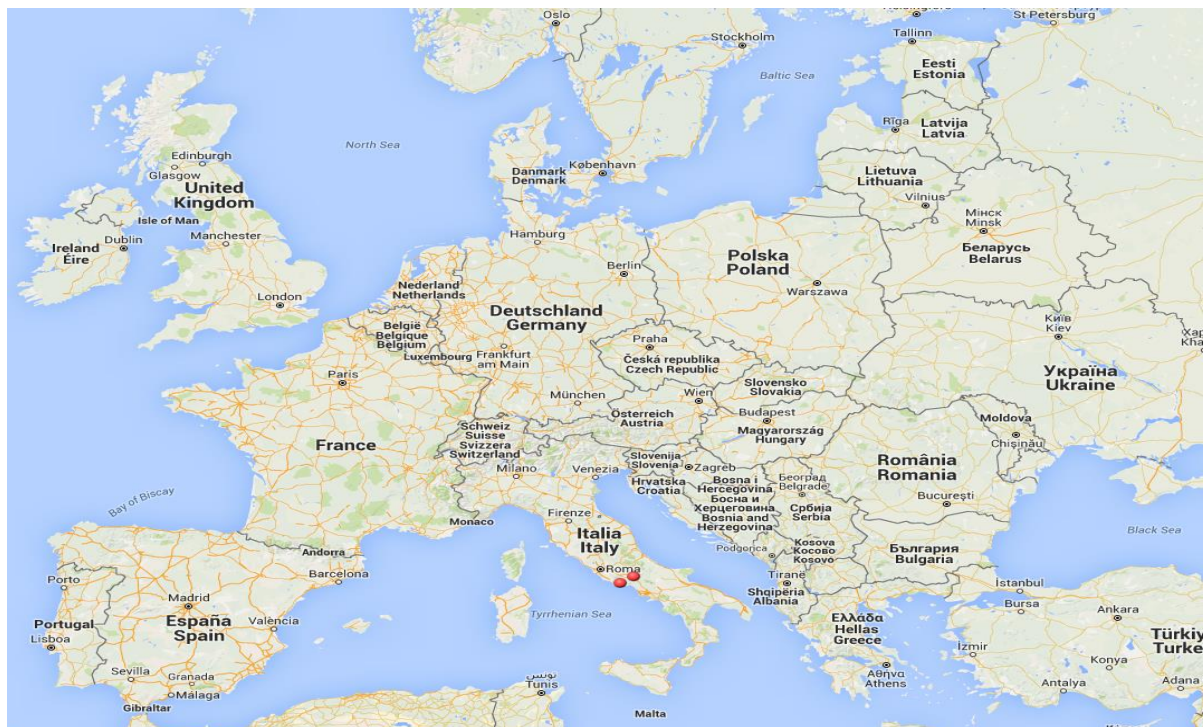
Tabulka č. 27: Monitoring brucelózy skotu v letech 2011-2015

Rok	Sérologické vyšetření + bakteriologické vyšetření zmetků		Vyšetření bazénových vzorků mléka			Infikovaná stáda	
	Zvířata	Pozitivní	Hospodářství	Zvířata	Pozitivní	Hospodářství	Zvířata
2011	536 954	0	2 301	130 042	0	0	0
2012	559 977	8*	1 084	120 448	3*	1	1
2013	558 522	0	1 046	117 787	33*	0	0
2014	96 853	0	-	-	-	0	0
2015	82 955	0	-	-	-	0	0

* Individuálním došetřením krve zvířat specifickými testy byla nákaza ve všech případech vyloučena

Ohniska brucelózy skotu v Evropě

Mapa č. 7: Ohniska brucelózy skotu v Evropě – 2015 (ADNS)

Členské státy úředně prosté brucelózy skotu v roce 2015 dle rozhodnutí Komise (ES) č. 467/2003

Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Francie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemí, Rakousko, Polsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko.

3.1.4. Brucelóza ovcí a koz (Brucellosis – *Brucella melitensis*)

Brucelóza u ovcí a koz je vleklé onemocnění, projevující se zejména aborty, respektive záněty varlat a nadvarlat a záněty dalších částí pohlavních orgánů. Nakazit se mohou velbloudi, skot, pes nebo člověk. Vyskytuje se především ve Středomoří a na Blízkém a Středním Východě. Původce se u infikovaných koz, ovcí a velbloudů dlouhou dobu vylučuje do mléka, které je poté významným zdrojem infekce. Velké množství bakterií je vylučováno při abortu nebo předčasném porodu.

Brucelóza ovcí a koz nebyla v ČR nikdy zaznamenána a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za oficiálně prosté brucelózy (*Brucella melitensis*). Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků OIE kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2015

Vyšetření se stejně jako v minulých letech provádělo:

- u plemenných licentovaných beranů a kozlů (sérologicky);
- u minimálně 25 % ovcí a koz samičího pohlaví v hospodářstvích zařazených do kontroly užitkovosti nebo v hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka (v případě koz); a všichni nekastrovaní berani a kozli starší 6 měsíců na hospodářstvích zařazených do kontroly užitkovosti (sérologicky);
- u zmetalek bezprostředně po zmetání (sérologicky);
- u zmetků nebo u jejich plodových obalů jestliže byla matka neznámá (bakteriologicky).

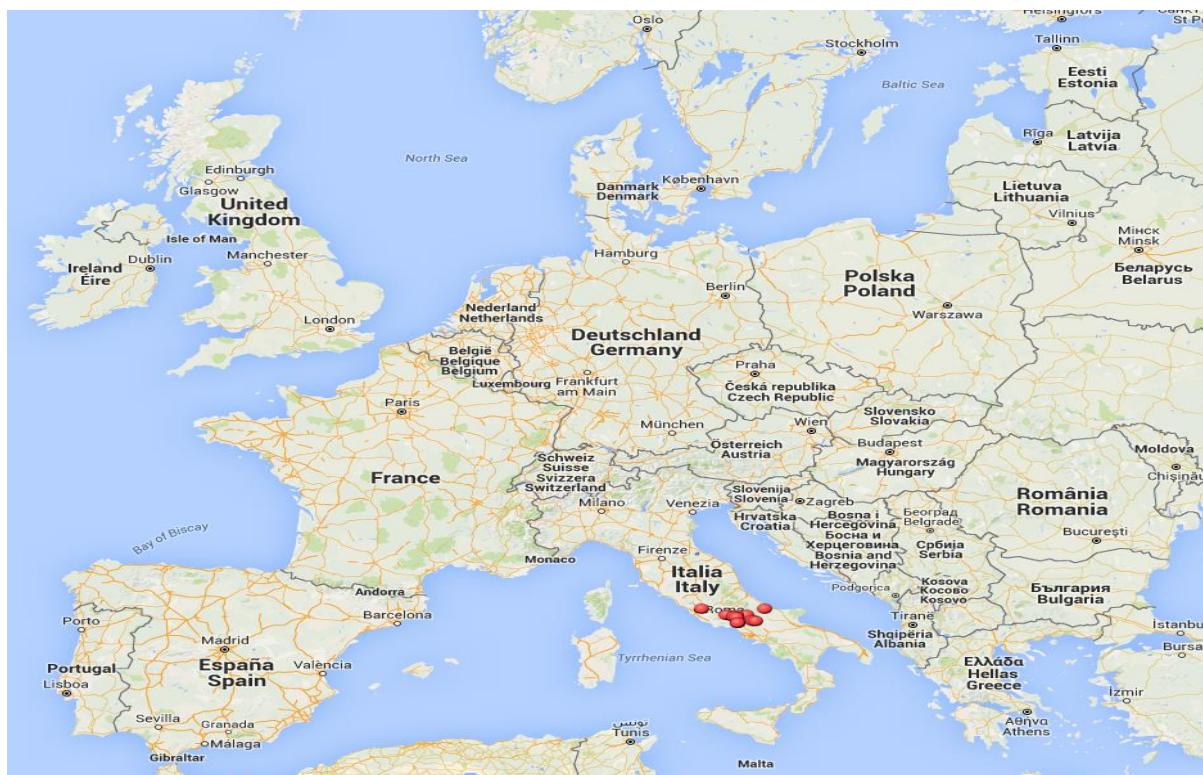
Monitoring brucelózy ovcí a koz

Tabulka č. 28: Monitoring brucelózy ovcí a koz 2011 – 2015

Rok	OVCE - Sérologické vyšetření + bakteriologické vyšetření zmetků		KOZY - Sérologické vyšetření + bakteriologické vyšetření zmetků	
	Zvířata	Pozitivní	Zvířata	Pozitivní
2011	14 144	0	3 590	0
2012	15 489	0	4 262	0
2013	16 391	0	4 941	0
2014	17 810	0	5 826	0
2015	17 937	0	6 756	0

Ohniska brucelózy ovcí a koz v Evropě

Mapa č. 8: Ohniska brucelózy ovcí a koz v Evropě – 2015 (ADNS)

Členské státy úředně prosté brucelózy ovcí v roce 2015 dle rozhodnutí Komise (ES) č. 52/1993

Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Nizozemí, Rakousko, Polsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Spojené království.

3.1.5. Infekční bovinní rinotracheitida (Infectious bovine rhinotracheitis/infectious pustular vulvovaginitis)

Infekční rinotracheitida skotu – infekční pustulární vulvovaginitida (IBR) je nebezpečná nákaza postihující především respirační nebo reprodukční ústrojí. Klinický průběh může být skrytý nebo zjevný. Původcem je bovinní herpesvirus 1 (BHV-1). Infikované zvíře je celoživotním nosičem a možným občasným vylučovatelem viru. K nakažení může dojít v jakémkoli věku. Přenos infekce je přímý nebo nepřímý.

Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (NOP od IBR)

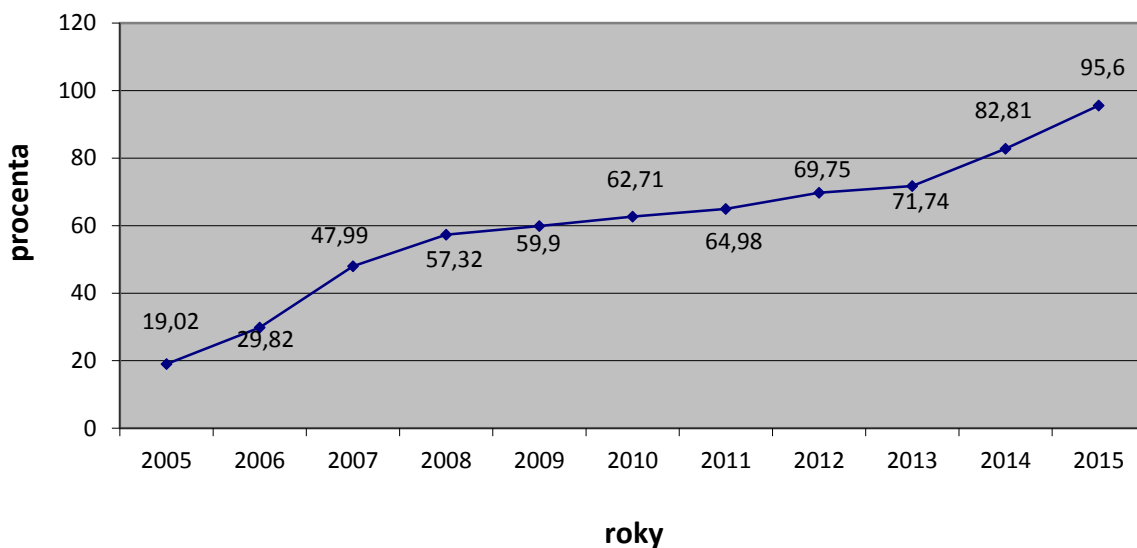
NOP od IBR byl zahájen v lednu 2006. Deset let průběhu (k 31. 12. 2015) znamenalo vzestup procenta IBR prostých a ozdravených hospodářství z 19 % na 95,6 %. To znamená, že procento prostých a ozdravených hospodářství se zvýšilo o více než 76 %. Ve skupině malých chovatelů (drobnochovatelů) lze konstatovat, že skoro všechna hospodářství v této kategorii jsou IBR prostá. Pozitivním výsledkem dosavadního ozdravování od IBR je taky skutečnost, že k 31. 12. 2015 bylo na uvedených 95,6 % prostých hospodářství chováno bezmála 94 % veškerého skotu v České republice. K 31. 12. 2015 bylo celkem 46 hospodářství, na kterých bylo k uvedenému datu chováno celkem 3 232 infikovaných (IBR pozitivních) zvířat.

V průběhu roku 2015 bohužel došlo stejně jako v roce 2014 k negativní události z pohledu ozdravování od IBR. Tou událostí bylo zavlečení infekce (reinfekce) do prostého hospodářství v Pardubickém kraji, ve kterém následně došlo k rychlému rozšíření viru mezi zvířaty, jelikož se jednalo o hospodářství bez vakcinovaných zvířat. Takovéto případy reinfekce v prostých chovech jsou důkazem toho, že chovatelé musí dbát na ochranu svých hospodářství před zavlečením nákazy do svých chovů. A důkazem toho, že je potřeba urychlit dokončení ozdravování od IBR ve zbývajících infikovaných hospodářstvích, která jsou zdrojem infekce pro ostatní, a jejich počet je dnes již opravdu nízký. I z tohoto důvodu je v Metodice kontroly zdraví a nařízené vakcinace stanoven termín ukončení NOP od IBR k 31. 12. 2016.

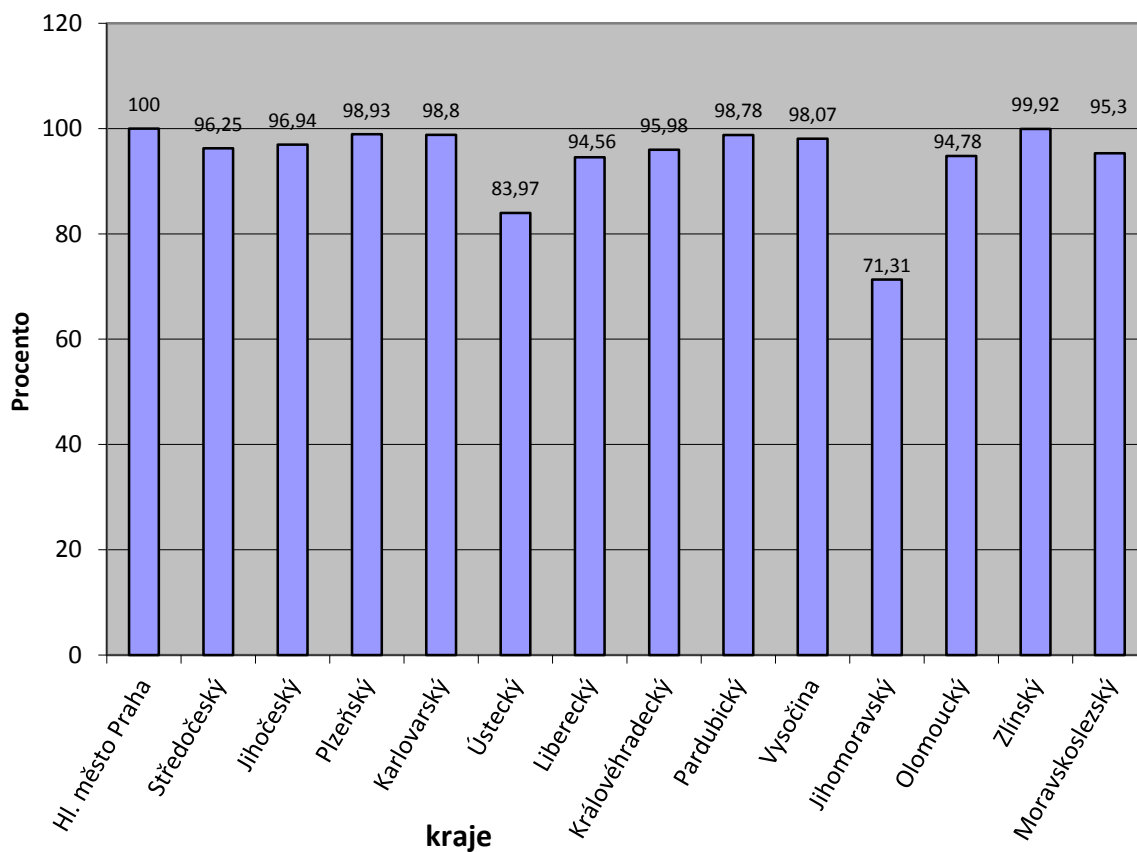
Tabulka č. 29: Výsledky ozdravování od IBR v krajích 2005 – 2015

Kraj	% prostých hospodářství k 31. 12. 2005	% prostých hospodářství k 31. 12. 2015	Nárůst počtu prostých hospodářství za 10 let v %
Hlavní město Praha	10,00	100,00	90,00
Středočeský	6,02	96,25	90,23
Jihočeský	21,60	96,94	75,34
Plzeňský	51,34	98,93	47,59
Karlovarský	6,50	98,80	92,30
Ústecký	6,70	83,97	77,27
Liberecký	27,82	94,56	66,74
Královéhradecký	26,54	95,98	69,44
Pardubický	2,76	98,78	96,02
Vysočina	47,70	98,07	50,37
Jihomoravský	2,57	71,31	68,74
Olomoucký	1,91	94,78	92,87
Zlínský	1,46	99,92	98,46
Moravskoslezský	0,52	95,30	94,78
celkový součet	19,02	95,60	76,58

Graf č. 1: Procento IBR prostých hospodářství v letech 2005 – 2015

Graf č. 2: Procento počtu IBR prostých hospodářství k 31. 12. 2015 dle krajů

Tabulka č. 30: Přehled o počtu hospodářství (chovatelů), kterým byl odejmut status z důvodu reinfekce

Kraj	2011	2012	2013	2014	2015
Středočeský		1 (1)	1 (1)	1 (1)	
Plzeňský				5 (1)	
Ústecký	1 (1)		1 (1)		
Pardubický	2 (1)				1 (1)
Olomoucký				4 (2)	
Moravskoslezský	4 (4)	3 (3)	1 (1)	1 (1)	
celkový součet	7 (6)	4 (4)	3 (3)	11 (5)	1 (1)
	26 hospodářství (19 chovatelů)				

Monitoring IBR

Rozsah vyšetření v roce 2015

- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě (sérologicky);
- u všech zmetalek bezprostředně po zmetání v úředně prostých nebo ozdravovaných hospodářstvích;
- u zmetků nebo plodových obalů jestliže byla matka neznámá (virologicky – PCR).

Od roku 2014 se v rámci Metodiky kontroly zdraví a nařízené vakcinace vyšetřují zvířata v prostých hospodářstvích (s vakcinovanými i nevakcinovanými zvířaty) v rozsahu, který je stanoven rozhodnutím Komise (ES) č. 558/2004. To znamená 100 % (místo dosavadních 40 % krav a jalovic starších 24 měsíců) všech zvířat starších 24 měsíců, včetně plemenných býků na hospodářství. Kromě sérologického vyšetření krve je umožněno v rámci monitoringu v hospodářstvích bez vakcinovaných zvířat provést sérologické vyšetření mléka. V rámci monitoringu bylo v roce 2015 vyšetřeno **607 515** zvířat z krve a **12 993** směsných vzorků mléka.

3.1.6. Enzootická leukóza skotu (Enzootic Bovine Leukosis)

Enzootická leukóza skotu (EBL) je nebezpečná nákaza probíhající po dlouhou dobu bez klinických příznaků. Původcem onemocnění jsou viry čeledi Retroviridae. Přenosná je na ovce a kozy. Zdrojem infekce jsou výměšky nemocných zvířat, obzvláště v období porodu. K nakažení dochází perorálně při přímém kontaktu, nebo hematogenně, prostřednictvím hmyzu a nedezinfikovaných nástrojů. Inkubační doba je několik let.

Ozdravovací program zaměřen na eradikaci byl úspěšně dokončen k 30. 6. 1996 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za úředně prosté enzootické leukózy skotu, pokud jde o stáda skotu. Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků OIE kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2015

Sérologické vyšetření se, stejně jako v předcházejících letech, provádělo:

- u skotu (vyjma jatečného) při dovozu ze třetích zemí;
- u skotu z členských států, které nemají status země prosté leukózy;
- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě;

Rozsah sérologického vyšetření krve byl v roce 2015 upraven, aby v průběhu kalendářního roku v každém kraji bylo vyšetřeno 10 % krav starších 24 měsíců. Počet vyšetřených zvířat na jedno

hospodářství byl stanoven na maximálně 100 kusů, z důvodu prošetření většího počtu hospodářství. Stejný rozsah vyšetření byl stanoven i pro brucelózu skotu, tak aby z jednoho odběru krve bylo možné realizovat monitoring u obou nálezů a stejné vzorky se pak využily i pro monitoring IBR v prostých hospodářstvích.

Monitoring enzootické leukózy

Tabulka č. 31: Monitoring enzootické leukózy 2011 – 2015

Rok	Sérologické vyšetření	
	Zvířata	Pozitivní
2011	74 611	0
2012	70 447	0
2013	71 005	0
2014	89 724	0
2015	78 605	0

Ohniska enzootické leukózy skotu v Evropě

Mapa č. 9: Ohniska enzootické leukózy skotu v Evropě – 2015 (ADNS)

Členské státy úředně prosté EBL v roce 2015 dle rozhodnutí Komise (ES) č. 467/2003

Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Španělsko, Francie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemí, Rakousko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Spojené království.

3.1.7. Transmisivní spongiformní encefalopatie (Transmissible spongiform encephalopathy)

Transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) jsou neurodegenerativní onemocnění projevující se změnami v chování a poruchami koordinace pohybů končící vždy letálně. Za původce onemocnění jsou považovány priony, které v hostitelském organismu napadají bez imunitní odezvy centrální nervový systém. Do komplexu TSE patří celá řada onemocnění, z nichž u hospodářských zvířat jsou nejznámější bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) a klusavka (scrapie), které mají charakter nebezpečné nákazy.

Zdrojem nákazy je krmivo kontaminované prionem způsobujícím TSE. Inkubační doba TSE je obecně u všech vnímavých zvířat velmi dlouhá, u skotu 2 – 10 let (s průměrem 4 – 5 let), u ovcí a koz 1 – 5 let v závislosti na velikosti infekční dávky, vnímavosti k onemocnění a stresovým vlivům. Klinicky se všechny TSE projevují jako subakutně nebo chronicky probíhající bezhorečnatá onemocnění, jednoho nebo několika kusů zvířat ze stáda, spojená se ztrátou kondice a příznaky typickými pro narušení centrálního nervového systému.

Vyšetřování skotu na BSE v rámci aktivního monitoringu bylo zahájeno 1. 2. 2001 a do 31. 12. 2015 bylo diagnostikováno celkem 30 pozitivních případů z celkového počtu 1 893 941 vyšetřeného skotu. Poslední pozitivní případ BSE byl zaznamenán v květnu 2009.

Aktivní monitoring klusavky (scrapie) u ovcí a koz byl zahájen v roce 2002 a do 31. 12. 2015 bylo diagnostikováno celkem 56 pozitivních případů klasické formy a 5 případů atypické formy klusavky. Všechny případy klusavky (klasické i atypické) byly zjištěny pouze u ovcí.

V roce 2015 byly zjištěny 3 případy atypické formy klusavky – v Pardubickém, Královéhradeckém a Plzeňském kraji. Hospodářství, na kterém je diagnostikována atypická forma klusavky je následně po dobu 2 let od zjištění případu pod zpřísněnou veterinární kontrolou, která zahrnuje povinné vyšetření všech zvířat starších 18 měsíců na klusavku (zdravě poražená i uhynulá).

Monitoring TSE

Rozsah vyšetření je stanoven přílohou III. nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 a prováděcím rozhodnutím Komise (EU) č. 76/2013.

Rozsah vyšetření v roce 2015

V roce 2015 pokračoval monitoring BSE ve stejném rozsahu, který je stanoven od druhého pololetí 2013. Nevyšetřoval se již zdravě poražený skot na jatkách, který byl narozen v EU (kromě BG, HR a RO). Zdravě poražený skot narozený v BG, HR, RO nebo v třetích zemích se vyšetřoval ve věku 30 měsíců. Uhynulý, přeřazený a nutně poražený skot se vyšetřoval ve věku 24 měsíců, pokud byl narozen v ČR, BG, HR, RO nebo ve třetí zemi a ve věku 48 měsíců pokud byl narozen v ostatních zemích EU.

V rámci monitoringu klusavky (scrapie) u ovcí a koz se stejně jako v předcházejících letech vyšetřovala pouze uhynulá zvířata starší 18 měsíců. V roce 2015 bylo rozhodnuto o vyšetřování všech uhynulých zvířat starších 18 měsíců na rozdíl od předešlých let, kdy se vyšetřoval pouze předepsaný minimální počet zvířat (1 500 ovcí a 100 koz). Důvodem této změny je splnění kritérií OIE pro prohlášení ČR jako země se zanedbatelným rizikem TSE u malých přežvýkavců, kdy je potřeba po dobu nejméně 7 let každoročně testovat dostatečný počet zvířat při 95 % úrovni spolehlivosti a prevalenci 0,1 %. Při velikosti populace ovcí a koz v ČR to představuje každoročně vyšetřit cca 3 000 zvířat starších 18 měsíců.

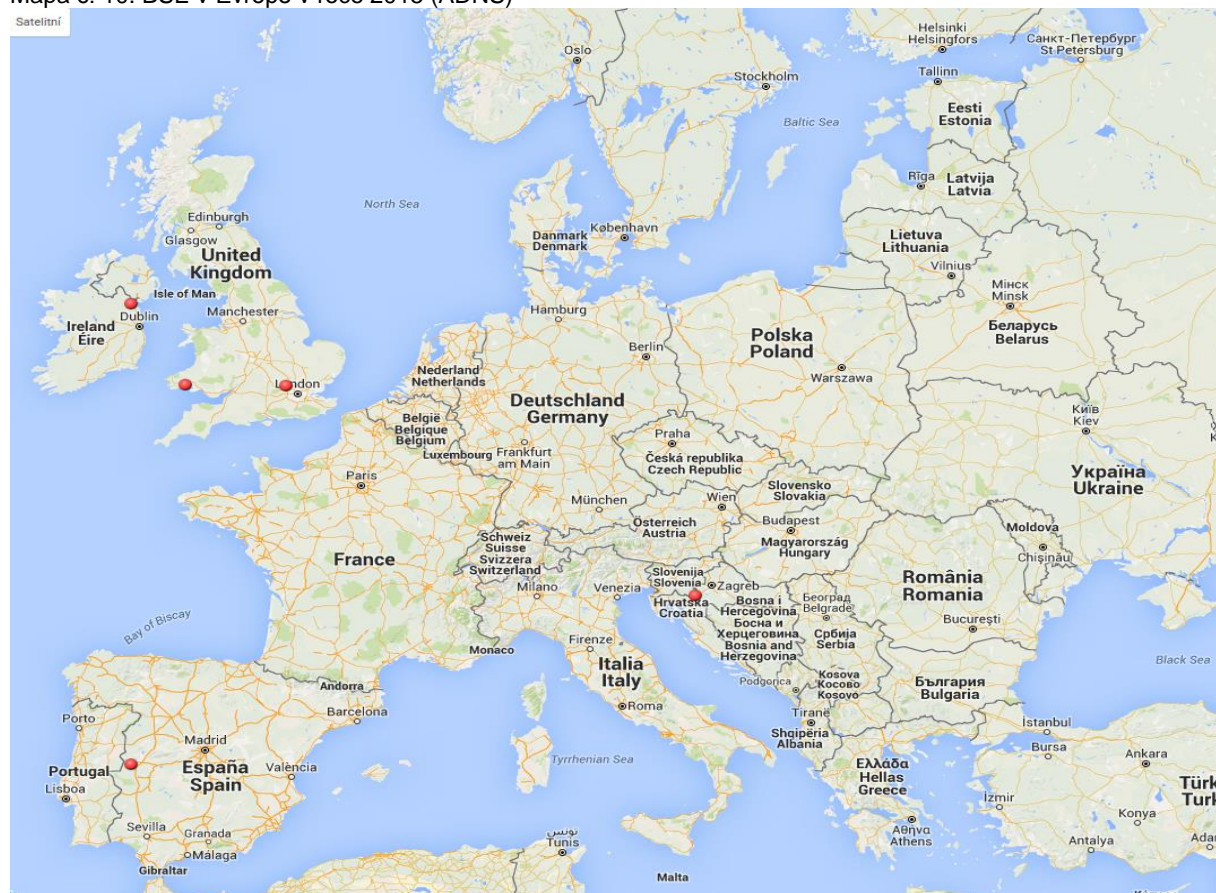
Tabulka č. 32: Počet vyšetřených zvířat a pozitivních případů na TSE 2001 – 2015

Rok	Skot		Ovce		Kozy	
	Počet	Pozitivní	Počet	Pozitivní	Počet	Pozitivní
2001	114 146	2	-	-	-	-
2002	175 435	2	1 155	16	102	0
2003	210 456	4	2 970	13	274	0
2004	200 873	7	1 063	10	86	0
2005	170 857	8	447	1	216	0
2006	174 470	3	1 097	0	113	0
2007	160 420	2	2 839	1*	163	0
2008	157 270	0	994	16	328	0
2009	156 472	2	582	0	172	0
2010	146 455	0	726	0	150	0
2011	97 848	0	744	0	118	0
2012	54 794	0	1 527	0	240	0
2013	36 057	0	1 536	0	182	0
2014	18 293	0	1 579	1*	131	0
2015	20 095	0	2 811	3*	327	0
Celkem	1 893 941	30	20 070	61	2 602	0

* Atypický případ klusavky (scrapie)

Výskyt BSE v Evropě

Mapa č. 10: BSE v Evropě v roce 2015 (ADNS)

3.1.8. Trichofytóza

Trichofytóza je infekční mykotické onemocnění hospodářských, domácích i volně žijících zvířat, přenosné na člověka, které způsobují vláknité houby rodu *Trychofyton* a *Microsporum* (*T. verrucosum*, *T. mentagrophytes*, *M. canis*, *T. equidum*). Onemocnění se nejčastěji projevuje na kůži jako krustózní forma. Predilekčními místy jsou hlava, krk, lopatky a bedra. V první fázi je zaznamenán výskyt pupínek (velikost prosa), které se později přeměňují na puchýřky. Po prasknutí puchýřku jeho obsah slepuje chlupy a vytváří se krusta. Tyto změny mohou být ojedinělé, případně v generalizované formě postihující značnou část těla. Léčba se provádí účinnými antimykotiky (Imaverol) nebo je možná preventivní vakcinace (Trichoben, Bovilis Ringvac).

Trichofytóza je vyšetřována na základě klinických příznaků a vyslovení podezření soukromým veterinárním lékařem. Krajská veterinární správa při podezření na toto onemocnění vydává předběžná veterinární opatření, která slouží k případnému zamezení rozšiřování onemocnění. Pokud se nákaza nepotvrdí, předběžná opatření jsou zrušena, v případě potvrzení nákazy vydává krajská veterinární správa mimořádná veterinární opatření. Tato opatření jsou zrušena až po zdolání nákazy.

Tabulka č. 33: Přehled ohnisek nákazy

Rok	Počet ohnisek
2012	3
2013	10
2014	13
2015	12

Mapa č. 11: Výskyt trichofytózy v České republice v roce 2015

pozitivní případy

3.1.9. Katarální horečka ovcí (*Bluetongue*)

Katarální horečka ovcí (KHO) nazývaná také modrý jazyk (*bluetongue*) je přenosné virové onemocnění (čeleď Reoviridae) ovcí a dalších přežvýkavců (i volně žijících) přenášené pakomáry z rodu *Culicoides* (tiplíci). V klinické formě se vyskytuje zejména u ovcí (zvláště u jehňat). Průběh může být perakutní až chronický. V případě perakutního průběhu ovce uhynie za 7 - 9 dní od nakažení, a to důsledkem prudkého plicního edému, z nozder vytéká pěnovitý sekret a dochází k udušení. U chronického průběhu může ovce také uhynout během 3 až 5 týdnů od nakažení, a to vlivem následných bakteriálních komplikací, které způsobují hlavně pasterely a následkem celkového vyčerpání organismu. Virus poškozuje cévní endotel a tím se vytvářejí v krevním řečišti sraženiny, důsledkem toho vzniká kongesce (městnání krve), edém (otok), hemoragie (krvácení), zánět a nekróza (odumření tkáně). Inkubační doba je u ovcí 4 – 6 dní. Prvním příznakem po uplynutí inkubační doby je stoupající tělesná teplota, 40,5 až 42°C. Za dva dny od počátku zvýšené teploty dochází k otokům pysků, nozder, líce, víček a mezisaničí, někdy také uší. Dále ke kongesci dutiny ústní, nosní, spojivky a v oblasti paznehtů. Z nozder vytéká zvýšené množství sekretu, který se později stává mukopurulentní (*sore muzzle* – hnísavá tlama). Zvířata jsou apatická. Protože je dutina ústní značně bolestivá, ovce při přijímání potravy drží krmení chvíli v tlamě bez žvýkání a to proto, aby došlo k provlhčení a tím k změkčení krmiva. Může dojít k otoku jazyka, který se stane cyanotickým (*bluetongue*) a k jeho vyčnívání z dutiny ústní. Zvířata se pohybují obtížně důsledkem zánětlivých změn v oblasti paznehtů, kde můžeme pozorovat červeno-fialový oteklý pás na rozhraní rohoviny a kůže.

U skotu mohou být klinické příznaky nevýrazné, a proto se stává významným zdrojem viru a hraje významnou roli v jeho přenášení.

První ohnisko (pozitivní případ) KHO sérotypu 8 byl v ČR zjištěn v listopadu 2007 a to na farmě skotu v okrese Cheb (Karlovarský kraj). V roce 2008 bylo zaznamenáno dalších 9 ohnisek KHO, z toho v 7 případech byl s průkazem viru (PCR), zbylá 2 ohniska v roce 2008 byla vyhlášena na základě pozitivního sérologického nálezu u sentinelových zvířat. V roce 2009 byla vyhlášena čtyři ohniska na základě nálezu protilátek u sentinelových zvířat bez průkazu viru.

Poslední pozitivní případ KHO byl zjištěn v září 2009 a celkový počet ohnisek (pozitivních případů) KHO v ČR byl 14. Ve všech případech se jednalo o sérotyp 8.

V roce 2008 byla zahájena plošná povinná vakcinace všeho skotu, ovcí a koz starších 3 měsíců. Vakcinace proti KHO ve stejném rozsahu pokračovala každoročně až do 28. 4. 2011, kdy byla ukončena. Od té doby je vakcinace proti KHO na celém území ČR zakázána.

Monitoring KHO

V roce 2007 byl zahájen aktivní monitoring KHO, který od té doby probíhá každoročně a to v období výskytu vektorů (tiplíků), tedy od května do konce listopadu. Monitoring má dvě části. První je vyšetřování krve skotu a ovcí (sérologicky nebo virologicky) a druhý takzvaný entomologický je zaměřen na aktivitu vektorů (tiplíků). Virologické vyšetřování krve probíhalo do roku 2012, kdy byla většina zvířat (> 90 %) vakcinována. Od roku 2013 již probíhá pouze sérologické vyšetřování a to pouze u skotu. Entomologický monitoring naposledy probíhal v roce 2012, kdy ještě ČR nesplňovala podmínky pro zemi prostou KHO.

Od 29. 4. 2013 je celá ČR uznána jako země bez výskytu (prostá) KHO (2 roky po ukončení vakcinace).

V polovině listopadu 2015 Rakousko nahlásilo 3 ohniska KHO sérotypu 4, přičemž pásmo dozoru u jednoho z nich zasáhlo až na území ČR, konkrétně na území Jihomoravského kraje. Z tohoto důvodu Státní veterinární správa rozhodla o prodloužení monitoringu KHO do konce kalendářního roku, tedy i do období bez aktivity tiplíků. Na území Jihomoravského kraje, kam zasahovalo ochranné pásmo u pozitivního případu v Rakousku, byl navíc monitoring zintenzivněn a rozšířen i na vyšetřování ovcí.

Tabulka č. 34: Sérologický monitoring KHO 2015 (1. 5. 2015 – 31. 12. 2015)

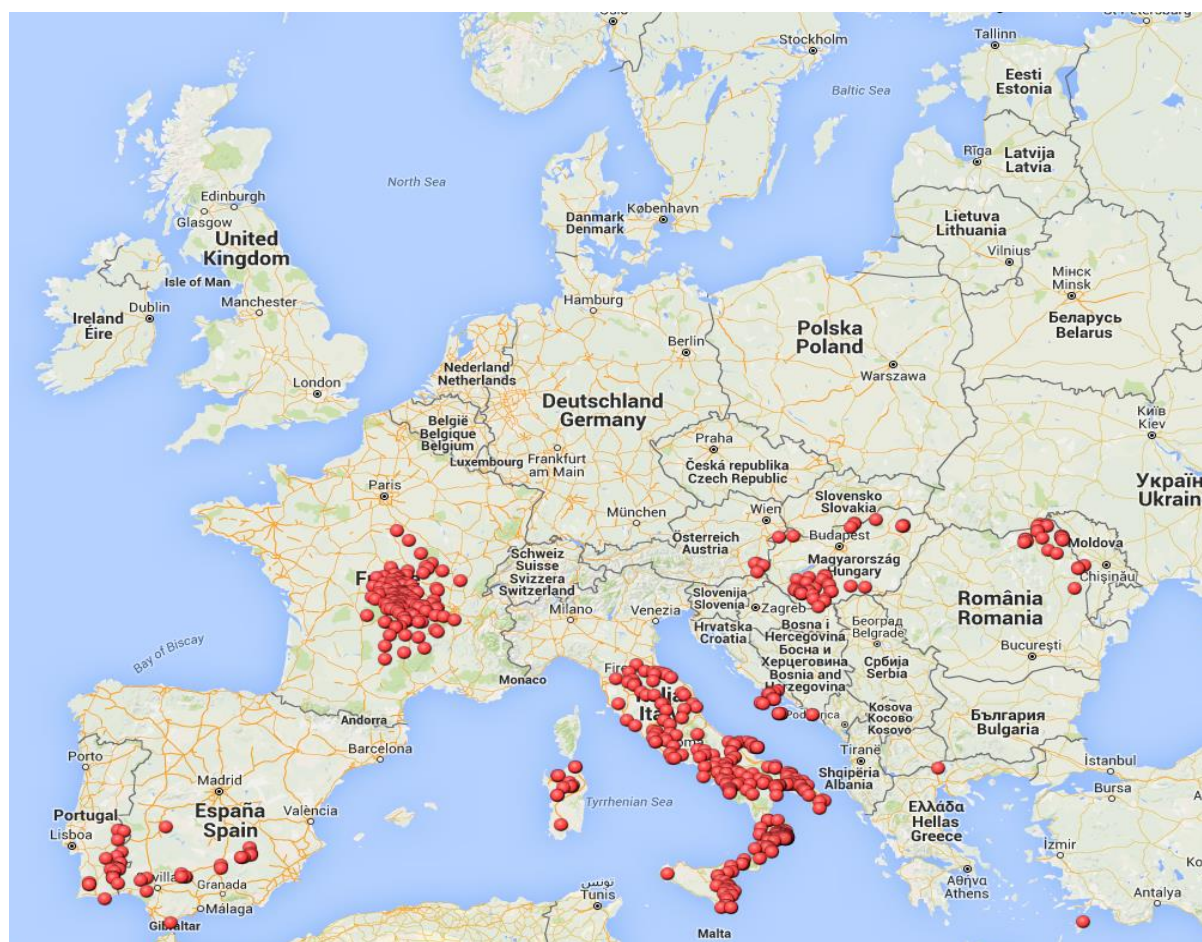
	Počet vyšetřených	Pozitivní
Skot	1 280	0
Ovce	15	0

Kromě monitoringu KHO v rámci Metodiky kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace probíhalo v průběhu roku 2015 ve Státních veterinárních ústavech vyšetřování zvířat určených pro přesun mimo Českou republiku (v rámci obchodu), zejména do třetích zemí. V rámci toho bylo vyšetřeno:

- Sérologicky (ELISA)
 - 1 844 ks skotu. Jedno zvíře bylo pozitivní. Virologickým došetřením (PCR) byla nákaza KHO vyloučena.
 - 474 ovcí a koz. Vše bylo negativní
 - 1 361 volně žijící a ZOO zvířata. 45 zvířat bylo pozitivních. Virologickým došetřením (PCR) byla nákaza KHO vyloučena.
- Virologicky (PCR)
 - 566 ks skotu. Vše bylo negativní.

Ohniska KHO v Evropě

Mapa č. 12: Ohniska KHO v Evropě v roce 2015 (ADNS)

3.1.10. Q horečka (*Q fever*)

Q horečka je nebezpečná nákaza vyvolaná rickettsiemi *Coxiella burnetii*, které jsou značně odolné vůči chemickým i fyzikálním vlivům. Mimo skot postihuje hlavně ovce a kozy, méně často ostatní domácí i volně žijící zvířata. Je přenosná i na člověka. Riziko hrozí především při konzumaci tepelně neošetřeného syrového mléka.

Zdrojem infekce mezi zvířaty jsou sekrety i exkrementy nemocných zvířat, kontaminované předměty či prostředí. Při přenosu se nejčastěji uplatňují klíšťata nebo hlodavci. K nakažení dochází hematogenně, perorálně nebo dýchacími cestami. Inkubační doba je 2 – 4 týdny, v průměru však 19 dnů.

Onemocnění probíhá převážně bez klinických příznaků, nebo jsou nevýrazné. Patognomické je zmetání (většinou po 5. měsíci březosti) s následným zánětem dělohy nebo porod mrtvého či neduživého mláděte. Normálně narozená telata zpravidla do 3 dnů onemocní za příznaků průjmu, nechutenství a celkové slabosti. Nakažená zvířata se mohou stát doživotními občasnými vylučovateli rickettsií.

S ohledem na riziko přenosu na lidskou populaci a doposud neznámou nakažovou situaci se v rámci Metodiky kontroly zdraví sérologicky vyšetřují všechny zmetalky skotu, ovcí a koz bezprostředně po zmetání. V případě pozitivního sérologického vyšetření se provádí vyšetření metodou virus neutralizačního testu (VNT), který nákazu potvrdí nebo vyvrátí.

V prosinci 2015 byla KVS SVS pro Plzeňský kraj požádána Krajskou hygienickou stanicí o spolupráci při došetření možného zdroje nakažení pacienta (ročník 1977), u kterého byla diagnostikována Q horečka. Pacient jako zdroj možné infekce uvedl konzumaci tepelně neošetřeného kravského mléka v průběhu měsíce října. Ve stejném měsíci byl pacient taky hospitalizován. KVS pro Plzeňský kraj následně provedla na daném hospodářství epizootologické šetření. V době kontroly na hospodářství bylo 256 dojnic z celkového počtu 297 kusů skotu. Šetřením bylo zjištěno, že posledních 5 let (od 1. 1. 2010) nebyla na hospodářství vyšetřena žádná zmetalka a hospodářství nemá povolení pro prodej tepelně neošetřeného mléka „ze dvora“. Chovatel uvedl, že mléko „ze dvora“ nikdy neprodával a vše od něj vykupuje mlékárna. Zároveň uvedl, že pacient, který není jeho zaměstnancem, se na hospodářství mohl pohybovat, protože hospodářský objekt není zajištěn proti vniknutí cizích osob. Dále uvedl, že zaměstnanci mají zakázán prodej mléka z mléčnice. V rámci došetření byl proveden odběr vzorků krve od 25 dojnic – 11 bylo sérologicky pozitivních a jedna dubiózní. Došetřením všech 12 vzorků krve metodou VNT byla nákaza potvrzena u 6 dojnic. Závěr epizootologického došetření byl, že Q horečka se na hospodářství vyskytuje, ale nikdo z ošetřujícího personálu v minulosti nehlásil horečnaté onemocnění ani nedoložil potvrzení od obvodního lékaře o postižení Q horečkou. Chovatel byl upozorněn na nutnost dodržování zásad správné zemědělské praxe a zoohygienických zásad mj. v souvislosti s tvrzením pacienta, že zaměstnanci chovatele navštěvují v pracovním oblečení místní pohostinství, které zároveň tento pacient provozoval. Chovatel opětovně informoval své zaměstnance o nezbytnosti dodržovat zákaz prodeje a konzumace nepasterizovaného mléka. Jako problematické se z pohledu biologické bezpečnosti chovu jeví nezajištění areálu hospodářství proti vniknutí volně žijících zvířat a nepovolaných osob.

Z výsledků dosavadních vyšetření uvedených níže v tabulce č. 35 se může zdát, že se Q horečka vyskytuje pouze u skotu, ale vzhledem k nízkému počtu vyšetřených zmetajících ovcí a koz, nelze jednoznačně tvrdit, že se nákaza mezi ovcemi a kozami nevyskytuje a že čerstvé tepelně neopracované ovčí nebo kozí mléko nepředstavuje pro člověka riziko.

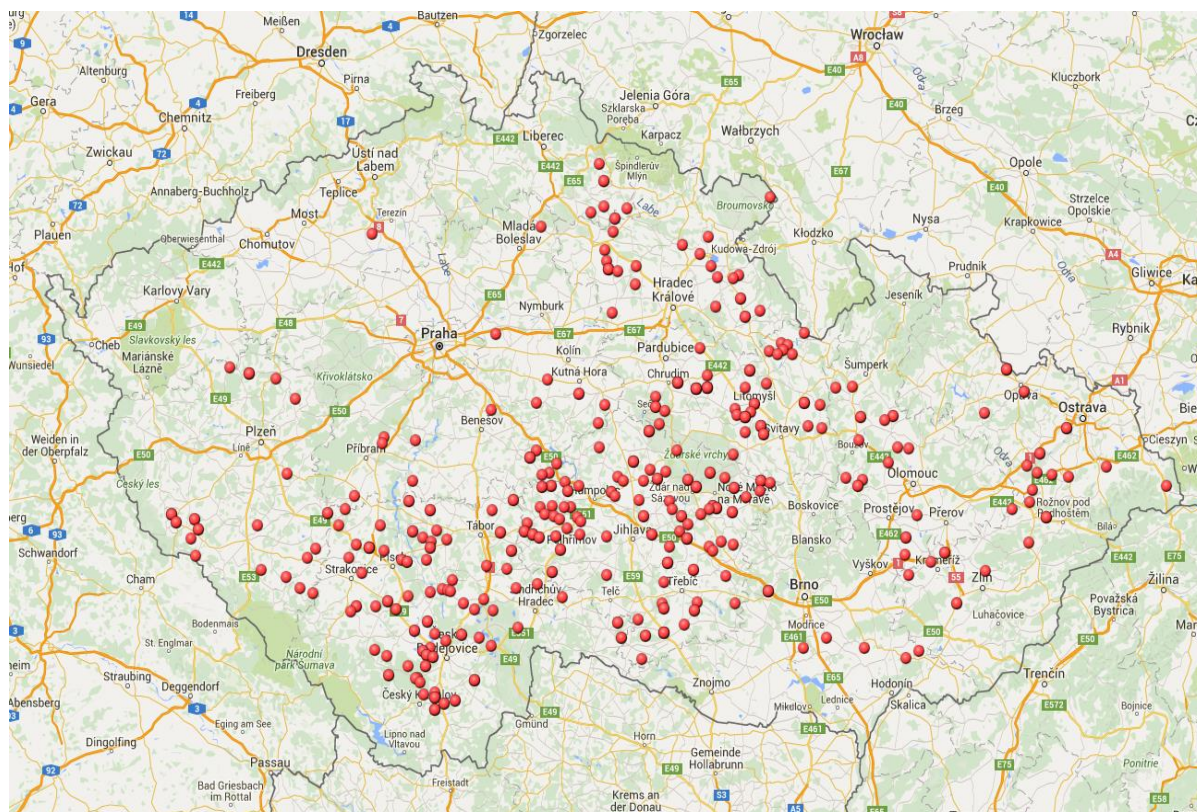
Monitoring Q – horečky

Tabulka č. 35: Monitoring Q – horečky 2011 – 2015

Rok	Skot			Ovce		Kozy		
	ELISA	VNT	Pozitivní	ELISA	Pozitivní	ELISA	VNT	Pozitivní
2011	4 882	1 340	406	21	0	18	0	0
2012	4 456	1 283	380	16	0	23	0	0
2013	4 539	1 305	424	21	0	18	0	0
2014	4 353	1 323	387	9	0	37	1	0
2015	4 118	1 369	453	17	0	25	2	0

Pozitivní hospodářství na Q horečku po došetření (VNT)

Mapa č. 13: Pozitivní hospodářství na Q horečku po došetření (VNT) v roce 2015

3.1.11. Paratuberkulóza (Paratuberculosis)

Paratuberkulóza (PTBC) patří mezi nebezpečné nákazy. Jedná se o chronicky probíhající onemocnění skotu, vyvolané bakterií *Mycobacterium avium* subspecies *paratuberculosis* (MAP). Zdrojem nákazy bývá zpravidla trus infikovaných zvířat, stelivo, stájové prostředí, výběhy, napájecí voda nebo pastviny. Přenos paratuberkulózy ze zvířete na člověka není zcela objasněn. U člověka byl prokázán výskyt MAP především u pacientů s Crohnovou chorobou (Crohn disease – CD), která je chronickým onemocněním zažívacího aparátu a v mnohém připomíná paratuberkulózu přežvýkavců. V zásadě se člověk může nakazit buď jídelm (mléčné výrobky a maso), nebo pitím vody kontaminované MAP.

V dubnu 2015 bylo potvrzeno pouze 1 nové ohnisko paratuberkulózy (PTBC) a to ve farmovém chovu jelenovitých v působnosti Městské veterinární správy v Praze. Vyšetření u uhynulé 5 leté laně bylo provedeno na základě požadavku VÚŽV. Laň přitom nejevila žádné klinické příznaky typické pro toto onemocnění (kachexie nebo průjem). Kultivačním vyšetřením (PCR) ze střeva a mízních uzlin byla zjištěna přítomnost *Mycobacterium paratuberculosis*. Při následné kontrole ze strany MěVS v Praze nebyla na hospodářství zjištěna žádná klinicky nemocná zvířata.

Od 1. 1. 2005 do konce roku 2015 byl výskyt PTBC potvrzen celkem na 29 hospodářstvích. Z uvedeného počtu ohnisek nákazy (hospodářství) byla k 31. 12. 2015 ještě 3 aktivní – s nařízenými veterinárními opatřeními. Všechna 3 ohniska jsou v Jihočeském kraji.

3.1.12. Zhoubná katarální horečka (Malignant catarrhal fever)

Zhoubná katarální horečka (hlavnička) je virové, akutní onemocnění přežvýkavců, zejména skotu a buvolů. Projevuje se fibrinózním zánětem sliznic hlavy (v dutině ústní jsou zjišťovány eroze doprovázené slinotokem), patologickými změnami na očích (zakalená rohovka, oteklá víčka), zvýšená teplota, případně nervovými příznaky (světloplachost). Nemá obvykle charakter hromadného nakažlivého onemocnění a probíhá spíše sporadicky. Původcem je DNA virus z čeledi Herpesviridae. Vznik choroby, zejména u skotu, je dáván do souvislosti s přenosem viru od infikovaných ovcí, u nichž probíhá infekce bez příznaků, a jsou tedy zdrojem infekce pro skot. Tato nákaza nemá charakter zoonózy, tudíž není přenosná na člověka.

V roce 2015 bylo vysloveno podezření na hlavničku u skotu na 5 hospodářstvích. Nákaza byla nakonec potvrzena na 2 z nich. V obou případech se jednalo o hospodářství, na kterých byl skot chován spolu s ovci.

První případ

Podezření na hlavničku bylo vysloveno v únoru 2015 v Jihočeském kraji. Jednalo se o mladou jalovici s klinickými příznaky. Laboratorním vyšetřením byla u klinicky nemocného zvířete potvrzena hlavnička. Krajská veterinární správa na hospodářství nařídila mimořádná veterinární opatření (MVO).

V té době se na hospodářství nacházely další 3 kusy skotu a 48 ovcí. Žádné z nich nevykazovalo klinické příznaky onemocnění. Epizootologickým šetřením byla vyloučena nákaza SLAK a laboratorním vyšetřením pak vyloučená KHO, IBR a BVD.

V druhé polovině března 2015 byla nařízená MVO na hospodářství zrušena, jelikož chovatel zajistil utracení nemocného kusu skotu a odsun zbývajících 3 kusů skotu na jatky. Chovatel rovněž zajistil následnou dezinfekci prostřednictvím autorizované firmy.

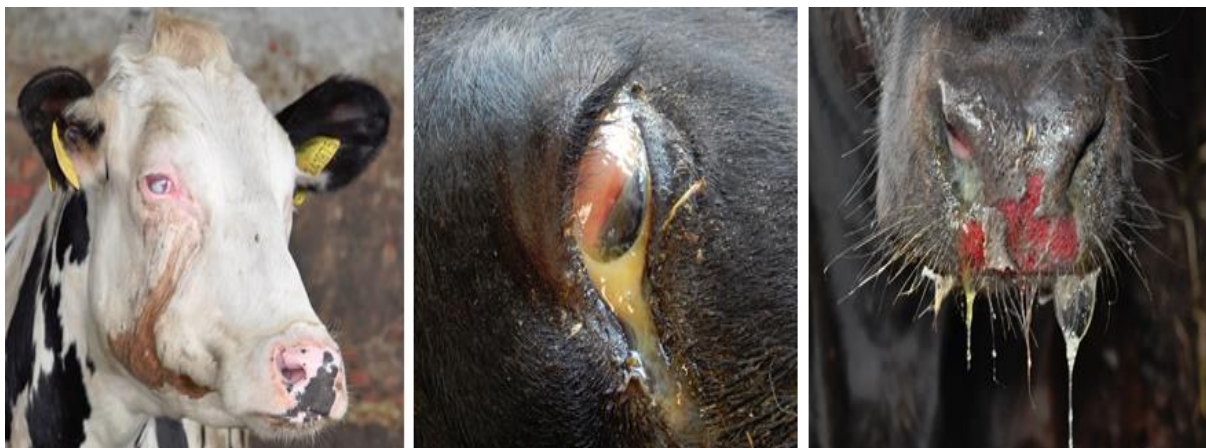
Druhý případ

Podezření na hlavničku bylo vysloveno v květnu 2015 v Moravskoslezském kraji. Jednalo se o mladého býčka s klinickými příznaky – inapetence, apatie, ztížené dýchání, tělesná teplota 40,5°C, fibrinózní zánět sliznic hlavy s otokem hlavy, patologické změny na očích, výtok ze spojivkového vaku, hnisavý výtok z nosní dutiny, dutina ústní bez viditelných erozí. Laboratorním vyšetřením byla potvrzena hlavnička. Krajská veterinární správa následně na hospodářství nařídila MVO.

V té době se na hospodářství nacházel ještě jeden kus skotu a 6 ovcí. Žádné ze zvířat nevykazovalo klinické příznaky onemocnění. Epizootologickým šetřením byla vyloučena nákaza SLAK.

V prosinci 2015 byla nařízená MVO na hospodářství zrušena, jelikož chovatel zajistil utracení nemocného zvířete a rovněž uplynula 150 denní pozorovací doba od utracení nemocného zvířete, v průběhu které nebylo zjištěno zhoršení zdravotního stavu zbývajících zvířat na hospodářství, a byla provedena závěrečná ohnisková dezinfekce.

Obrázek č. 1: Pozorované klinické příznaky hlavničky v roce 2014

zakalená rohovka

conjunctivitis + vředy na rohovce

eroze mulce se slinotokem

3.1.13. Maedi – Visna (Maedi – Visna)

Infekční onemocnění vyvolané tzv. pomalými viry z čeledi Lentiviridae, projevující se jako chronická progresivní pneumonie (Maedi) nebo nervovými poruchami (Visna). Inkubační doba je od několika měsíců až 4 roky. Obě formy se klinicky projevují u starších zvířat ve věku kolem 3 – 4 roků, morbidita bývá 50 – 60%.

Rozsah vyšetření v roce 2015

Sérologické vyšetření ovcí a nekastrovaných beranů starších 12 měsíců v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti. Celkem bylo vyšetřeno 14 295 zvířat na 485 hospodářstvích. Na 8 hospodářstvích bylo zjištěno celkem 15 sérologicky pozitivních zvířat. Virologické došetřování sérologicky pozitivních zvířat se v roce 2014 neprovádělo. Vzhledem k tomu, že ELISA test má vysokou senzitivitu, ale nízkou specifitu, nelze na základě jednoho sérologicky pozitivního zvířete z 50 vyšetřených jednoznačně potvrdit, že se jedná skutečně o ohnisko nákazy Maedi-Visna. V každém případě je důležité pozitivní zvíře ze stáda vyřadit a průběžně monitorovat zbytek stáda. Na základě výsledků sérologického monitoringu v roce 2015 lze proto za pozitivní hospodářství pokládat pouze jedno hospodářství. A to hospodářství v Moravskoslezském kraji, kde bylo zjištěno 7 sérologicky pozitivních zvířat z celkových 57 vyšetřených zvířat.

Pozitivní hospodářství na Maedi – Visna se již v následujícím roce na tuto nákazu nevyšetřují a zvířata z uvedených hospodářství nebudou schválena pro stanovování parentity (výjimku má plemeno šumavská ovce). Uvedené omezení platí až do ozdravení hospodářství. Z tohoto důvodu bylo chovatelům doporučeno ozdravení formou dovyšetření všech ovcí na hospodářství a vyřazení všech pozitivních kusů s opakovaným vyšetřením po 6 měsících od vyřazení posledního pozitivního zvířete.

Tabulka č. 36: Monitoring Maedi – Visna 2011 – 2015

Rok	Plemenní berani				Ovce			
	Počet zvířat	Pozitivní	Počet hosp.	Pozitivní hosp.	Počet zvířat	Pozitivní	Počet hosp.	Pozitivní hosp.
2011	2 464	64	1 062	20	9 218	74	287	4
2012	1 951	11	784	7	9 394	26	310	2
	Sérologické vyšetření ovcí a beranů							
2013	14 376	317	456	20				
2014	14 370	16	460	8				
2015	14 295	15	485	8				

3.1.14. Artritida a encefalitida koz (Caprine arthritis and encephalitis)

Artritida a encefalitida koz (CAE) je infekční onemocnění vyvolané tzv. pomalými viry z čeledi Lentiviridae. K viru jsou vnímavá všechna plemena koz i ovce. Zdrojem infekce je nemocné zvíře, jeho sekrety a exkreta. Infikované zvíře je celoživotní nosič viru. Inkubační doba je od několika měsíců až 3 – 4 roky. Charakteristickými příznaky jsou záněty kloubů, především karpálních, doprovázené burzitidou a synovitidou. Mohou se vyskytovat pneumonie, indurace mléčné žlázy a příznaky poškození CNS.

Rozsah vyšetření v roce 2015

Sérologické vyšetření koz a nekastrovaných kozlů starších 12 měsíců v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti. Celkem bylo vyšetřeno 4 991 zvířat na 329 hospodářství. Na 14 hospodářstvích bylo zjištěno 24 sérologicky pozitivních zvířat. Virologické došetřování sérologicky pozitivních zvířat se v roce 2015 neprovádělo. Vzhledem k tomu, že ELISA test má vysokou senzitivitu, ale nízkou specifitu, nelze na základě jednoho sérologicky pozitivního zvířete z 30 vyšetřených jednoznačně potvrdit, že se jedná skutečně o ohnisko nákazy CAE. V každém případě je důležité pozitivní zvíře ze stáda vyřadit a průběžně monitorovat zbytek stáda. Na základě výsledků sérologického monitoringu v roce 2015 lze proto jednoznačně za pozitivní hospodářství pokládat jedno hospodářství v Ústeckém kraji a jedno v Moravskoslezském kraji.

Pozitivní hospodářství na CAE se již v následujícím roce na tuto nákazu nevyšetřují. Uvedené omezení platí až do ozdravení hospodářství. Z tohoto důvodu bylo chovatelům doporučeno ozdravení formou dovyšetření všech koz na hospodářství a vyřazení všech pozitivních kusů s opakovaným vyšetřením po 6 měsících od vyřazení posledního pozitivního zvířete.

Tabulka č. 37: Monitoring artritidy a encefalitidy koz 2011 – 2015

Rok	Plemenní kozli				Kozy			
	Počet zvířat	Pozitivní	Počet hosp.	Pozitivní hosp.	Počet zvířat	Pozitivní	Počet hosp.	Pozitivní hosp.
2011	591	8	328	3	2 576	129	170	6
2012	451	3	222	3	2 644	26	175	3
	Sérologické vyšetření koz a kozlů							
2013	3 989	131	273	7				
2014	4 047	10	288	6				
2015	4 991	24	329	14				

3.1.15. Schmallerberg virus (SBV)

Nový virus byl poprvé prokázán na podzim roku 2011 na farmě skotu v blízkosti německého města Schmallerberg, po kterém je virus také pojmenován. Původce patří do čeledi Bunyviridae, rodu Orthobunyavirus. Na základě dostupných informací je tento virus blízce příbuzný s Shamonda-, Aino- a Akabane viry patřícími do séro skupiny Simbu známých jako viry způsobující onemocnění přežvýkavců. Infekce Schmallerberg virem se velmi rychle rozšířila téměř po celé Evropě.

Schmallerberg virus postihuje skot, ovce, kozy a ostatní přežvýkavce a vyvolává zejména poruchy reprodukce. Způsob přenosu na zvířata je podobný jako u katarální horečky ovcí. Virus je tedy přenášen především vektory (tiplíky z čeledi Culicoides) a transplacentárně. Riziko přenosu na člověka je velice nízké a nebylo zatím potvrzeno.

Infekci Schmallerberg virem u skotu provází krátké akutní onemocnění, které se projeví horečkou (> 40 °C), nechutenstvím, průjemem a dočasným pokles dojivosti až o 50 %. Dospělá zvířata toto onemocnění nijak neohrožuje na životě, ale přesto může způsobit významné ekonomické ztráty. Klinické příznaky odezní během 3 – 5 dní a užitkovost se vrátí k původní úrovni.

U dospělých ovcí a koz infekce obvykle probíhá bez viditelných klinických příznaků.

Pokud dojde k infekci březích krav, ovcí či koz, může Schmallerberg virus přestoupit přes placentu a způsobit závažné poškození vyvíjejícího se plodu. Mezi nejčastější nálezy patří nevratné deformity končetin (arthrogryposis), krku a páteře (skolióza), zkrácení dolní čelisti a vodnatelnost dutiny lebeční (hydroencephalus). Může docházet k abortům v časně fázi březosti, což se v chovu projeví vyšším počtem jalových bahnic nebo k mumifikaci plodů či k předčasným porodům málo životaschopných mláďat. U vícečetných březostí, resp. porodů, může nastat situace, kdy je postižen jen jeden plod a ostatní sourozenci se rodí „normální“ a zcela životaschopní. Deformity také mohou vést k častější potřebě asistence u porodů, případně až k provedení císařských řezů či fetotomií.

První pozitivní případy nákazy Schmallerberg virem v České republice byly potvrzeny v prosinci roku 2012 (3 malformovaných jehňata na 3 hospodářstvích).

V roce 2013 bylo virologicky (PCR) potvrzeno 23 případů infekce Schmallerberg virem v rámci pasivního monitoringu. Ve všech případech se jednalo o malformované plody (13 telat, 9 jehňat a 1 kůzle). V rámci aktivního monitoringu byli v roce 2013 vyšetřeni býci v inseminačních stanicích: celkem bylo vyšetřeno 544 plemenných býků, z nichž 384 bylo sérologicky pozitivních. Virologickým došetření nebyl u žádného z nich prokázán virus.

V roce 2014 pokračoval pasivní monitoring Schmallerberg viru, který zahrnoval virologické vyšetření (PCR) všech podezřelých případů. V rámci tohoto pasivního monitoringu bylo vysloveno 5 podezření na nákazu Schmallerberg virem (3 x malformované tele, 1 x malformované kůzle a 1 x krátkodobé horečnaté onemocnění dospělého skotu se sníženou produkcí mléka). Ani u jednoho podezření nebyl virologicky potvrzen původce nákazy. Pouze u malformovaného kůzle byly sérologicky potvrzeny protilátky (virologie nebyla provedena).

Na podzim roku 2014 proběhl aktivní monitoring u mladého skotu (0-24 měsíců), který byl určen k obchodu do jiného členského státu nebo na export do třetí země. Cílem tohoto aktivního monitoringu bylo zjistit, zda se na území České republiky nákaza Schmallerberg virem ještě vyskytuje a zda ještě koluje na území České republiky. Výsledkem bylo zjištění, že z celkového počtu 389 kusů mladého skotu bylo 68 zvířat sérologicky pozitivních (17,5%). Virus je tedy stále aktivní a koluje mezi zvířaty.

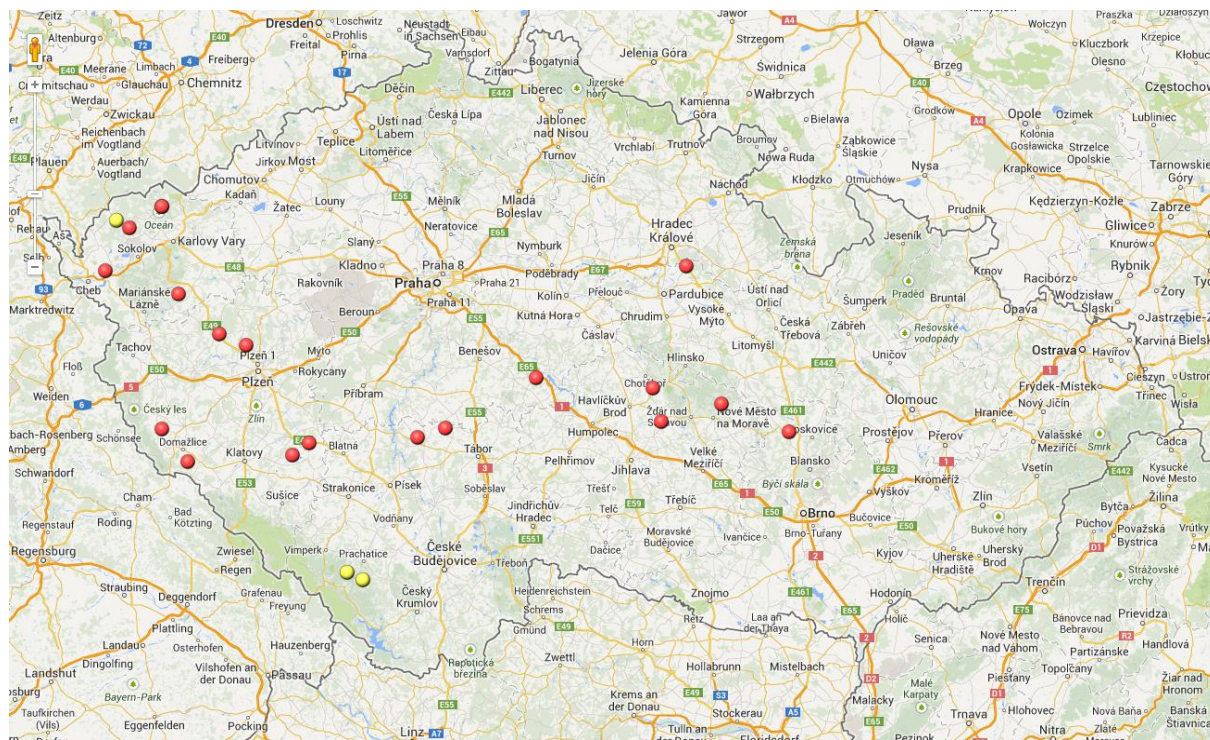
V roce 2015 bylo v rámci pasivního monitoringu vysloveno celkem 8 podezření na Schmallerberg viru z důvodu narození malformovaných mláďat (6x skot, 1x ovce a 1x koza). Ani v jednom případě nebyl u malformovaných mláďat virologicky (PCR) potvrzen původce.

Kromě pasivního monitoringu Schmallerberg viru probíhalo v průběhu roku 2015 ve Státních veterinárních ústavech vyšetřování zvířat (zejména skot) určených pro přesun mimo Českou republiku v rámci obchodu, zejména do třetích zemí.

V rámci toho bylo vyšetřeno:

- Sérologicky (ELISA): 11 449 zvířat – 2 178 pozitivních (19 %)
- VNT: 494 zvířat – 86 pozitivních (17,5 %)
- Virologicky (PCR): 43 338 zvířat – vše negativní

Mapa č. 14: Schmallenberg virus v České republice – pozitivní případy v rámci pasivního monitoringu

● 2012 ● 2013

3.1.16. Genotypizace a parentita ovcí

Genotypizace

V roce 2015 pokračovalo stanovování genotypů ovcí v rámci šlechtitelského programu u zvířat (beránci a jehničky) vybraných Svazem chovatelů ovcí a koz (SCHOK) a Dorper asociací. Stanovení genotypu, které se provádí z krve, je kromě plemenných hodnot, důležitým parametrem na základě kterého jsou zvířata vybírána do chovu jako vhodná plemenná zvířata.

Součástí genotypizace je kromě genotypizace v rámci šlechtitelského programu taky povinná genotypizace náhodně vybraných zvířat v rámci monitoringu TSE dle přílohy III nařízení (ES)

č. 999/2001. Všechny analýzy v rámci genotypizace prováděl SVÚ Jihlava.

V roce 2015 bylo do genotypizace zahrnuto celkem 6 769 ovcí. Z uvedeného počtu ovcí bylo laboratorně vyšetřeno 5 018 ovcí v rámci šlechtitelského programu a 44 ovcí v rámci monitoringu TSE. Zbýlých

1 707 ovcí nebylo laboratorně testováno, jelikož se jednalo o zvířata, u kterých chovatel deklaroval, že se jedná o potomky rodičů s genotypem ARR/ARR (R1). Krev těchto zvířat byla pouze uchována na SVÚ pro účely stanovení parentity.

Stanovování genotypizace ovcí se v České republice provádí od roku 2003. K 31. 12. 2015 bylo za celou dobu genotypizace v rámci šlechtitelského programu vyšetřeno celkem 57 057 ovcí, u kterých byl laboratorně stanoven genotyp.

Tabulka č. 38: Vyhodnocení genotypizace v rámci šlechtitelského programu 2015

Riziková skupina	Genotyp	Počet beránků	Počet jehniček
I.	ARR/ARR	889	1 576
I.	ARR/ARR (R1) – potomci rodičů R1	537	1 170
II.	ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ, VRR/ARQ	492	1 490
III.	ARQ/ARQ	119	351
III. (jiné)	AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH, AHQ/ARQ	5	46
IV.	ARR/VRQ	4	35
V.	ARQ/VRQ, ARH/VRQ, AHQ/VRQ, VRQ/VRQ	0	11
CELKEM		2 046	4 679

Parentita

V roce 2015 probíhalo šestým rokem stanovování parentity, tedy ověřování původu mladých beránků, kteří jsou pak předváděni na nákupních trzích a následně zařazováni do plemenitby. Za celý rok 2015 bylo ověřeno 1 771 potomků (beránků). Všechny analýzy, které se provádějí z krve, realizoval SVÚ Jihlava. Z výsledků vyplývá, že vysoké procento beránků chovatelé správně přiřazují k rodičům a procento chybně přiřazených rodičů se drží na velmi malém čísle. Z toho lze vyhodnotit, že chovatelé ovcí v této problematice postupují zodpovědně a profesionálně.

Tabulka č. 39: Výsledky parentity 2010 – 2015

Celkový počet vyšetřených potomků	Počet potomků, u kterých je shoda obou rodičů	Počet potomků, u kterých je shoda pouze u otce	Počet potomků, u kterých je shoda pouze u matky	Počet potomků, u kterých není shoda se žádným z rodičů
2010				
1 171	881 (75,4 %)	95(8,1 %)	109 (9,3 %)	11 (0,9 %)
Celkový počet provedených analýz v roce 2010 (včetně otce a matky) bylo 2 393				
2011				
1 540	1 374 (89,2 %)	103 (6,7 %)	44 (2,8 %)	18 (1,2 %)
Celkový počet provedených analýz v roce 2011 (včetně otce a matky) bylo 2 706				
2012				
1 359	1 238 (91,0 %)	51 (3,7 %)	50 (3,6 %)	18 (1,3 %)
Celkový počet provedených analýz v roce 2012 (včetně otce a matky) bylo 2 223				
2013				
1 433	1 360 (95,0 %)	30 (2,0 %)	24 (1,6 %)	10 (0,7 %)
Celkový počet provedených analýz v roce 2013 (včetně otce a matky) bylo 2 320				
2014				
1 714	1 605 (93,6 %)	51 (3,0 %)	34 (2,0 %)	24 (1,4 %)
Celkový počet provedených analýz v roce 2014 (včetně otce a matky) bylo 2 753				
2015				
1 771	1 683 (95,0 %)	42 (2,3 %)	29 (1,6 %)	17 (0,9 %)
Celkový počet provedených analýz v roce 2015 (včetně otce a matky) bylo 2 780				

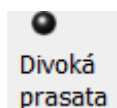
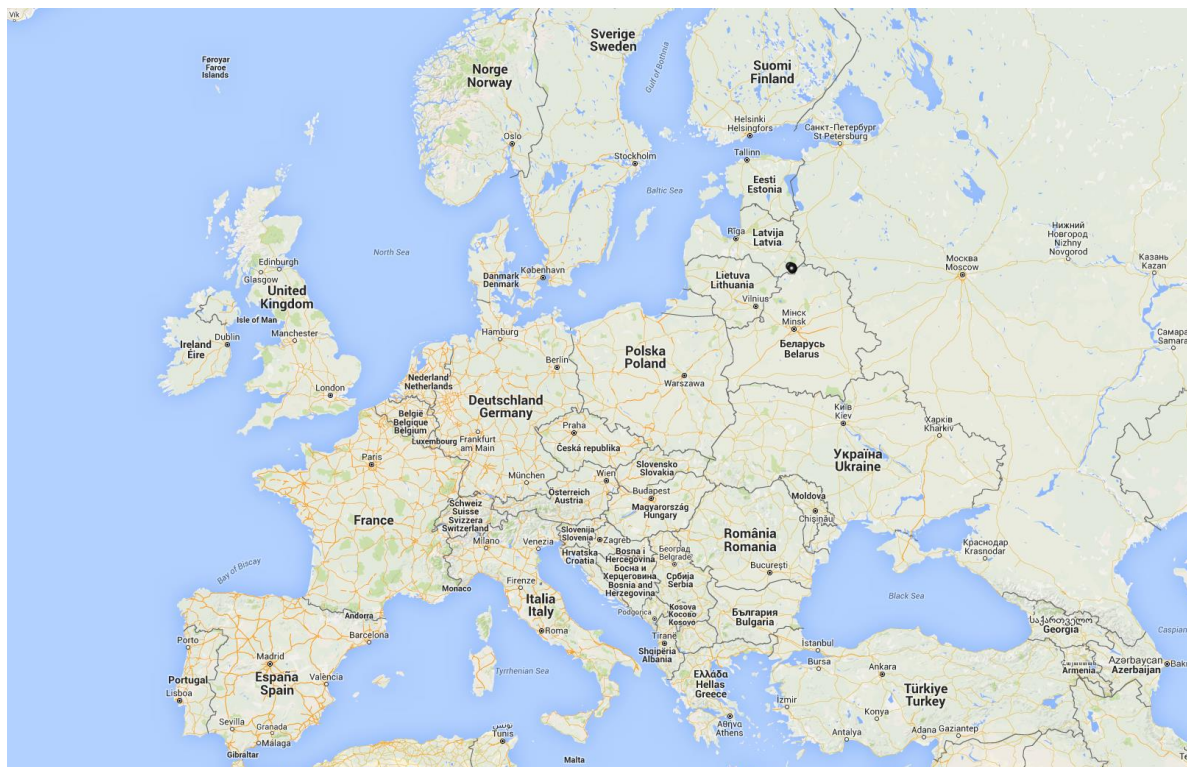
3.2. PRASATA

3.2.1. Klasický mor prasat – KMP (Classical swine fever)

Klasický mor prasat je nebezpečná nákaza, která postihuje prase domácí a černou zvěř. Původcem je RNK virus, který se šíří nemocnými prasaty, výměšky nemocných prasat a masem. Virus přenáší i drobní hlodavci, ptáci a ektoparazité. Průběh od pearakutního po chronický. V posledních letech při výskytu této nákazy v Německu a na Slovensku převažoval spíše chronický s málo výraznými změnami, což bylo příčinou poměrně značného rozšíření této nákazy mezi chovy. Vakcinace je v ČR od roku 1992 zakázána.

KMP se na území ČR nevyskytuje od roku 1999, kdy byl zjištěn poslední případ výskytu viru u černé zvěře. Poslední ohnisko u domácích prasat bylo v roce 1997 na okrese Kroměříž. Poslední sérologický nález u divokých prasat byl v srpnu 2010 v okrese Jindřichův Hradec. Monitoring nálezové situace je prováděn dle Metodiky kontroly zdraví SVS ČR, která stanovuje rozsah a způsob odběru vzorků jak u domácích tak divokých prasat. V roce 2010 došlo ke změně Metodiky v oblasti monitoringu u divokých prasat a to z důvodů velice nízkého výskytu protilátek v populaci divokých prasat.

Mapa č. 15: Mapa výskytu KMP v Evropě v roce 2014

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na klasický mor prasat vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a 3% poražených prasnic a všech kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tabulka č. 40: Počty vyšetření a počty pozitivních

Rok	Sérologické vyšetření	Počet pozitivních	Virologické vyšetření	Počet pozitivních
2012	5 122	0	3	0
2013	5 670	0	11	0
2014	6 075	0	2	0
2015	5 861	0	7	0

Rok	Počet zmetalek	Počet pozitivních
2012	1 285	0
2013	1 581	0
2014	1 596	0
2015	1 467	0

Rozsah vyšetření u prasat divokých

Na celém území České republiky se sérologicky vyšetřuje 5% odlovených prasat divokých a to do doby prvního pozitivního sérologického vyšetření. Dále se sérologicky a virologicky vyšetřují všechna nalezená uhynulá divoká prasata.

Tabulka č. 41: Vyšetření u prasat divokých

Rok	Sérologické vyšetření	Počet pozitivních	Virologické vyšetření	Počet pozitivních
2012	6 501	0	344	0
2013	6 365	0	380	0
2014	7 398	0	325	0
2015	8 930	0	326	0

3.2.2. Vezikulární choroba prasat (Swine vesicular disease)

Vezikulární choroba prasat (VCHP) je nakažlivé onemocnění prasat vyvolané enteroviry a charakterizované tvorbou puchýřů na koronárním okraji končetin, příležitostně na pyscích, jazyku, rypáku a strucích. Kmeny viru VCHP mohou být z hlediska virulence velmi variabilní a vyvolávají příznaky subklinické až po velmi výrazné v závislosti na ustájecích podmínkách. Hlavním významem VCHP je to, že ji nelze klinicky rozlišit od slintavky a kulhavky (SLAK) a ohniska VCHP musí být považována za ohniska SLAKu až do výsledku laboratorního vyšetření. Tato nákaza nebyla v ČR nikdy diagnostikována.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

Vyšetření se provádí u cca 3% poražených prasnic a všech kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tabulka č. 42: Vyšetření u prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních
2012	5 569	0
2013	5 696	0
2014	4 636	0
2015	4 698	0

3.2.3. Aujeszkyho choroba prasat (Aujeszky's disease)

Aujeszkyho choroba je nebezpečná nákaza více druhů, přičemž prase je považováno za přirozeného hostitele, od kterého je nákaza přenosná na skot, ovce, kozy, psy, kočky, králíky i na volně žijící živočichy, u kterých vyvolává nesnesitelné svědění a následný úhyn. Nákaza se na člověka nepřenáší.

U prasat je morbidita téměř 100 %, mortalita u selat činí 80 – 100 %. Dospělá prasata nákazu většinou přežívají.

Při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za úředně prosté Aujeszkyho choroby prasat ve vztahu k chovu domácích prasat. Poslední případ se vyskytl v malochovu v Nové Vsi na okrese Benešov v březnu 2004. Jednalo se o přenos nákazy z uloveného divočáka na domácí prasata. Všechna prasata v chovu byla vyšetřena, pozitivní tři kusy byly utraceny, negativní byly poraženy.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na Aujeszkyho chorobu vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tabulka č. 43: Vyšetření u prasat domácích

Rok	Počet poražených prasníc	Počet pozitivních	Počet zmetalek	Počet pozitivních
2012	50 025	0	1 279	0
2013	57 437	0	1 582	0
2014	59 879	0	1 596	0
2015	63 623	0	1 467	0

3.2.4. Brucelóza prasat (Brucellosis suis)

Brucelóza prasat je infekční onemocnění většinou letálního průběhu, projevující se aborty (opakování říje za 5 – 8 týdnů po připuštění), porody mrtvých selat, neplodností obou pohlaví. Onemocnění je vyvoláno bakterií *Brucella suis*, která proniká do organismu alimentárně (infikované krmivo/voda), šíří se lymfatickými cestami do mízních uzlin. Následně propukají ve tkáních a orgánech nekroticko-zánětlivé procesy. Nejpříznivější podmínky pomnožení brucel jsou v březí děloze a pohlavních orgánech samců. Onemocnění může probíhat chronicky s afinitou k pohlavnímu ústrojí. V posledních letech se vyskytovaly falešně pozitivní reakce, které však kultivačně nepotvrdily výskyt *Brucella suis*.

Rozsah vyšetřování u domácích prasat

U domácích prasat se na brucelózu vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tabulka č. 44: Vyšetření u prasat domácích

Rok	Počet poražených prasníc	Počet pozitivních	Počet zmetalek	Počet pozitivních
2012	50 025	0	1 283	0
2013	57 437	0	1 581	0
2014	59 879	0	1 597	0
2015	63 623	0	1 465	0

3.3. DRŮBEŽ

3.3.1. Aviární influenza - Ptačí chřipka (Avian Influenza)

Onemocnění je známé od r. 1901. Viry aviární infekce (AI) jsou zařazeny do čeledi Orthomyxoviridae. Jsou klasifikovány do typů A, B nebo C. Viry infekce drůbeže patří do typu A. Dále jsou tyto viry kategorizovány do subtypů podle povrchových antigenů hemagglutininu (H) a neuraminidázy (N). Existuje 16 subtypů H a 9 subtypů N. Na základě patogenity se viry dělí na vysoce (HPAI) a níže (LPAI) patogenní. S ohledem na možné riziko přenosu na člověka jsou za nejrizikovější považovány subtypy H5 a H7.

Ptačí chřipka drůbeže je nebezpečná nákaza kura domácího, krůt, vodní drůbeže, holubů, pernaté zvěře, exotických ptáků a volně žijícího ptactva, vyvolaná virem infekce A. Viry ptačí chřipky se běžně vyskytují u volně žijících ptáků, častěji u vodních, kteří jsou přirozeným rezervoárem viru aviární infekce. Vodní drůbež je bez klinických příznaků a úhyny jsou vzácné. K přenosu nákazy dochází zejména perorálně prostřednictvím trusu infikovaných ptáků, kontaminovaného krmiva a vody. Aerogenní přenos aviární infekce je možný především v uzavřených objektech a halách. Viry vysoce patogenní aviární infekce (především H5N1) mohou způsobit rozsáhlé ztráty u domácí drůbeže, naopak u volně žijících vodních ptáků (např. kachen) jsou úhyny vzácné, nicméně tyto ptáci jsou k nákaze vnímaví a velice často jsou hlavním rezervoárem nákaz. Vakcinace proti nákaze se neprovádí a v současnosti je i zakázána, protože sledování nákazy je založeno na průkazu specifických protilátek. Postižené hejno drůbeže se likviduje. Dosud nebyl dokázán přenos virů z volně žijících ptáků na lidi.

Výskyt ptačí chřipky ve světě v roce 2015

V roce 2015 byl hlášen výskyt viru HPAI nejrůznějších subtypů z 27 zemí z celého světa (Bhutan, Kambodža, Kanada, Indie, Libye, Indonésie, Čína, Kazachstán, Laos, Korea, Mexiko, Palestina, Vietnam, Japonsko, Rusko atd.)

Ohniska níže patogenní aviární infekce byla hlášena z Mexika, Číny, JAR, USA, Hongkongu, Belize a Tchaj-wanu.

Výskyt ptačí chřipky v Evropě v roce 2015

Ve Francii během minulého roku vznikla velmi závažná nakažová situace související s ohnisky HPAI. Od listopadu roku 2015 začaly přibývat případy vysoce patogenní aviární infekce ve Francii a do konce roku jich bylo nahlášeno celkem 64. Jednalo se o HPAI subtypů H5N1, H5N9, H5N2 a H5, které byly potvrzeny v chovech drůbeže (především kachen) a také v menším množství v malochovech drůbeže. Nákaza se enzooticky rozšířila především v chovech vodní drůbeže na jihozápadě Francie.

Další případy HPAI byly v roce 2015 potvrzeny v Německu, Bulharsku, Maďarsku, Švédsku, Rumunsku a ve Velké Británii, viz mapa č. 16. Případy v roce 2015 byly potvrzeny na komerčních hospodářstvích s chovem drůbeže, v ZOO Rostock v Německu (viz mapa č. 16 – ptáci chovaní v zajetí), v malochovech a virus byl prokázán i u volně žijících ptáků (Bulharsko, Švédsko, Rumunsko). U volně žijících ptáků byly potvrzeny subtypy HPAI H5N1 a H5N8. V rámci zamezení šíření nákazy se provedlo utracení desetitisíce kusů drůbeže v ohniscích a v rizikových hospodářstvích v uzavřených zónách okolo ohniska.

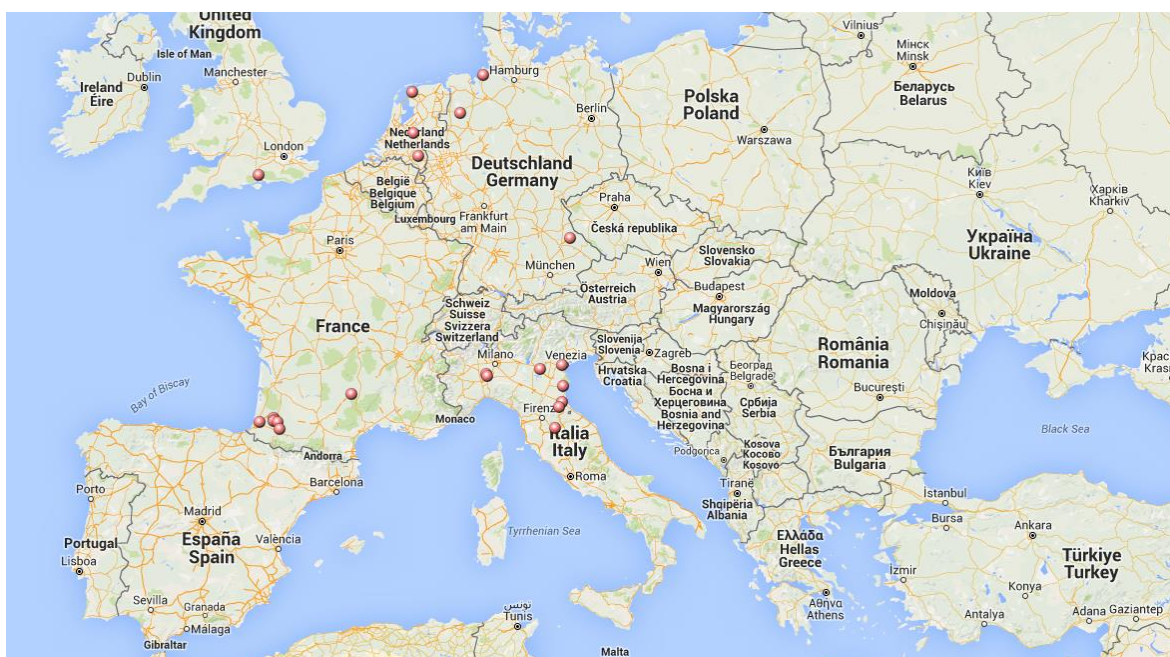
Mapa č. 16: Ohniska HPAI v Evropě v roce 2015

● HPAI drůbež, ● HPAI volně žijící ptáci, ● HPAI ptáci drženi v zajetí

V roce 2015 byla potvrzena i ohniska nízcepatogenní ptačí chřipky v Itálii, Velké Británii, Německu, Nizozemí a Francii, viz mapa č. 17. Jednalo se o LPAI subtypů H5N2, H7N7, H5N3 a H5, které byly potvrzeny v chovech drůbeže a také v malochovech.

Mapa č. 17: Ohniska LPAI v Evropě

Surveillance AI

Stejně jako v předešlých letech byla i v roce 2015 prováděna aktivní surveillance v chovech drůbeže a pasivní surveillance u volně žijících ptáků.

Systém sledování ptačí chřipky u drůbeže probíhá tak, že Státní veterinární správa přesně stanoví, v kolika chovech v jednotlivých krajích se budou odebírat vzorky krve k sérologickému vyšetření. Vzorky krve k sérologickému vyšetření se odebíraly od nosnic, volně chovaných nosnic, plemenných kachen, plemenných hus a dále od kachen, hus a krůt ve výkrmu a od pernaté zvěře z farmového chovu vodní a hrabavé.

U kachen, hus a pernaté zvěře z farmového chovu vodní se stejně jako minulý rok odebíralo na hospodářství 20 vzorků krve. Od ostatních kategorií se odebíralo 10 vzorků krve na hospodářství. Odběr byl prováděn soukromými veterinárními lékaři nebo úředními veterinárními lékaři. Krev se odebírala z křídelní žíly v optimálním množství 5 ml do zkumavky bez protisrážlivého roztoku. Ve vyšetřovaných vzorcích se metodami ELISA sledují protilátky proti všem H subtypům. V případě pozitivního nálezu ELISA testem se další vyšetřování zaměřuje na vyloučení, popř. potvrzení subtypu H5 a H7.

V rámci aktivní surveillance u drůbeže bylo v roce 2015 vyšetřeno 3 100 vzorků na celkem 222 hospodářstvích. Ve vzorcích z chovů drůbeže nebyl v roce 2015 zjištěn virus aviární chřipky. V tabulce č. 45 je možné vidět počet vyšetřených hospodářství s jednotlivými kategoriemi drůbeže v období let 2012 – 2015.

Tabulka č. 45: Počty vyšetřených hospodářství s drůbeží v rámci programu sledování aviární chřipky podle jednotlivých kategorií v letech 2012 – 2015

Kategorie	2012	2013	2014	2015
nosnice	53	53	53	54
volně chované nosnice	7	6	7	7
plemenné husy	7	7	7	8
plemenné krůty	1	1	1	0
plemenné kachny	18	19	21	25
výkrm hus	3	3	3	3
výkrm krůt	33	43	42	42
výkrm kachen	24	24	32	41
pernatá vodní	11	10	11	11
pernatá hrabavá	31	31	31	31
celkem vyšetřených	188	197	208	222
celkem vzorků krve	2 510	2 600	2 819	3 100

Z tabulky č. 46 je patrné kolik volně žijících ptáků a kolik hospodářství s chovem drůbeže bylo vyšetřeno, s jakým výsledkem na přítomnost viru ptačí chřipky v letech 2010 – 2015.

Tabulka č. 46: Surveillance AI v letech 2010 – 2015

Rok	počet vyšetřených volně žijících ptáků	pozitivní nález H5/H7	počet vyšetřených hospodářství s chovem drůbeže	pozitivní nález H5/H7
2010	653	LPAI H5N3 (kachna)	139	NE
2011	624	LPAI H7N7 (labuť)	203	NE
2012	102	NE	188	NE
2013	76	NE	197	NE
2014	71	NE	208	NE
2015	60	NE	222	NE

U volně žijících ptáků se v roce 2015 prováděla pouze pasivní surveillance AI, tedy virologické vyšetření (PCR) nalezených nemocných nebo uhynulých ptáků. Celkem tedy bylo vyšetřeno 60 nalezených uhynulých volně žijících ptáků. Žádný uhynulý nebo nalezený nemocný volně žijící pták v rámci pasivní surveillance nebyl pozitivní na přítomnost viru aviární influenzy. V tabulce č. 47 jsou uvedeny druhy volně žijících ptáků, kteří byli vyšetřeni jednotlivými Státními veterinárními ústavy (dále jen „SVÚ“), které se zabývají vyšetřováním aviární influenzy.

Tabulka č. 47: Druhy volně žijící ptáků vyšetřených v rámci pasivního monitoringu v ČR za rok 2015

Druh	Celkem
Jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i> , Goshawk)	1
Kavka obecná (<i>Corvus monedula</i> , Jackdaw)	5
Havran polní (<i>Corvus frugilegus</i> , Rook)	2
Drozd kvíčala (<i>Turdus pilaris</i> , Fieldfare)	2
Bažant obecný (<i>Phasianus colchicus</i> , Pheasant)	8
Kachna divoká (<i>Anas platyrhynchos</i> , Mallard)	17
Kos černý (<i>Turdus merula</i> , Blackbird)	1
Labuť velká (<i>Cygnus olor</i> , Mute Swan)	12
Moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i> , Marsh Harrier)	1
Volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i> , Heron)	1
Orel mořský (<i>Haliaeetus albicilla</i> , White-tailed Eagle)	1
Hrdlička (<i>Streptopelia</i> , Collared Turtle-dove)	9
CELKEM	60

3.3.2. Newcastleská choroba - Pseudomor drůbeže (Newcastle Disease)

Newcastleská choroba (NCD) je virové onemocnění vyvolané aviárním paramyxovirem sérotypu 1 (APMV-1), které se vyskytuje u domestikované drůbeže i u volně žijících ptáků. Onemocnění je charakterizováno gastrointestinálními, respiračními a nervovými příznaky a může způsobit i hromadné úhyny. Newcastleská choroba postihuje kura domácího, onemocnět však mohou i krůty, pávi, bažanti, perličky, holubi, křepelky a koroptve. Kachny a husy jsou rovněž vnímavé, avšak onemocnění u těchto druhů se objevuje zřídka. Vnímaví jsou také pštrosi a mnoho druhů volně žijících ptáků.

Ptačí paramyxoviry se dělí do 9 séro skupin (APMV 1-9) u drůbeže a PPMV u holubů. Většina sérotypů APMV se vyskytuje u volně žijících druhů ptáků, ale sérotypy APMV-2 a APMV-3 mohou způsobit respirační problémy a ztráty v produkci vajec v chovech drůbeže.

Při výskytu NCD v chovu drůbeže se přijímají opatření podle vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka. Při potvrzení NCD nebo PPMV u volně žijících ptáků se opatření nepřijímají.

Historický přehled výskytu viru NCD v ČR

Poslední nález viru newcastleské choroby v České republice byl v roce 1998 v malochovu u drůbeže a v roce 2007 u holuba (zájmový chov). V roce 2008 byl zachycen nepatogenní kmen APMV – 1 u holuba v zájmovém chovu.

Na přelomu roku 2012 a 2013 byl na našem území potvrzen výskyt patogenního kmene newcastleské choroby (APMV-1) a to jak v zájmových chovech holubů, tak u volně žijících ptáků (viz tabulka č. 48).

U všech případů průkazu APMV-1 v zájmových chovech holubů bylo v rámci mimořádných veterinárních opatření nařízeno utracení a neškodné odstranění holubů a případy byly nahlášený Evropské komisi. Při zjištění pozitivních volně žijících ptáků na APMV-1 se nepřijímala žádná opatření.

V roce 2014 se na území ČR nevyskytl případ newcastleské choroby ani paramyxovirózy holubů (PPMV – 1).

V roce 2015 se na území ČR nevyskytl žádný případ NCD APMV-1 u drůbeže ani u volně žijících ptáků. Byly však potvrzeny dva případy výskytu Paramyxovirózy holubů (PPMV – 1) u volně žijících hrdliček.

Tabulka č. 48: Výskyt Newcastleské choroby na území České Republiky v letech 2012 a 2015

Rok	Chov	Kraj	Typ nákazy
2012	zájmový chov holubů	Středočeský kraj	patogenní kmen APMV-1 -virus newcastleské choroby
	zájmový chov holubů	Moravskoslezský kraj	patogenní kmen APMV-1 -virus newcastleské choroby
2013	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (5x hrdlička)	Středočeský kraj	patogenní kmen APMV-1 -virus newcastleské choroby
	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (5x hrdlička)	Středočeský kraj	patogenní kmen APMV-1 - virus newcastleské choroby
	zájmový chov holubů	Olomoucký kraj	patogenní kmen APMV-1 - virus newcastleské choroby
	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (5x hrdlička)	Středočeský kraj	patogenní kmen APMV-1 - virus newcastleské choroby
	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (2x hrdlička)	Ústecký kraj	patogenní kmen APMV-1 - virus newcastleské choroby
	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (4x holub)	Moravskoslezský kraj	patogenní kmen APMV-1 - virus newcastleské choroby
	zájmový chov holubů	Jihomoravský kraj	Paramyxoviróza holubů (PPMV -1)
	zájmový chov holubů	Jihočeský kraj	Paramyxoviróza holubů (PPMV -1)
2015	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (2x hrdlička)	Středočeský kraj	Paramyxoviróza holubů (PPMV -1)
	nalezení uhynulí volně žijící ptáci (5x hrdlička)	Středočeský kraj	Paramyxoviróza holubů (PPMV -1)

Výskyt pozitivních případů newcastleské choroby APMV-1 v České Republice od prosince roku 2012 do konce roku 2015 je znázorněn na mapě č. 18, kde je číslicemi vyjádřena časová posloupnost výskytu. Barevně jsou odlišeny jednotlivé kmene APMV-1. Z mapy je patrné, že se na našem území vyskytovaly dva rozdílné kmene APMV-1.

Mapa č. 18: Výskyt APMV-1 v ČR 2012 – 2015

1 - Horní Slivno – chov holubů	5 - Ivaň – chov holubů
2 - Starý Bohumín – chov holubů	6 - Tuchoraz - volně žijící hrdličky
3 - Křechoř – volně žijící hrdličky	7 - Vrbka u Budyně - volně žijící hrdličky
4 - Dobšice – volně žijící hrdličky	8 - park v centru Ostravy – volně žijící holubi

1, 3, 4, 6, 7 - identické kmeny APMV-1
 2, 5, 8 - identické kmeny APMV-1

Výskyt Newcastleké choroby v Evropě a ve světě v roce 2015

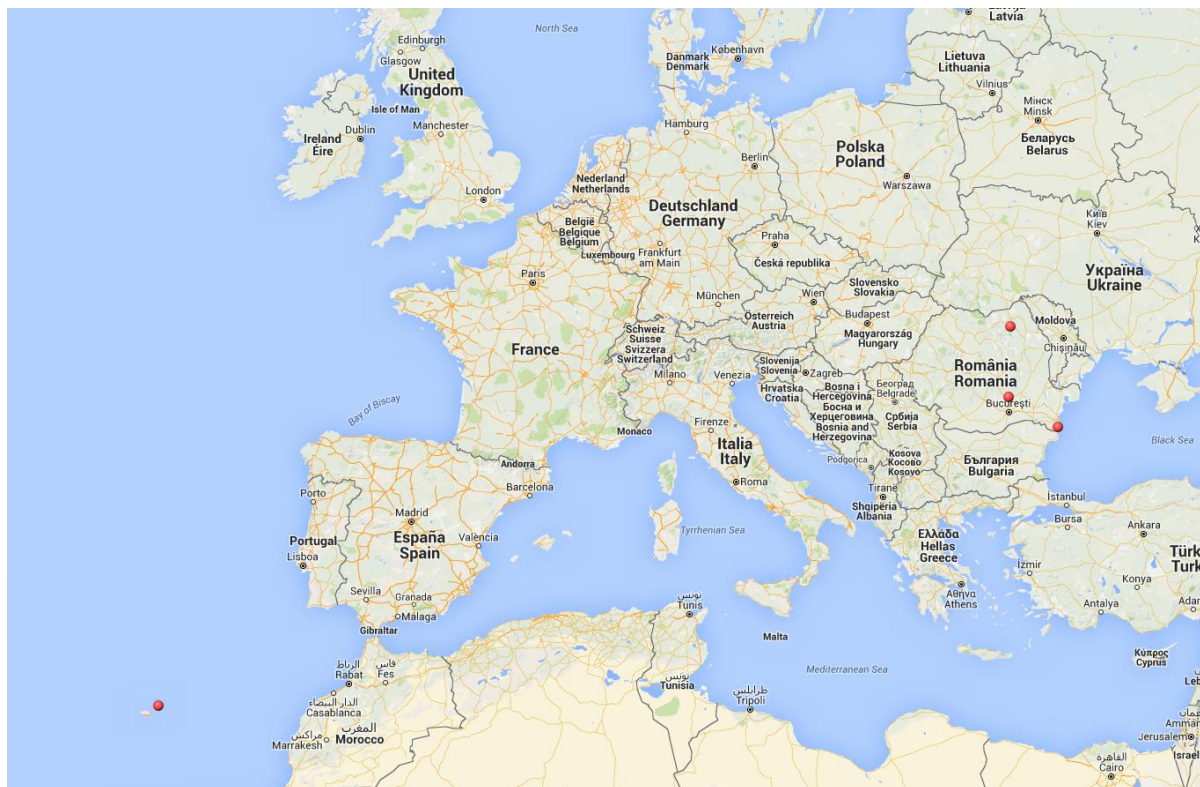
V roce 2015 se v Evropě vyskytla 4 ohniska NCD v Rumunsku a v Portugalsku v chovech nosnic a v chovu drůbeže v Rumunsku. V Rumunsku byla potvrzena tři ohniska v malochovu drůbeže (2x) a v komerčním chovu brojlerů (1x). V Portugalsku bylo ohnisko potvrzeno u holubů v ptačím parku na ostrově Madeira.

U všech potvrzených případů byla přijata opatření na základě směrnice Rady 92/66/EHS, kterou se zavádějí opatření Společenství pro tlumení newcastleské choroby.

Ve světě se NCD vyskytla v Belize, Botswaně, Izraeli, Nikarague, Costarice a na Papua-Nové Guineee.

Z uvedených skutečností vyplývá, že patogenní virus v současnosti cirkuluje v populaci volně žijících ptáků a v souvislosti s tím, že se v některých částech Evropy NCD potvrdila v chovech drůbeže, existuje reálné riziko pro zavlečení této nákazy do dalších chovů drůbeže. V ČR je v současnosti povinná vakcinace v reprodukčních chovech kura domácího a v chovech nosnic produkujících konzumní vejce s více než 500 ks nosnic. U ostatních kategorií je vakcinace pouze doporučena a většinou se neprovádí, proto riziko hrozí především v chovech kuřat na maso a u jiných druhů drůbeže jako jsou krůty, pštrosi, vodní drůbež aj. V těchto chovech je prevencí především dodržování biologické bezpečnosti, tj. zamezení kontaktu volně žijících ptáků s drůbeží. V případě zvýšeného úhynu drůbeže, snížené užitkovosti, nebo jiných příznaků hromadného onemocnění mají chovatelé povinnost neprodleně informovat krajskou veterinární správu.

Mapa č. 19: Ohniska NCD v Evropě v roce 2015

3.3.3. Programy tlumení salmonel v chovech drůbeže (Salmonella Control Programmes)

Programy jsou zaměřeny na tlumení sérotypů salmonel, které mají dopad na veřejné zdraví. Jedná se o sérotypy salmonel neadaptované na určitého specifického hostitele. Jejich přítomnost v chovu se neodráží na zdravotním stavu ptáků, představuje však možné riziko kontaminace finálních produktů a ohrožení zdraví spotřebitele. Cílem programů je snížení výskytu salmonel v prostředí chovů a minimalizace rizika kontaminace živočišných produktů. Programy tlumení salmonel v chovech drůbeže a pravidla pro jejich provádění jsou harmonizována v členských státech Evropské Unie a rovněž v třetích zemích, které dovážejí do Unie živou drůbež nebo násadová vejce či konzumní vejce. Konkrétní cíle v jednotlivých programech pro konkrétní kategorie drůbeže jsou:

- V reprodukčních chovech drůbeže:
 - snížení prevalence *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, včetně monofazické *Salmonella* Typhimurium s antigenním vzorcem 1,4,[5],12:i:-, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Hadar a *Salmonella* Virchow na méně než 1%.
 - národní program prováděn od 1. 1. 2007
- V chovech nosnic s produkcí konzumních vajec:
 - snížení prevalence *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium včetně monofazické *Salmonella* Typhimurium s antigenním vzorcem 1,4,[5],12:i:- na méně než 2%.
 - národní program prováděn od 1. 1. 2007
- V chovech kuřat na maso:
 - snížení prevalence *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium včetně monofazické *Salmonella* Typhimurium s antigenním vzorcem 1,4,[5],12:i:- na méně než 1%.
 - národní program prováděn od 1. 1. 2009
- V chovech krůt:
 - snížení prevalence *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium včetně monofazické *Salmonella* Typhimurium s antigenním vzorcem 1,4,[5],12:i:- na méně než 2%.
 - národní program prováděn od 1. 1. 2010

Komplex opatření, která jsou v chovech zahrnutých v programech zavedena a která mají za cíl snížení výskytu salmonel v prostředí chovů, mají několik základních pilířů – biosekurita v chovu, monitoring, vakcinace a opatření v případě výskytu salmonel.

Nejvýznamnějším prostředkem k prevenci zavlečení a šíření salmonel je dodržování všech základních pravidel biologické bezpečnosti. Biologická bezpečnost na hospodářství s drůbeží je souhrn opatření, která zahrnují sanitační a zoohygienická pravidla a další způsoby prevence zavlečení a šíření patogenů prostřednictvím materiálů, osob, zvířat a vozidel. Zásadním opatřením biologické bezpečnosti je v rámci programů tlumení salmonel povinné zpracování a dodržování sanitačního programu, který zahrnuje plány deratizace a dezinfekce, pravidla pro očistu a dezinfekci všech prostor, technologie i nářadí prováděné v rámci každodenního běžného provozu farmy a mezi turnusy.

Dalším opatřením je monitoring, tj. pravidelné sledování výskytu salmonel v prostředí chovu. Jde o bakteriologické vyšetření vzorků, které jsou odebírány podle harmonogramů stanovených pro jednotlivé kategorie drůbeže evropskou legislativou, která určuje rovněž pravidla pro to, které vzorky mají být odebrány chovatelem a které úředním veterinárním lékařem.

Od zahájení programů tlumení salmonel je součástí těchto programů povinná vakcinace proti *Salmonella* Enteritidis. V současné době je vakcinace povinná pouze v chovech nosnic s produkcí konzumních vajec. Příspěvek státu chovateli nosnic pro produkci konzumních vajec na nákup vakcíny činil v roce 2015 maximálně 5,70 Kč na jednu kuřici. V reprodukčních chovech kura domácího není vakcinace povinná od roku 2011, ale chovatelé v dobrovolné vakcinaci reprodukčních hejn na vlastní náklady stále pokračují.

V programech jsou rovněž stanovena specifická opatření, která musí být v jednotlivých kategoriích při výskytu výše uvedených cílových – „sledovaných“ sérotypů salmonel provedena.

V reprodukčních chovech jsou hejna, u nichž byl potvrzen výskyt sledovaných sérotypů, poražena nebo utracena a násadová vejce z těchto hejn jsou neškodně odstraněna. V případě porážení hejna nařízeného v souvislosti s mimořádnými veterinárními opatřeními je chovateli poskytována náhrada za utracené nebo poražené ptáky a násadová vejce. Žádost o náhradu nákladů, zasílá chovatel Ministerstvu Zemědělství.

V chovech nosnic pro konzumní vejce je pozitivní hejno buď poraženo, nebo pokračuje ve snášce vajec, která jsou určena pouze na tepelné zpracování, je zakázáno uvolňovat je na trh jako vejce třídy A. To platí nejen u vajec ze všech hejn pozitivních na sledované sérotypy, ale rovněž ze všech hejn s neznámým nakažovým statusem nebo z hejn, u kterých vzniklo podezření na výskyt sledovaných sérotypů salmonel. Toto opatření platí až do doby, kdy je výskyt salmonel potvrzen nebo vyloučen výsledkem vyšetření úředního vzorku.

Ve výkrmech kuřat a krůt je chovatel povinen uvést při dodávce ptáků na jatka výsledek vyšetření na *Salmonella* spp. Provozovatel jatek tak dostává informaci o tom, zda bude poraženo pozitivní hejno, čímž je nucen dané hejno porazit časově nebo prostorově odděleně od hejn s negativním výsledkem vyšetření. Tato informace o vyšetření na dokumentu IPŘ (informace o potravinovém řetězci) spolu se zásilkou zvířat nesmí být starší než 3 týdny od odběru na hospodářství.

V rámci všech programů jsou při pozitivním záchytu vyšetřovány vzorky krmiva, jako jeden z možných zdrojů salmonel. Součástí programů pro tlumení výskytu salmonel je provádění kontroly účinnosti dezinfekce před zástavem dalšího hejna drůbeže do hal, ve kterých byla provedena mechanická očista a dezinfekce po vyskladnění pozitivního hejna.

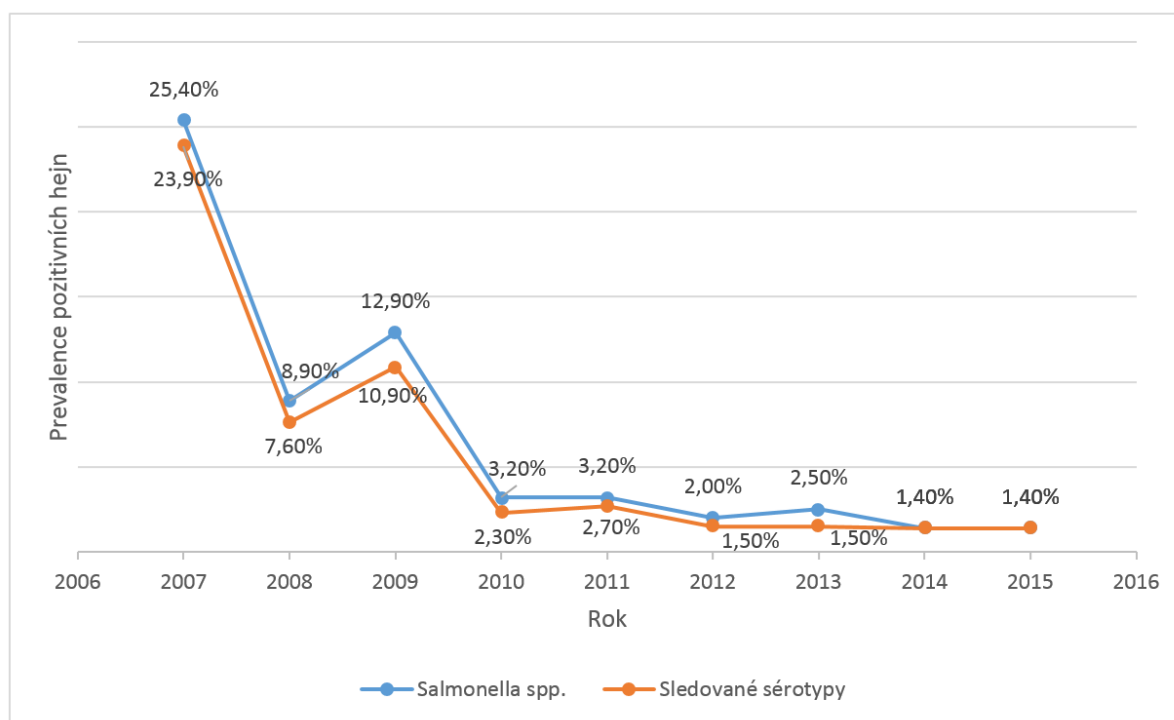
3.3.3.1. Nosnice pro konzumní vejce

Prevalence sledovaných sérotypů salmonel v chovech nosnic se poslední čtyři roky pohybuje na stejné úrovni a to pod stanovenou maximální hodnotou dvou procent. V roce 2015 bylo celkem 6 hejn vyšetřeno s pozitivním výsledkem na sledovaný sérotyp *Salmonella* Enteritidis. V roce 2015 bylo provedeno několik epidemiologických šetření z důvodu hromadného onemocnění lidí salmonelózou, kde byla vejce pokládána za suspektní zdroj gastrointestinálních problémů. Ve všech případech bylo díky značení vajec nalezeno konkrétní hejno nosnic, které sneslo použitá vejce v pokrmu.

Tabulka č. 49: Výskyt salmonel v chovech nosnic s produkcí konzumních vajec v letech 2007 - 2015

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na Salmonella spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hosp.	Počet hejn	Počet hospodářství		Počet hejn		Počet hospodářství		Počet hejn	
2007	94	426	53	56,4%	108	25,4%	48	51,1%	102	23,9%
2008	94	449	26	27,7%	40	8,9%	24	25,5%	34	7,6%
2009	72	467	26	35,6%	60	12,9%	24	32,9%	51	10,9%
2010	72	441	11	15,3%	14	3,2%	9	12,5%	10	2,3%
2011	71	444	13	18,3%	14	3,2%	11	15,5%	12	2,7%
2012	67	392	6	9,0%	8	2,0%	4	6,0%	6	1,5%
2013	77	471	5	6,5%	12	2,5%	2	2,6%	7	1,5%
2014	78	441	5	6,4%	6	1,4%	5	6,4%	6	1,4%
2015	74	428	5	6,8%	6	1,4%	5	6,8%	6	1,4%

Graf č. 3: Výskyt salmonel v chovech nosnic pro konzumní vejce v letech 2007 - 2015

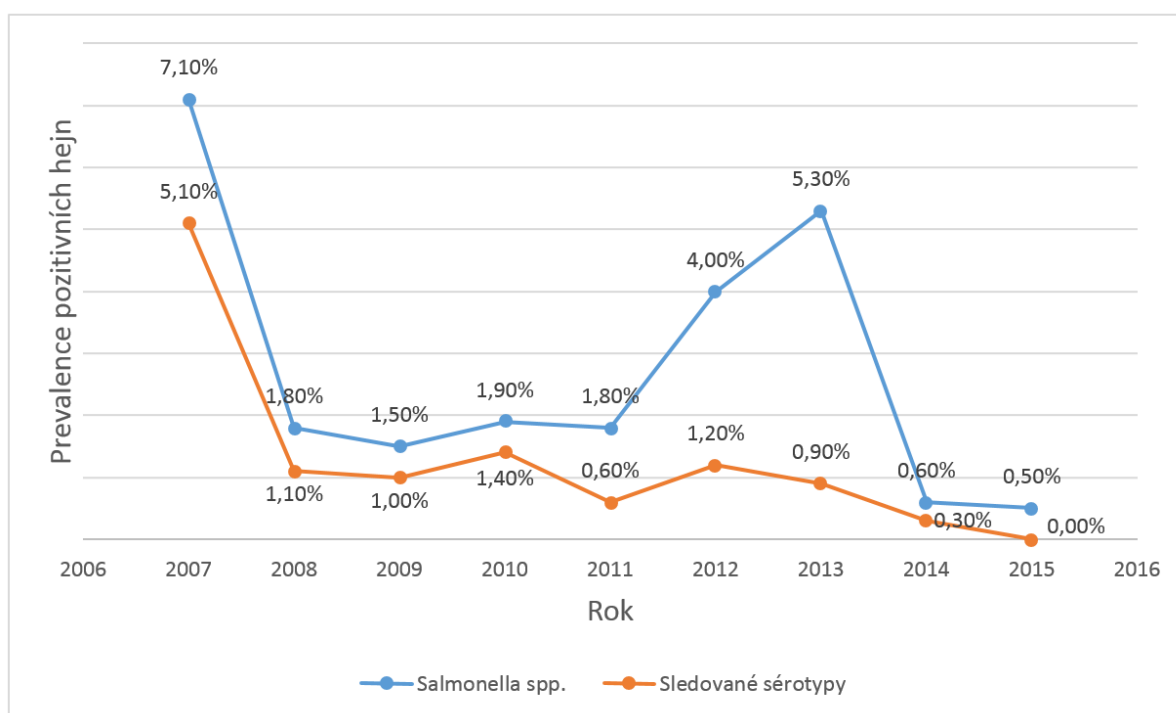
3.3.3.2. Reprodukční chovy kura domácího

Odhalení případného výskytu Salmonella spp. v chovu je možné v různých fázích života reprodukčních ptáků – a to u jednodenních kuřat, v odchovu či produkčním období hejna, kdy se dle evropské legislativy odebírají vzorky z prostředí. V reprodukčních chovech jsme v roce 2015 nenašli žádnou salmonelu sledovaného sérotypu. Pokud se jedná o reprodukční masné rodiče v produkční fázi, byla zachycena Salmonella Ohio, což neovlivnilo sledovanou prevalenci (tj. 1% pro reprodukční chovy) a sledovaný cíl byl plněn. Zmíněný sérotyp není zařazen mezi sledované. Snížená frekvence odběru vzorků z dvoutýdenního intervalu na 1x za tři týdny běží od roku 2015. Kromě pokračujícího poklesu výskytu sledovaných sérotypů bylo v reprodukčních chovech v roce 2015 zaznamenáno i snížení celkové prevalence Salmonella spp. (tabulka č. 50).

Tabulka č. 50: Výskyt salmonel v reprodukčních chovech v letech 2007 - 2015

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na <i>Salmonella</i> spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hosp.	Počet hejn	Počet hospodářství		Počet hejn		Počet hospodářství		Počet hejn	
2007	79	552	26	32,9%	39	7,1%	18	22,8%	28	5,1%
2008	80	557	7	8,8%	10	1,8%	5	6,3%	6	1,1%
2009	75	620	6	8,0%	9	1,5%	4	5,3%	6	1,0%
2010	75	585	9	12,0%	11	1,9%	6	8,0%	8	1,4%
2011	77	650	8	10,4%	12	1,8%	4	5,2%	4	0,6%
2012	76	642	12	15,8%	26	4,0%	7	9,2%	8	1,2%
2013	71	647	9	12,7%	34	5,3%	2	2,8%	6	0,9%
2014	72	647	3	4,2%	4	0,6%	2	2,8%	2	0,3%
2015	70	657	1	1,4%	3	0,5%	0	0,0%	0	0,0%

Graf č. 4: Výskyt salmonel v reprodukčních chovech v letech 2007 - 2015

3.3.3.3. Výkrm kuřat na maso

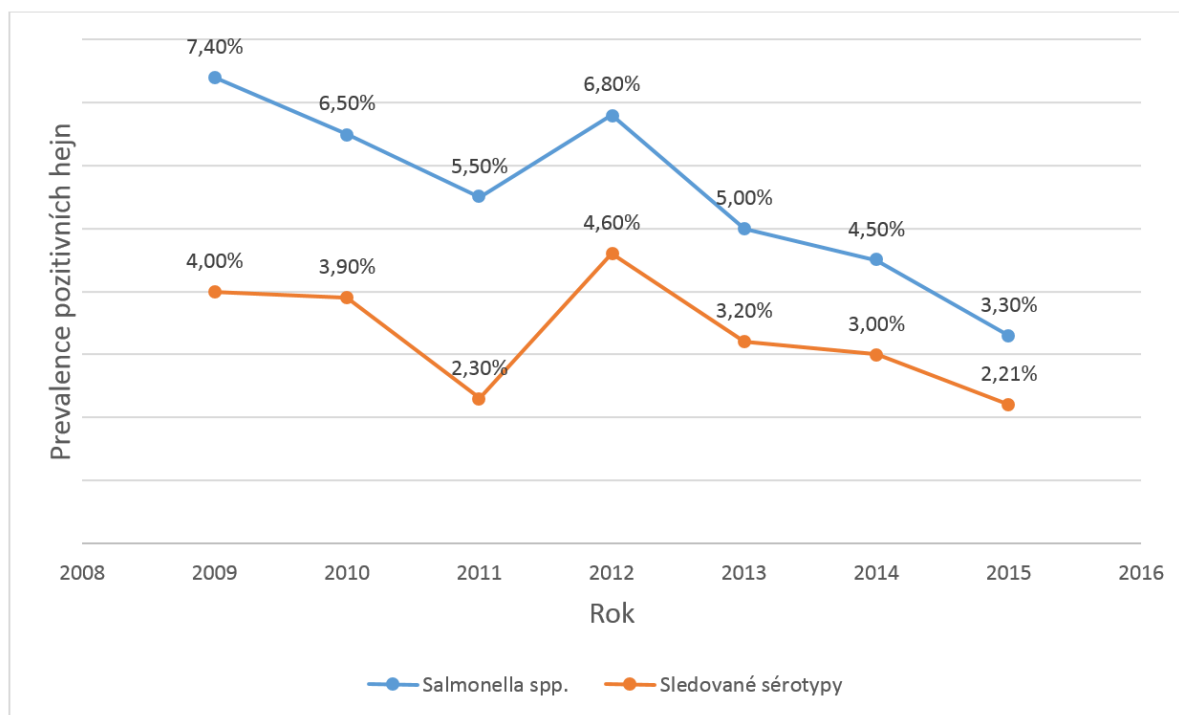
Za pokrok v tlumení salmonel v roce 2015 je možné označit pokles pozitivních hospodářství ve výkrmech kuřat. V předchozích letech i při snižování prevalence pozitivních hejn, počet infikovaných hospodářství zůstával stále stabilní.

Stále nebylo dosaženo požadovaného snížení výskytu salmonel a cíl (1%) stále není plněn.

Tabulka č. 51: Výskyt salmonel v chovech kuřat na maso v letech 2009 - 2015

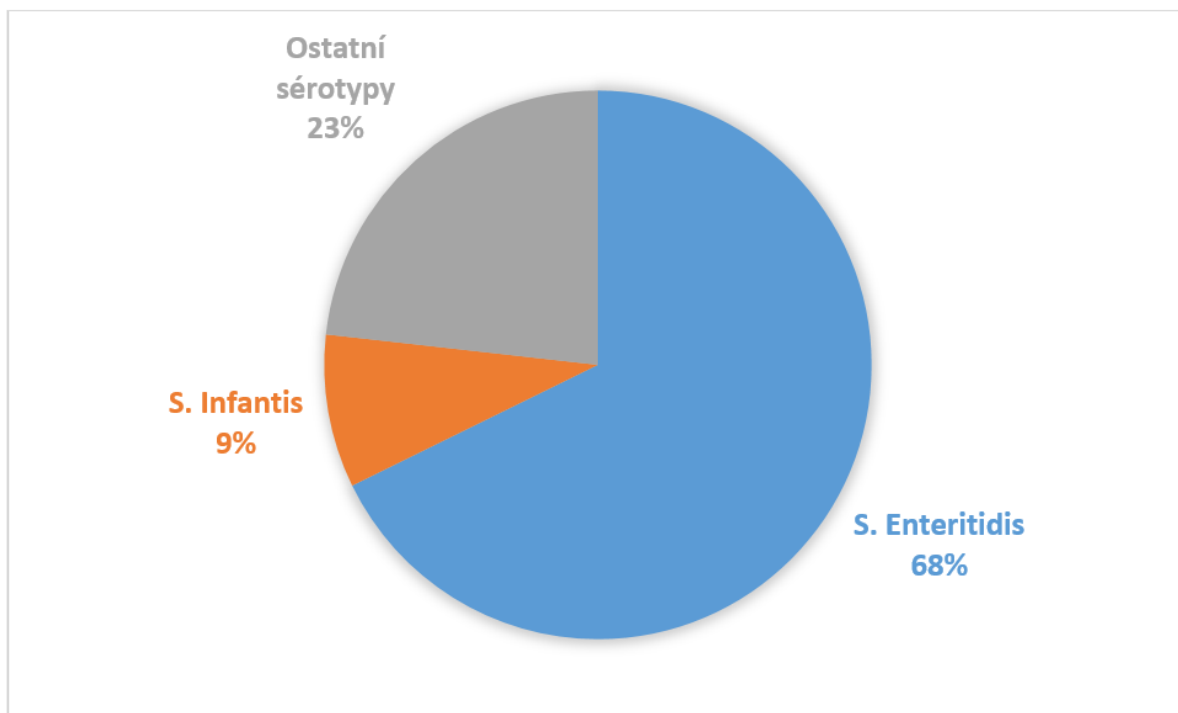
Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na <i>Salmonella</i> spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hosp.	Počet hejn	Počet hospodářství		Počet hejn		Počet hospodářství		Počet hejn	
2009	380	6 035	165	43,4%	445	7,4%	120	31,6%	243	4,0%
2010	346	5 591	134	38,7%	365	6,5%	91	26,3%	218	3,9%
2011	334	5 087	112	33,5%	281	5,5%	68	20,4%	116	2,3%
2012	320	5 145	154	48,1%	351	6,8%	112	34,7%	236	4,6%
2013	302	4 671	116	38,4%	235	5,0%	78	25,8%	147	3,2%
2014	296	4 676	108	36,5%	212	4,5%	76	25,7%	138	3,0%
2015	288	4 751	70	24,3%	155	3,3%	53	18,4%	105	2,21%

Graf č. 5: Výskyt salmonel v chovech kuřat na výkrm v letech 2007 - 2015

Na celkové prevalenci *Salmonella* spp. v hejnech kuřat na maso se stejně jako v předchozích letech nejvýznamněji podílela *Salmonella* Enteritidis, která tvořila více než polovinu detekovaných sérotypů. Dalším nejčastěji zjištěným sérotypem je *Salmonella* Infantis, jejíž prevalence klesla z 19,3% v roce 2014 na 9% v roce 2015.

Graf č. 6: Zastoupení sérotypů salmonel v chovech kuřat na maso za rok 2015

3.3.3.4. Chov krůt na výkrm

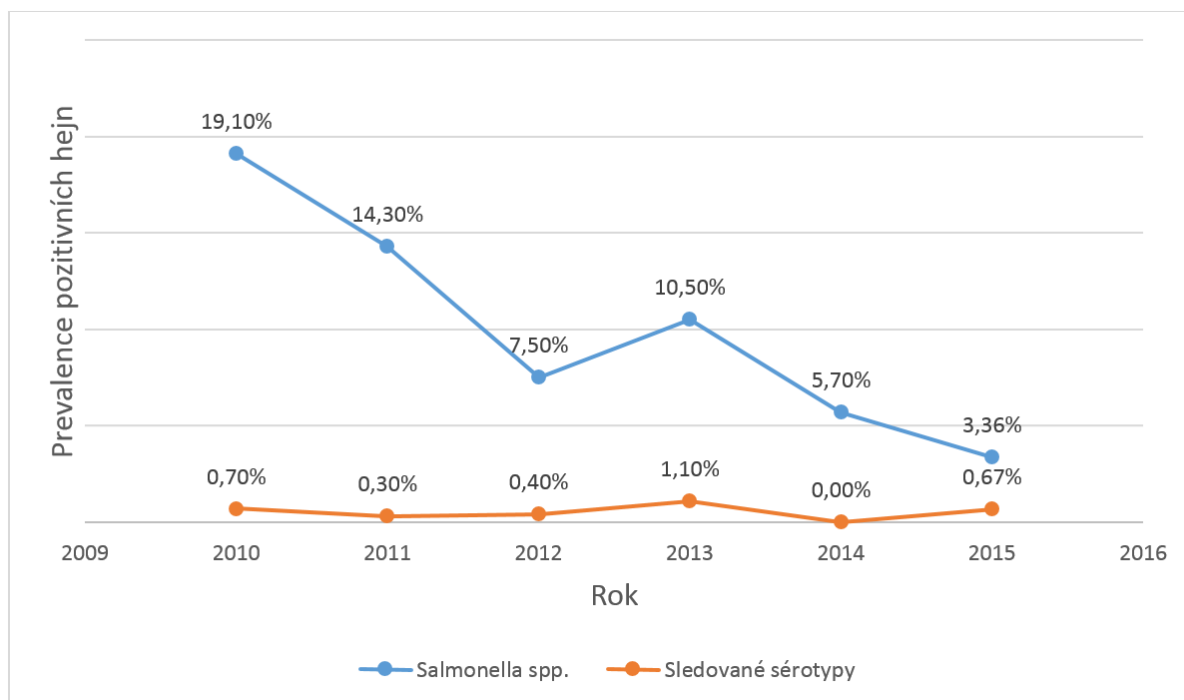
V chovech krůt na výkrm se v roce 2015 sledované sérotypy vyskytly na jednom hospodářství, kde současně chovatel vykrmuje kuřata na maso. Šlo o *Salmonella Enteritidis* fagotyp 6a, který není pro krůty typický a pravděpodobně zde došlo ke křížové kontaminaci. Stanovený cíl 1% byl splněn (tabulka č. 52).

Tabulka č. 52: Výskyt salmonel v chovech krůt na výkrm v letech 2010 - 2015

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na <i>Salmonella</i> spp.				Pozitivní na sledované sérotypy*			
	Počet hosp.	Počet hejn	Počet hospodářství		Počet hejn		Počet hospodářství		Počet hejn	
2010	61	283	20	32,8%	54	19,1%	2	3,3%	2	0,7%
2011	60	292	17	28,3%	42	14,3%	1	1,7%	1	0,3%
2012	59	266	13	22,0%	20	7,5%	1	1,5%	1	0,4%
2013	53	267	16	30,2%	28	10,5%	3	5,7%	3	1,1%
2014	55	301	11	20,0%	17	5,7%	0	0,0%	0	0,0%
2015	51	298	5	9,8%	9	3,36%	1	2,0%	2	0,67%

**Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium*

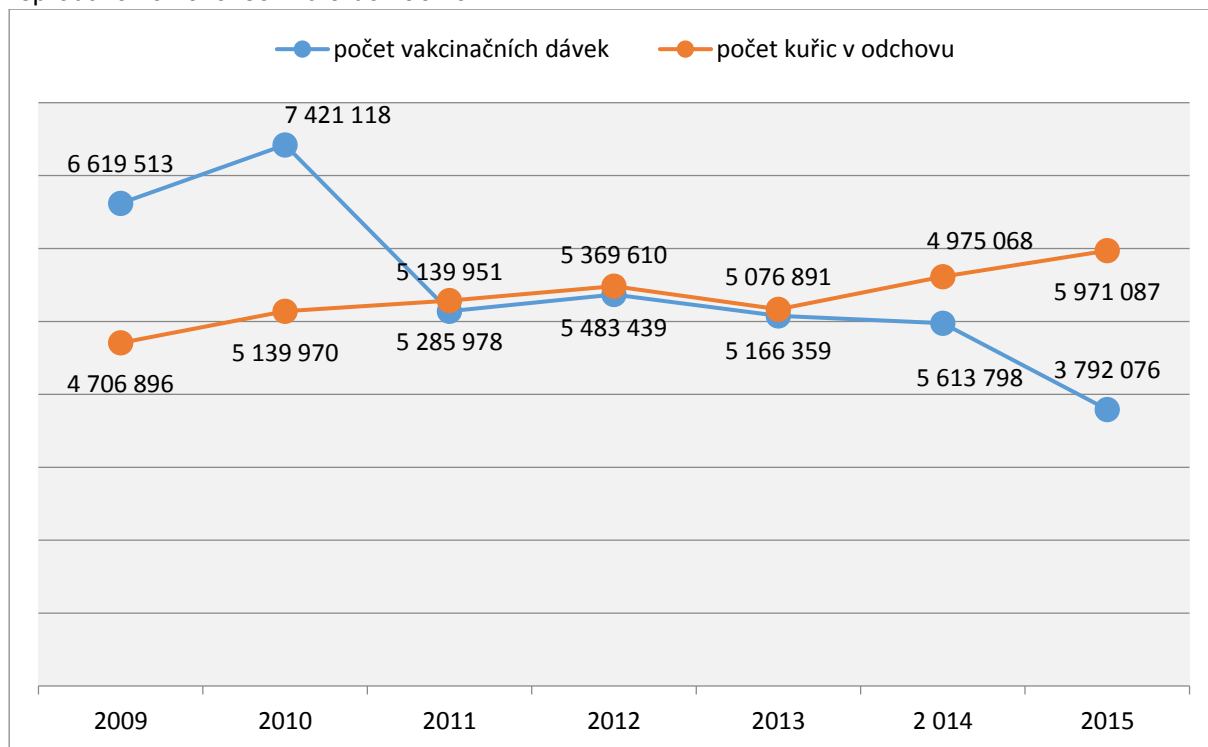
Graf č. 7: Výskyt salmonel v chovech krůt na výkrm v letech 2010 – 2015

Graf č. 8 obsahuje údaje o počtu provedených vakcinací v reprodukčních chovech kura domácího ve vztahu k počtu ptáků v odchovu, kteří jsou zahrnuti ve vakcinačním programu.

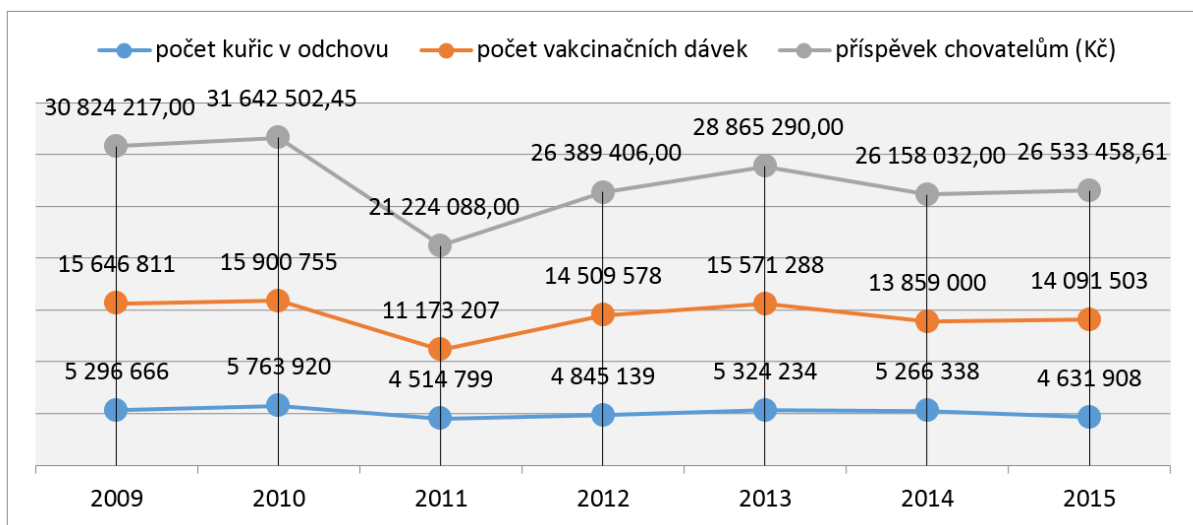
Z porovnání počtu aplikovaných vakcinačních dávek a počtu vakcinovaných kuřic v posledních 6 letech vyplývá, že chovatelé pokračují v dobrovolné vakcinaci v téměř nezměněném rozsahu pouze s úpravou vakcinačních programů. Klesající počet použitých vakcinačních dávek při stabilním nebo mírně rostoucím počtu kuřic ukazuje na zavedení vakcinačních programů s menším počtem revakcinací.

Graf č. 8: Počet aplikovaných vakcinačních dávek a počet odchovaných kuřic v letech 2009 - 2015 v reprodukčních chovech kura domácího

Povinná vakcinace v chovech nosnic s produkcí konzumních vajec probíhá v posledních 3 letech v přibližně stejném rozsahu (Graf č. 9).

Graf č. 9: Počet aplikovaných vakcinačních dávek, výše příspěvků chovatelům na vakcinaci proti *Salmonella Enteritidis* a počet kuřic v odchovu v letech 2009 - 2015 v chovech nosnic pro produkci konzumních vajec

3.4. KOŇOVITÍ

3.4.1. Infekční anémie koní (Equine infectious anaemia)

Akutní, nejčastěji protrahované onemocnění lichokopytníků projevující se anémií, ikterickými změnami, chřadnutím, typická je intermitentní horečka. Původcem je Lentivirus, neokogenní RNK retrovirus. Přenos probíhá pasivně prostřednictvím krev sajícího hmyzu. K přenosu může dojít i drobnými oděrkami nebo při veterinárním zákroku.

Na území ČR se nevyskytuje od roku 1988. V roce 2010 došlo k výskytu ohnisek v Německu. Zdrojem této nákazy jsou nejčastěji označováni koně importovaní z Rumunska. V roce 2015 byla nákaza zaznamenána ještě v Maďarsku, Chorvatsku a Bulharsku. Protože se tyto koně mohou vyskytnout i v ČR, je třeba považovat riziko opětovného výskytu nákazy za zvýšené. Proto byla zkrácena doba platnosti vyšetření pro účely přemístění a svodů z 24 měsíců na 6 a byl snížen i věk vyšetřovaných koní z 24 měsíců na 12.

Rozsah vyšetření

V České republice se sérologicky vyšetřují hřebci před odběrem spermatu.

Tabulka č. 53: Počty vyšetření

Rok	Počet vyšetřených hřebců	Počet pozitivních
2012	62	0
2013	57	0
2014	52	0
2015	127	0

3.4.2. Nakažlivý zánět dělohy koní (Metritis contagiosa equorum)

Bakteriální nakažlivé onemocnění pohlavních orgánů koní, jehož původcem je *Taylorella (Branhamella) equigenitalis*. Nákaza má v chovech enzootický charakter. Primárním zdrojem infekce jsou nemocné klisny a hřebci. K přenosu dochází primárně při pohlavním styku v době připouštění. Pasivní přenos může být uskutečněn i kontaminovanými nástroji a pomůckami, používanými k ošetřování zvířat. V pohlavních orgánech přežívá původce různě dlouhou dobu i po odeznění klinických příznaků. Za predilekční místo přežívání původce je u klisen považován klitoris u hřebců sliznice prepucia. Poslední pozitivní nález byl v České republice v roce 2009.

Rozsah vyšetření v roce 2014

Vyšetřují se plemenní hřebci v přirozené plemenitbě, před odběrem spermatu, klisny poprvé zařazené do plemenitby a po zmetání nebo po reprodukční pauze.

Tabulka č. 54: Počty vyšetření

Rok	Počet vyšetřených klisen	Počet vyšetřených hřebců	Počet klisen po zmetání	Počet pozitivních
2012	1 156	118	56	0
2013	1 190	134	33	0
2014	1 014	133	42	0
2015	1 162	129	64	0

3.4.3. Západonilská horečka (West Nile Virus)

Virus západonilské horečky (WNV) je arbovirus z čeledi Flaviviridae přenášený komáry rodu *Culex*. WNV je v několika liniích rozšířen celosvětově. Virus linie 1 je rozšířen v Africe, Eurasii, Austrálii a od roku 1999 se rozšířil po celém americkém kontinentu. Virus linie 2 byl donedávna znám pouze ze subsaharské Afriky, ale v roce 2004 byl prokázán ve střední Evropě. Prvním popsáním případem byl jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*) s nervovými příznaky, nalezený v národním parku v jihovýchodní části Maďarska. Sporadické nálezy viru WNV linie 2 v téže oblasti byly zachyceny u dalších dravců, hus, ovcí a koní v letech 2005-2007. V roce 2008 se virus rozšířil po území celého Maďarska, virus byl prokázán u dalších druhů ptáků a v sousedním Rakousku byl virus WNV linie 2 zjištěn u komárů. V roce 2009 byly zjištěny další případy v Maďarsku a první případy onemocnění dravců v Rakousku. V roce 2010 byly hlášeny stovky případů onemocnění lidí v Řecku a Rusku. Sérologické vyšetření koní v Maďarsku odhalilo až 40% prevalenci protilátek proti viru západonilské horečky.

Rozsah vyšetření

Celkem 783 krevních sér koní bylo vyšetřeno komerčním imunoenzymatickým testem (cELISA) na přítomnost protilátek proti viru západonilské horečky (WNV). Pozitivní vzorky byly potvrzeny virus neutralizačním testem s virem západonilské horečky a souběžně s virem klíšťové encefalitidy. Konfirmační vyšetření bylo provedeno v Národní referenční laboratoři pro arboviry ve Zdravotním ústavu v Ostravě.

Výsledky vyšetření

Celkem 98 sér ze 783 (12,5%) vyšetřených reagovalo pozitivně v cELISA s antigenem WNV. Z celkového počtu 98 vzorků sér vyšetřených VNT na přítomnost protilátek proti viru WNV reagovalo pozitivně 7 vzorků (v titru 4-1024). Šest WNV pozitivních vzorků reagovalo v neutralizačním testu s virem klíšťové encefalitidy jednoznačně negativně. U jednoho vzorku (č. 3-523) nebylo možno z důvodu cytotoxicity hodnotit výsledky virus neutralizačního testu s virem klíšťové encefalitidy, tento vzorek vykazoval hraniční titr (1:4) protilátek proti WNV, výsledek proto můžeme interpretovat pouze jako hraniční titr protilátek proti flavivirům. V pěti případech WNV pozitivních koní (s titrem 128-1024) bylo dalším šetřením prokázáno, že se jedná o koně dovezené z USA, Francie a Nizozemí, část z nich se pravidelně zúčastňuje závodů (parkury, dostihový a westernový sport) v Evropě (Tabulka č. 56). Vzorek č. 2-1334 s titrem protilátek proti WNV 1024 byl vyšetřen již v roce 2013 se stejným výsledkem. Pouze jeden kůň (č. vz. 2510/2) s WNV titrem 16/TBEV negativní vykazuje znaky autochtónní infekce. Jedná se o českomoravského belgického koně, který neopustil ČR. Narodil se v březnu 2011 v okrese Hodonín, později pobýval v zemském hřebčinci v Tlumačově, od 1. 1. 2016 je přesunut do chovu v obci Horní Libochová (okr. Žďár nad Sázavou). Všechny koně vyšetřené v roce 2015 se středním nebo vysokým titrem protilátek proti WNV byly do ČR importovány. Jednoho koně s hraničním titrem WNV (4) se nepodařilo testovat VNT s virem TBEV. Pravděpodobná autochtónní WNV infekce byla v roce 2015 prokázána pouze u jednoho koně s titrem WNV protilátek 16 (TBEV negativní). Pozitivní koně byly paralelně testovány na protilátky proti příbuznému flaviviru Usutu, vždy s negativním výsledkem. Séropozitivní koně nevykazovali žádné klinické příznaky infekce WNV. Výsledky potvrzují, že WNV je u koní v ČR vzácnou infekcí.

Tabulka č. 55: Výsledky sérologických vyšetření

Rok	Počet vyšetřených sér	Reagovalo s antig. WNT	Počet pozitivních
2012	783	80	4
2013	783	93	5
2014	783	93	13
2015	783	98	5

Tabulka č. 56: Výsledky sérologických vyšetření

Č. vzorku	WNV titr	TBEV titr	Kůň	KU, okres, SVÚ
3-523	4	TS	York, nar 12.4.2001, valach, Fjord	661929, Strakonice,
6-780	1024	<4	Pam smare mate	708682, Příbram,
25-1014	512	<4	Signum	Praha
2-1334	1024	<4	Geronimo	783293, Prachatice,
2-1943	512	<4	hřebec Paint Horse, nar 2003	747246, Semily, Praha
3-3895	128	<4	Colmetta 8r.	764914, Tachov,
2510/2	16	<4	2510/vz. č. 2	ZR, Jihlava

Sérologická studie navazuje na surveillanci z předchozích let (od roku 2011). Během uplynulých let byli prokázáni WNV séropozitivní koně v několika krajích ČR. V pěti případech se jednalo o autochtonní infekci WNV. Čtyři koně z lokalit v okrese Břeclav, Český Krumlov, Mnichovo Hradiště a Sokolov nebyli vůbec přesouváni. Námi zjištěné výsledky jsou v souladu s výsledky studií ze sousedních států. V sousedním Německu byla v letech 2010-2012 prováděna serosurveillance, ale specifické protilátky nebyly u koní prokázány. Hubálek aj. (2013) vyšetřil v letech 2008-2011 celkem 163 sér koní z ČR, protilátky proti WNV u žádného neprokázal. V sousedním Slovensku zjistil protilátky proti WNV u 19 nevakcinovaných koní z 232 vyšetřených. V sousedním Rakousku byly protilátky u koní zjištěny již v roce 2002.

3.5. VOLNĚ ŽIJÍCÍ

3.5.1. Brucelóza zajíců (*Brucellosis suis* (v. *leporis*))

Zajíci jsou vyšetřováni podle Metodiky kontroly zdraví na brucelózu a tularemii. Na celém území se na brucelózu a tularemii vyšetřovali uhynulí zajíci, případně ulovení zajíci zaslaní na vyšetření na základě vyslovení podezření z nákazy. Ohnisko nákazy se vyhláší na základě průkazu původce bakteriologickým vyšetřením. Za zdolanou se nákaza prohlašuje, pokud se v průběhu tříměsíční pozorovací doby u ulovených nebo uhynulých zajíců z ohniska nebo ochranného pásma nepotvrdí bakteriologicky nálezy původce onemocnění. Z důvodu zajištění dodání vzorků je vypláceno nálezné za dodané uhynulé zajíce ve výši 150,- Kč za kus na celém území ČR.

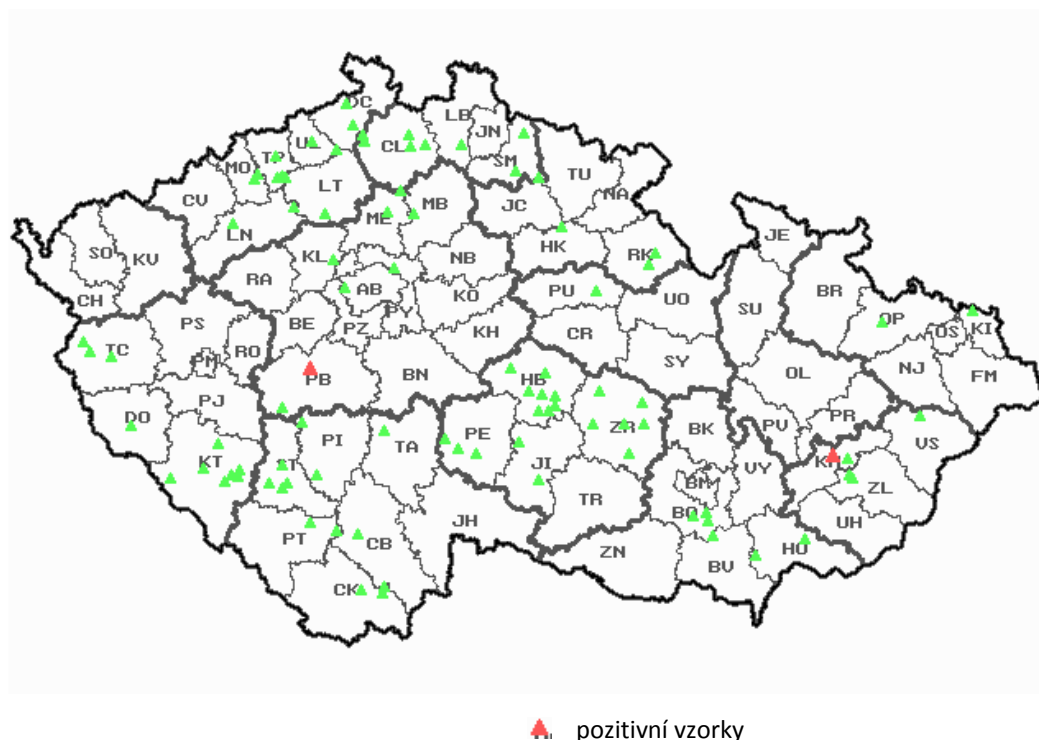
Brucelóza zajíců je nákaza vyvolaná *Brucella suis* sérotyp 2, někdy rovněž uváděné jako *varietas leporis*. Nemocní zajíci vylučují původce sekrety, exkreta, plodovými obaly, a ty mohou být zdrojem nákazy pro prasata. Nákaza je přenosná na člověka, zejména při špatné manipulaci se zvěří i zvěřinou.

Tabulka č. 57: Počet vyšetřených podezřelých zajíců na brucelózu v roce 2015

Kraj	Vzorky uhynulých, případně ulovených zajíců	Počet pozitivních
Hlavní město Praha	1	0
Středočeský kraj	8	1
Jihočeský kraj	16	0
Plzeňský kraj	12	0
Karlovarský kraj	0	0
Ústecký kraj	14	0
Liberecký kraj	12	0
Královéhradecký kraj	3	0
Pardubický kraj	1	0
Vysočina	22	0
Jihomoravský kraj	12	0
Olomoucký kraj	0	0
Zlínský kraj	5	1
Moravskoslezský kraj	3	0
Celkem	109	2

Rok	Počet ohnisek	Počet pozitivních
2012	3	5
2013	2	2
2014	1	6
2015	2	2

Mapa č. 20: Výskyt podezřelých zajíců na brucelózu v roce 2015

3.5.2. Tularémie (Tularemie)

Tularémie je bakteriální onemocnění vyvolané *Francisella tularensis*, charakteristická přírodní ohniskovostí, což znamená, že její výskyt je charakteristický pro určité specifické lokality. Zdrojem nákazy mohou být nemocní zajáci, krev sající hmyz, kontaminovaná voda, prostředí. Tularémie je nebezpečná zoonóza. U zajíce může být klinický průběh od akutního po chronický. Od roku 2012 probíhá pasivní monitoring, v jehož rámci jsou vyšetřováni uhynulí a ulovení zajáci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu.

Tabulka č. 58: Počet vyšetřených podezřelých zajíců na tularémii v roce 2015

Kraj	Vzorky uhynulých, případně ulovených zajíců	Počet pozitivních
Hlavní město Praha	1	0
Středočeský kraj	12	1
Jihočeský kraj	16	6
Plzeňský kraj	12	4
Karlovarský kraj	0	0
Ústecký kraj	15	3
Liberecký kraj	12	0
Královéhradecký kraj	3	0
Pardubický kraj	1	0
Vysočina	22	2
Jihomoravský kraj	13	1
Olomoucký kraj	0	0
Zlínský kraj	5	0
Moravskoslezský kraj	3	0
Celkem	115	17

Rok	Počet ohnisek	Počet pozitivních
2012	5	27
2013	5	9
2014	3	19
2015	8	17

Mapa č. 21

ohniska

Od roku 2012 je prováděn i plošný aktivní monitoring tularémie zajíců zaměřený na výskyt protilátek. Na celém území republiky se metodou pomalé aglutinace vyšetřovali 3 ulovení zajíci na 100 km².

Tabulka č. 59: Počet vyšetřených zajců na tularemii v rámci monitoringu v roce 2015

Kraj	Vzorky	Počet pozitivních
Hlavní město Praha	5	0
Středočeský kraj	207	0
Jihočeský kraj	180	1
Ústecký kraj	1	0
Královéhradecký kraj	168	0
Pardubický kraj	136	0
Vysočina	228	17
Jihomoravský kraj	237	17
Olomoucký kraj	174	0
Zlínský kraj	126	2
Moravskoslezský kraj	110	0
Celkem	1 572	37

Rok	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2012	1 688	22
2013	1 562	34
2014	1 481	41
2015	1 572	37

3.5.3. Vzteklna (Rabies)

Vzteklna je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. Riziko zavlečení nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nálezům v Polsku, proto i v roce 2015 pokračoval monitoring vztekliny zahrnující vyšetření 4 lišek nebo psů mývalovitých na 100 km². Za rok 2015 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 540 zvířat, z toho 2 245 lišek. Byl diagnostikován jeden pozitivní případ vztekliny u netopýra večerního, u všech ostatních druhů byl výsledek vyšetření negativní. V ČR i přes příznivou nálezovou situaci nadále platí povinnost vakcinovat proti vzteklině psy starší 3 měsíců. Pro chovatele rovněž stále platí povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem. Klinické vyšetření se provádí 1. a 5. den po poranění člověka zvířetem.

V roce 2013 bylo v ČR laboratorně vyšetřeno na vzteklinu celkem 3 415 zvířat, v roce 2014 3 360 zvířat. Za rok 2015 bylo vyšetřeno celkem 2 540 zvířat. Domácích zvířat bylo vyšetřeno 184, z toho 108 koček a 68 psů (tabulka č. 60). Vzteklna nebyla diagnostikována u žádného druhu domácích zvířat. Volně žijících zvířat bylo vyšetřeno celkem 2 356 (tabulka č. 61), nejvyšší zastoupení z nich měly lišky 2 245. U volně žijících zvířat byl potvrzen jeden případ vztekliny u netopýra, u všech ostatních druhů volně žijících zvířat byl výsledek vyšetření negativní. Vzteklna netopýrů je považována za specifickou variantu nákazy, proto jejím výskytem není dotčen statut státu prostého vztekliny, který má Česká republika od roku 2004. Rok 2015 byl již šestým rokem, kdy nebyla prováděna orální vakcinace lišek. Tato vakcinace byla použita k eradikaci vztekliny u lišek v letech 1989 – 2009.

Tabulka č. 60: Počty zvířat vyšetřených na vzteklinu v roce 2013, 2014 a 2015

Druh zvířete - domácí	2013	2014	2015
pes domácí	94	84	68
kočka domácí	132	140	108
tur domácí	1	0	2
ovce domácí	1	0	0
králík domácí	2	2	1
morče domácí	1	1	1
myš laboratorní	0	1	0
fretka	5	5	1
koza domácí	0	0	0
křeček domácí	0	2	0
kůň domácí	0	1	0
prase vietnamské	0	1	1
Celkem domácí	238	237	184

Tabulka č. 61: Počty zvířat vyšetřených na vzteklinu v roce 2013, 2014 a 2015

Druh zvířete - volně žijící	2013	2014	2015
liška obecná	3088	3044	2 245
psík mývalovitý	1	3	24
jezevec lesní	5	4	8
kuna sp.	3	14	16
prase divoké	5	9	6
srnec obecný	11	5	8
hraboš polní	0	1	1
krtek obecný	1	0	1
netopýr sp.	9	9	20
ježek sp.	0	1	0
křeček polní	0	1	0
lasice sp.	2	1	1
muflon	1	1	0
myšice sp.	0	1	0
vydra říční	1	2	0
los evropský	0	1	1
mýval severní	0	2	6
veverka zemní	0	1	0
ostatní volně žijící	20	23	16
celkem volně žijící	3 177	3 123	2 356
celkem všech	3 415	3 360	2 540

Vzteklina je akutní virové onemocnění nervového systému teplokrevných živočichů, které je po propuknutí klinických příznaků onemocnění neléčitelné a má vždy smrtelný průběh. V současné době neexistuje účinná terapie, je možná pouze preventivní vakcinace.

Poslední případ vztekliny byl diagnostikován v ČR u lišky v dubnu 2002 v okrese Trutnov. Česká republika tak plní od roku 2004 kritéria Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE) pro přiznání statutu „země vztekliny prostá“. Vzhledem ke stále vzrůstající oblíbenosti cestování se zvířaty se určitým rizikem jeví možnost zavlečení vztekliny ze zahraničních zemí. V průběhu roku 2015 byly hlášeny pozitivní případy vztekliny z Polska, Slovenska, Rumunska, Litvy či Francie. Vzhledem k tomu, že na podzim roku 2009 byla na celém území České republiky ukončena orální vakcinace lišek proti vzteklině, je současná populace lišek v ČR prakticky bez protilátek. Zavlečení viru do takovéto populace by znamenalo rychlé rozšíření nákazy.

Mapa č. 22: Výskyt vztekliny v EU v roce 2015

3.5.4. Trichinelóza divokých prasat (Trichinellosis in wild boar)

Svalovec, *Trichinella* spp. je parazit vyvolávající onemocnění zvané trichinelóza. Taxonomicky patří mezi hlístice (Nematoda, hlístkovité, řád Enoplida), tedy mezi nečlánkované červy odděleného pohlaví. V dospělosti dosahuje samec délky 1,5 mm a samice 3 až 4 mm. Z domácích zvířat parazituje nejvíce u prasat, psů, koček a koní. Z divokých zvířat jsou to především divoká prasata, drobní hlodavci, lišky, tchoři, jezevci, vlci, medvědi, hyeny, lvi a leopardi, mořští savci aj. V našich podmínkách bývá obvykle zdrojem nákazy maso divočáka.

V České republice nedošlo v roce 2012 k žádnému záchytu *Trichinella* spp. u volně žijících zvířat. V průběhu roku 2013 byly čtyři pozitivní nálezy. Všechny pozitivní vzorky pocházely od divokých prasat.

Rozsah vyšetřování u divokých prasat

Vyšetření se provádí u všech ulovených divokých prasat určených pro osobní spotřebu uživatelem honitby nebo oprávněným účastníkem lovu.

Tabulka č. 62: Vyšetřování u divokých prasat

Rok	Počet ulovených	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2012	185 176	98 852	0
2013	184 144	125 193	4
2014	168 974	126 098	0
2015		185 042	0

Mapa č. 23: Pozitivní záchyt trichinelózy u divokých prasat v roce 2015

Tabulka č. 63: Trichinelóza u divokých prasat v ČR

Poř. číslo	vznik	rok	okres	lokalita	zvíře
1	leden	2015	Frýdek Místek	Řepišťe	černá zv. lončák
2	leden	2015	Frýdek Místek	Staré Hamry	černá zv. Lončák

3.5.5. Trichinelóza u lišek (Trichinellosis in foxes)

Jedná se o stejného parazita, který je zjišťován při vyšetření divokých prasat. Monitoring výskytu tohoto parazita u lišek začal v roce 2014 a bude pokračovat i v následujících letech.

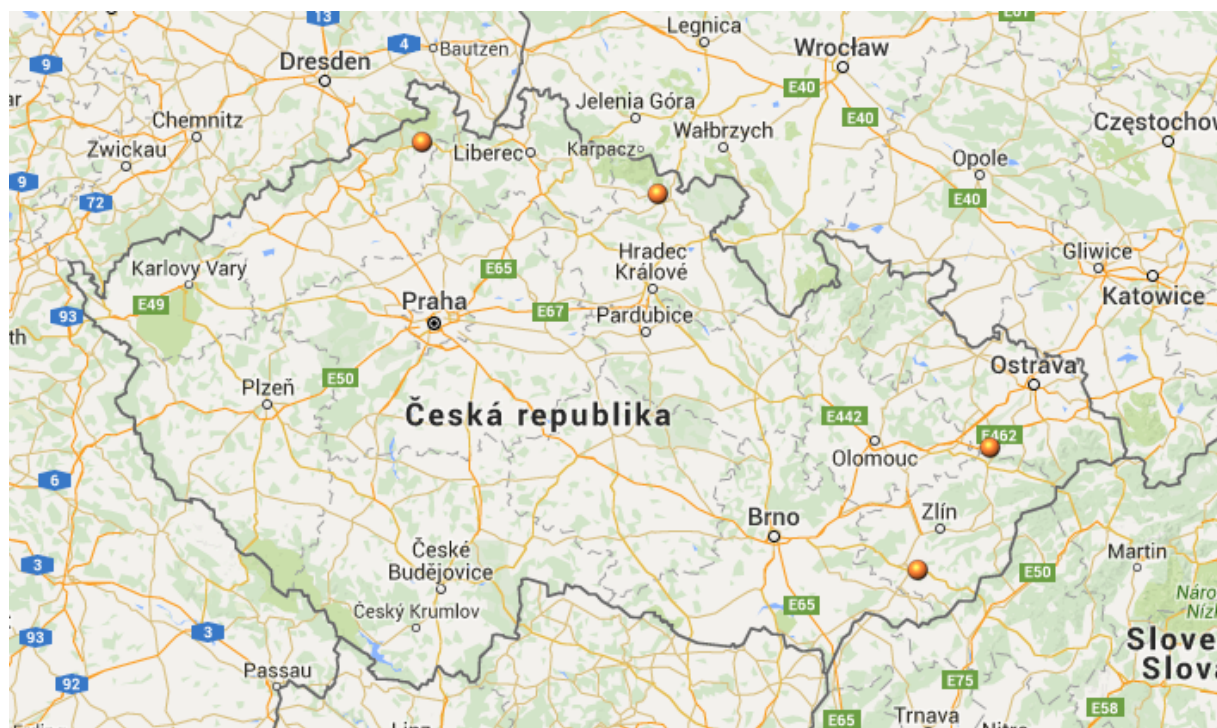
Rozsah vyšetřování u lišek

Vyšetření se provádí ze vzorků svaloviny ulovených, uhynulých, případně utracených lišek nebo psíků mývalovitých, které byly zaslány na vyšetření na vzteklinu. Vyšetření se provádí trávící metodou. V roce 2015 bylo vyšetřeno 2 509 lišek.

Tabulka č. 64: Pozitivní záchyt trichinelózy u lišek v roce 2015

Poř. číslo	vznik	rok	okres	lokalita	zvíře
1	leden	2015	Děčín	Janská	liška
2	únor	2015	Nový Jičín	Kojetín	liška
3	červenec	2015	Uherské	Popovice	liška
4	listopad	2015	Trutnov	Kalná Voda	liška

Mapa č. 24: Pozitivní záchyt trichinelózy u lišek v roce 2015

3.5.6. Monitoring parazitóz u spárkaté zvěře

Parazitologické vyšetření spárkaté zvěře (vyjma divokých prasat) bylo zahájeno v České republice v roce 2013 zejména ze dvou důvodů. Prvním byla skutečnost, že doposud nebyl plošný monitoring parazitóz nikdy realizován a tím nebyla možnost zhodnotit oprávněnost každoročního plošného antiparazitárního ošetření volně žijící zvěře uživateli honiteb. Druhým důvodem byla skutečnost, že Česká republika je jediným členským státem EU, který provádí léčení volně žijící zvěře.

V roce 2013 mělo být podle zadání monitoringu parazitárních onemocnění odebráno a vyšetřeno (na plicní a střevní parazity) v celé České republice 14 000 vzorků. Laboratorní vyšetření na střevkovitost ať již podkožní nebo nosohltanovou bylo považováno za zbytečné, protože napadení zvěře je snadno zjištěitelné a není problém, aby při prohlídce zvěřiny soukromý veterinární lékař, nebo proškolená osoba toto uvedl v záznamu. Výsledky vyšetření mají návaznost na antiparazitární ošetření volně žijící zvěře v roce 2014. Vzorky měly být přednostně odebírány od ulovených nebo uhynulých kusů tak, aby k jednotlivým vzorkům existovala alespoň minimální anamnéza.

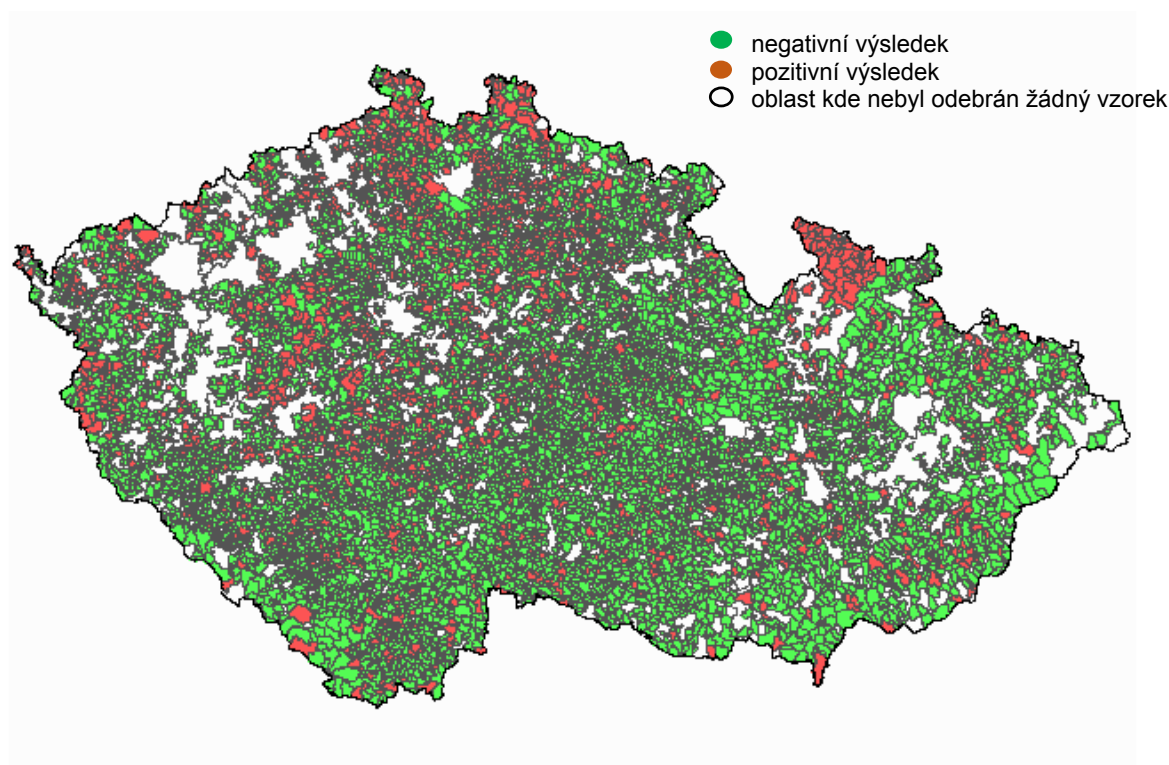
Rozsah vyšetření

Vzorky k laboratornímu vyšetření jsou vzorky trusu odebrané z konečníku. V honitbě byly odebrány vzorky tak, aby jeden vzorek byl odebrán z jednoho katastrálního území. To znamená, že honitba, která má tři katastrální území, odebrala tři vzorky, honitba, která má pět katastrálních území odebrala pět vzorků. Pro účel tohoto monitoringu bylo stanoveno, že pozitivními vzorky jsou vzorky vyšetřené na střevní a plicní parazity, kde výskyt vajíček parazitů byl hodnocen na +++ a +++++, což odpovídá střední až silné invazi parazitů.

Tabulka č. 65:

Rok	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2013	5 411	875
2014	12 816	3 055
2015	14 853	2 509

Mapa č. 25: Odběr vzorků k parazitologickému vyšetření na střevní a plicní parazity v roce 2015

Tabulka č. 66:

Kraj	Počet odebraných vzorků	Počet pozitivních	% pozitivních
Hlavní město Praha	41	10	24,4
Jihočeský	2472	216	8,7
Jihomoravský	1080	69	6,4
Karlovarský	486	151	31,1
Královéhradecký	1008	174	17,3
Liberecký	815	274	40,1
Moravskoslezský	687	56	8,2
Olomoucký	760	180	23,7
Pardubický	1033	52	5,0
Plzeňský	1338	231	17,3
Středočeský	2330	644	27,6
Ústecký	726	285	39,3
Vysočina	1613	112	6,9
Zlínský	460	54	11,7
Celkový součet	14853	2509	16,9

Vyhodnocení monitoringu a následné léčby v roce 2015

V roce 2015 byl splněn předpokládaný počet odebraných vzorků. Z výsledků získaných v roce 2014 a 2015 opět jednoznačně vyplývá, že by antiparazitární ošetření nemělo být celoplošnou akcí, ale akcí cílenou, prováděnou vždy na základě předchozího parazitologického vyšetření. Z důvodu nízkého počtu odebraných vzorků v roce 2013 nebylo možné zahrnout tento rok do objektivního zhodnocení výsledků antiparazitárního ošetření, které bylo částečně provedeno počátkem roku 2014. Z dosavadních výsledků vyplývá, že promořenost spárkaté zvěře je vysoká, nicméně intenzita zamoření je spíše nízká. U většiny spárkaté zvěře převažují plicní parazité nad střevními. Dále u srnčí a mufloní zvěře se ve značné míře vyskytují kokcidie rodu *Eimeria*.

Hodnocení úspěšnosti parazitární preventivní léčby by vyžadovalo cílené sledování výskytu parazitů ve vybraných lokalitách, znalost konkrétních antiparazitárních přípravků, přesných dat aplikace těchto preparátů a cílené vyšetřování a hodnocení výskytu parazitů po ošetření.

Význam této akce je získat celkový pohled na parazitární zatížení spárkaté zvěře v České republice.

3.6. RYBY

3.6.1. Koiherpesviróza, virová hemoragická septikémie, infekční nekróza krvetvorné tkáně

V roce 2015 došlo oproti předchozímu roku k výraznému zlepšení nálezové situace v chovech ryb s ohledem na nákazy infekční hematopoetická nekróza (IHN) a virová hemoragická septikémie (VHS). V chovech kaprů opět nebylo zjištěno žádné ohnisko Koi herpesvirózy (KHV).

Oproti předchozímu roku došlo k výraznému poklesu výskytu případů nález lososovitých ryb. V roce 2015 bylo potvrzeno pouze jedno ohnisko virové hemoragické septikémie (dále jen „VHS“). Infekční nekróza krvetvorné tkáně ani koi herpesviróza se v loňském roce na našem území nepotvrdily. Ohnisko VHS bylo zjištěno na základě nahlášení zvýšeného úhynu pstruhů duhových v chovu. Následně se přijala opatření ke zvládnutí této nemoci. V roce 2015 se objevila ještě další dvě podezření na výskyt nález lososovitých ryb, která však nebyla potvrzena.

Virová hemoragická septikémie a infekční nekróza krvetvorné tkáně jsou nebezpečné nemoci ryb, jejichž původcem je RNA virus patřící do čeledi Rhabdoviridae. VHS a IHN jsou vysoce infekční virové nemoci, která postihují všechny věkové kategorie ryb, ale přednostně postihuje ryby ve věku jednoho roku při teplotě vody 8 – 10 °C. Klinické příznaky a mortalita u větších ryb je vzácná, ale právě starší ryby mohou být nosiči a virus bývá přítomen v pohlavních produktech. Nemocné ryby projevují malátnost, poruchy plavání, nechutenství, ztrátu reflexů či náhlé hynutí za příznaků dušení. Při zevním ohledání je vidět ztmavnutí, exoftalmus, zvětšená dutina tělní a krváceniny u báze ploutví a v kůži. Diagnóza těchto nález je založena na klinickém, patologickoanatomickém a histologickém vyšetření a na metodách průkazu původce zahrnujících izolaci viru na buněčných liniích a jeho identifikaci. Terapie není známa.

Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace 2015 – monitoring VHS, IHN, KHV

Monitoring nález lososovitých ryb na VHS a IHN se prováděl v roce 2015 dvakrát ročně na všech hospodářstvích s chovem vnímavých druhů ryb k těmto nálezům. Vyšetření se provádělo u vnímavých ryb a sivena amerického vždy z jednoho vzorku. V rámci prováděného monitoringu VHS/IHN v roce 2015 bylo vyšetřeno celkem 111 hospodářství s chovem lososovitých ryb. Žádný ze vzorků nebyl pozitivní.

Monitoring nález kaprovitých ryb na KHV se prováděl v roce 2015 na vybraných hospodářstvích s chovem kapra obecného na celém území České republiky. Vyšetření se provádělo 1x ročně v období od června do září. Do monitoringu byly zahrnuty kategorie K1 nebo K2. V rámci prováděného monitoringu KHV v roce 2015 bylo vyšetřeno 102 hospodářství s chovem kapra obecného. Žádný ze vzorků nebyl pozitivní.

V tabulce č. 67 jsou uvedena vyšetřená hospodářství na jednotlivé nemoci a vzniklá ohniska v letech 2008 – 2015.

Tabulka č. 67: Počet vyšetřených hospodářství a ohnisek - Monitoring IPN, VHS, IHN, KHV v letech 2008 - 2015

Rok	IPN		VHS		IHN		KHV	
	Počet vyšetřených hosp.	Počet ohnisek	Počet vyšetřených hosp.	Počet ohnisek	Počet vyšetřených hosp.	Počet ohnisek	Počet vyšetřených hosp.	Počet ohnisek
2008	184	0	81	3	81	0	X	0
2009	152	0	91	0	91	0	190	5
2010	149	0	87	2	87	1	184	1
2011	152	0	89	1	89	1	101	0
2012	X	0	89	0	89	0	95	0
2013	X	0	100	5	100	0	93	0
2014	X	0	100	12	100	4	104	0
2015	X	0	111	1	111	0	102	0

V roce 2014 bylo potvrzeno celkem čtrnáct ohnisek VHS a IHN. Oproti tomu v roce 2015 bylo potvrzeno pouze jedno ohnisko VHS.

VHS ohnisko bylo potvrzeno v Karlovarském kraji na konci května 2015. Ohnisko bylo zjištěno na základě nahlášení zvýšeného úhynu pstruhů duhových na hospodářství. Byla přijata všechna opatření pro tlumení nákazy v chovu a ohnisko bylo nahlášeno Evropské komisi. V rámci epizootologického šetření nebyl zjištěn původ zavlečení dané nákazy.

Na mapě č. 26 jsou zobrazena všechna ohniska VHS od roku 2008 do roku 2015. Na mapě č. 27 jsou zobrazena všechna ohniska IHN od roku 2008 do roku 2015.

Mapa č. 26: Ohniska VHS v České Republice 2008 – 2015

Mapa č. 27: Ohniska IHN v České Republice 2008 – 2015

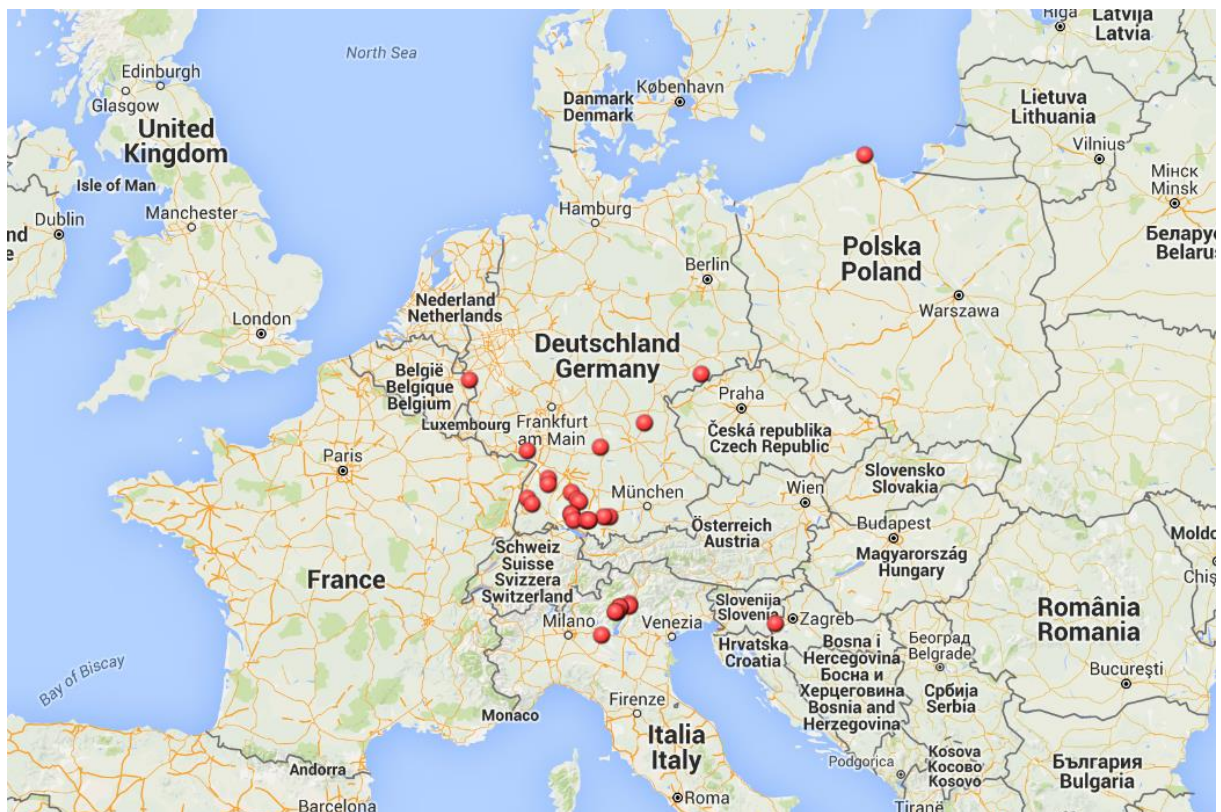
I když se vyskytlo v roce 2015 pouze jedno ohnisko virové hemoragické septikémie na našem území, sousední státy (Německo, Polsko, Rakousko) hlásily stejně tak jako minulý rok velké množství ohnisek VHS. Některá ohniska byla potvrzena velmi blízko našich hranic. Nákaza byla také hlášena z Francie, Belgie a Itálie, viz mapa č. 28.

V Evropě se také objevily případy infekční nekrózy krvetvorné tkáně v Polsku, Belgii, Německu, Itálii a Chorvatsku, viz mapa č. 29.

Mapa č. 28: Výskyt VHS v Evropě v roce 2015

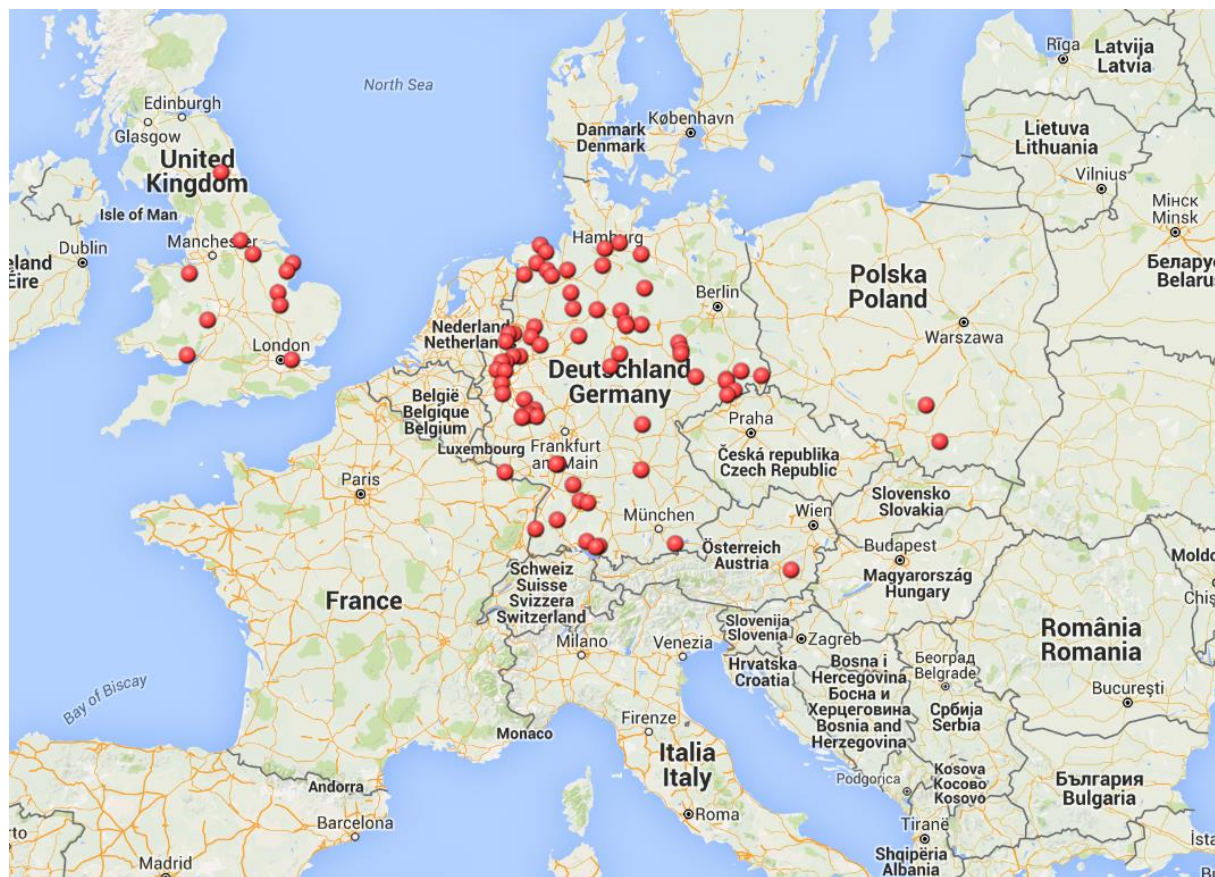

Mapa č. 29: Výskyt IHN v Evropě v roce 2015

I když v rámci monitoringu KHV nebylo na našem území zachyceno již od roku 2011 žádné ohnisko, velké množství ohnisek koi herpesvirózy bylo hlášeno z Německa a Velké Británie. Menší množství ohnisek se objevilo v Rakousku a Polsku, viz mapa č. 30.

Mapa č. 30: Výskyt KHV v Evropě v roce 2015

Souhrn

I když se od roku 2011 KHV nákaza v našich rybnících neobjevila, je důležité vědět, že v sousedních státech - především v Německu se nákaza ve velké míře stále potvrzuje. Stejně tak jako nákazy lososovitých ryb VHS/IHN jsou stále potvrzovány v sousedních státech. Je proto důležité dodržovat zásady biologické bezpečnosti v chovech. Základní preventivní opatření spočívají v zabránění zavlečení původce nákazy do chovného prostředí a přísné veterinární kontrole dovezených jiker i násadových ryb. Vše musí pocházet pouze z chovů bez výskytu této nákazy. Základem je pravidelně sledovat zdravotní stav vnímavých ryb v chovu. Další preventivní opatření se týkají především dodržování technologických postupů. Je důležité v případě podezření na výskyt nebezpečné nákazy ryb toto nahlásit soukromému veterinárnímu lékaři nebo úřednímu veterinárnímu lékaři Krajské veterinární správy.

3.6.2. Kontroly akvakultur

V rámci víceletého plánu kontrol pro rok 2015 bylo nutno provést kontroly schválených produkčních podniků akvakultur s frekvencí dle stanovené úrovně rizika.

Úrovně rizika se rozlišují dle legislativy celkem tři (nízká, střední, vysoká). Frekvence je stanovena v legislativě (nízká úroveň rizika – 1x/2roky, střední a vysoká úroveň rizika – 1x/rok).

System kontrol akvakultur je nastaven tak, aby bylo každý rok zkontrolováno jedno hospodářství každého schváleného produkčního podniku akvakultury s celkovou úrovní rizika střední a vysokou.

Kontroly hospodářství s celkovou úrovní rizika nízkou se provádějí každé dva roky. Během roku 2015 byly zkontrolovány všechny schválené produkční podniky akvakultury s celkovou úrovní rizika vysokou a střední a během let 2014 a 2015 byly zkontrolovány také všechny s celkovou úrovní rizika nízkou.

V roce 2015 bylo provedeno celkem 406 plánovaných kontrol. S celkovou úrovní rizika nízkou bylo zkontrolováno 127 hospodářství, s celkovou úrovní rizika střední bylo provedeno také 127 a s celkovou úrovní rizika vysokou bylo provedeno 152 kontrol. V některých případech se provedlo více kontrol hospodářství v rámci jednoho produkčního podniku akvakultury. Všechny plánované kontroly akvakultur byly bez porušení.

Neplánovaných kontrol akvakultur bylo provedeno celkem 40, z toho byla pouze jedna s porušením. Porušení se týkalo subjektu, který nepožádal o schválení dle § 5a veterinárního zákona.

Bylo provedeno i několik neplánovaných kontrol registrovaných zařízení pro chov živočichů pocházejících z akvakultury.

3.6.3. Mimořádná kontrolní akce na dovezené zásilky živých vnímavých ryb k nálezům VHS, IHN, KHV

Z důvodu zhoršené nálezové situace v chovech ryb na našem území v roce 2014 a z důvodu zajištění dostatečné výsledovosti dovezených zásilek ryb, vyhlásila Státní veterinární správa od začátku března do konce roku 2015 mimořádnou kontrolní akci zaměřenou na dovezené zásilky živých vnímavých ryb k virové hemoragické septikémii, infekční nekróze krvevorné tkáně a ke koi herpesviróze.

Předmětem kontroly byly dovezené zásilky pstruhů duhových, pstruhů obecných, štik obecných, lipanů podhorních, síhů, kaprů a koi kaprů určených k chovu, výkrmu, doplnění stavů, karanténě nebo pro rybářské oblasti vysazování a slovu.

Cílem mimořádné kontrolní akce bylo prověření dopravce a chovatele v místě určení zásilky ryb, zda jsou dodržovány legislativní požadavky, týkající se schválení, evidence a potřebné dokumentace.

Během stanoveného období bylo v rámci mimořádné kontrolní akce provedeno celkem 43 kontrol, z toho tři kontroly byly s porušením. Největší nedostatky byly zjištěny v prováděcí dokumentaci k zásilkám ryb.

3.6.4. Kontrola sádek

Kontroly sádek byly zavedeny už v roce 2014 a jejich kontrola pokračovala i v roce 2015. Naplánováno bylo provést kontrolu 10% samostatných sádek v kraji. Jako samostatné sádky jsou označovány sádky, které mají své vlastní registrační číslo, a na hospodářství není další produkce.

Kontrola sádek byla zaměřena především na kontrolu dokladů o sběru, likvidaci a odvozu uhynulých ryb, dále na kontrolu záznamů o použití VLP v návaznosti na kontrolu záznamů o zdravotním stavu a úhynech ryb a kontrolu výsledovosti přisunutých a odsunutých ryb.

Sádky spojené s další produkcí se kontrolovaly také, ale pouze při kontrole akvakultur s frekvencí dle úrovně rizika, které má v rámci svého registračního čísla evidovány i sádky.

Stav samostatných sádek v České republice byl na začátku roku 97. V roce 2015 byla provedena kontrola 20 samostatných sádek a 8 sádek spojených s další produkcí. Během kontrol sádek nebylo zjištěno žádné porušení.

3.6.5. Hromadné úhyny ryb

V roce 2015 bylo řešeno 11 případů hromadných úhynů ryb. Ve většině případů byl zjištěn úhyn obsádky z důvodu nedostatku kyslíku ve vodě a zvýšeného množství amoniakových iontů s následnou intoxikací amoniakem. V ostatních případech šlo o otravu.

3.7. VČELY

3.7.1. Mor včelího plodu (American foulbrood of honey bees)

Onemocnění způsobuje *Paenibacillus larvae*, mikrob, který napadá nejmladší vývojová stádia včel, tedy včelí plod. Spóry původce jsou extrémně odolné vůči běžným postupům devitalizace, proto tlumíme tuto nákazu radikální cestou.

Výskyt moru včelího plodu vykázal v roce 2015 mírný pokles v počtu nově vyhlášených ohnisek - ve srovnání s rokem 2014, konkrétně o 28 % - přičemž nákazová situace se výrazně zlepšila zejména ve Zlínském kraji, kde bylo vyhlášeno v uplynulém roce 89 nových ohnisek ve srovnání se 159 ohnisky, vyhlášenými v roce 2014 (tabulka č. 68). Podobnou tendenci vykazují také kraje Pardubický nebo Jihočeský. Ojedinelá ohniska byla vyhlášena také v krajích Ústeckém, Hlavním městě Praha, Vysočině a Jihomoravském. Naopak situace se dlouhodobě nelepší v krajích Moravskoslezském nebo Středočeském. Za celkovým zlepšením situace stojí mimo jiné i přísnější režim při přemísťování včel a včelstev v rámci území kraje, kdy je po chovateli včel vyžadováno povinné vyšetření na původce moru včelího plodu při přemísťování včelstev mimo katastrální území obce, tedy i přemísťování oddělků za účelem prodeje nebo přemísťování za účelem kočování. Přibližně 20 % ohnisek bylo, podobně jako v roce 2013 a 2014, zlikvidováno v režimu částečné likvidace (tabulka č. 69), protože procento včelstev, u kterých byla klinicky i laboratorně prokázána nákaza nepřesáhlo 15 % hranici, kterou stanovuje příslušná vyhláška.

Tabulka č. 68: Meziroční srovnání počtu vyhlášených ohnisek moru včelího plodu

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Vyhlášených ohnisek	160	179	128	332	239

Tabulka č. 69: Statistika včelstev v ohniscích v letech 2013 - 2015

Rok	2013	2014	2015
Počet nově vyhlášených ohnisek	128	332	239
Počet vnímavých včelstev v ohniscích	1 127	3 189	2 181
Počet klinicky nemocných včelstev v ohniscích	242	798	586
Počet utracených včelstev	677	1 943	1 394
Počet částečně zlikvidovaných ohnisek	29	68	49

Mapa č. 31: Nově vyhlášená ohniska v roce 2015

Mapa č. 32: Nově vyhlášená ohniska v roce 2014

Mapa č. 33: Nově vyhlášená ohniska v roce 2013

Zdrojovými daty pro tabulky a mapy: Informační systém Státní veterinární správy

3.7.2. Hniloba včelího plodu

V roce 2015 bylo potvrzeno 5 ohnisek hniloby včelího plodu na Trutnovsku, v Královéhradeckém kraji. Tato nákaza je způsobena nesporegenní bakterií *Melissococcus plutonius*. Při sérii šetření na postižených stanovištích se ukázalo, že klinický rozvoj onemocnění probíhá velmi rychle od laboratorního průkazu původce. Také proto se Státní veterinární správa přiklání k radikální likvidaci postižených včelstev, aby se co nejúčinněji zabránilo plošnému rozšíření nákazy. V roce 2015 bylo utraceno na těchto 5 stanovištích celkem 38 včelstev (tabulky č. 70 a 71) a na jaro 2016 jsou naplánovány prohlídky včelstev v stanoveném ochranném pásmu.

Tabulka č. 70: Počet vyhlášených ohnisek hniloby včelího plodu

Rok	2015
Vyhlášených ohnisek	5

Tabulka č. 71: Statistika včelstev v ohniscích v roce 2015

Rok	2015
Počet nově vyhlášených ohnisek	5
Počet vnímavých včelstev v ohniscích	38
Počet klinicky nemocných včelstev v ohniscích	10
Počet utracených včelstev	38
Počet částečně zlikvidovaných ohnisek	0

3.7.3. Varroáza (Varroosis of honey bees)

Toto onemocnění je způsobeno roztočem *Varroa destructor*, který parazituje jak na zavíčkovaném plodu, tak na dospělých včelách. Zásadní význam varroázy je v kontextu s ostatními nepříznivými vlivy, které působí na zdraví včel. Mezi nejvýznamnější patří virózy, chronické otravy, nízká úroveň zoohygieny, nedostatečnost bílkovinné potravy apod. Varroáza v kombinaci s těmito faktory působí postupné slábnutí včelstev, které může vést až k jejich úhynu či kolapsu, pokud nejsou včas provedena účinná opatření k tlumení její intenzity. Pro plošné sledování intenzity varroázy je každoročně vyšetřena zimní měl všech chovatelů včel. Výsledky tohoto vyšetření pomáhají stanovit úroveň zamoření na jednotlivých stanovištích či větších územních celcích. Tyto výsledky jsou jedním z podkladů, na základě kterého je každoročně stanoveno léčebné a preventivní ošetření včelstev, které je pro chovatele včel povinné. Vzorky zimní měli je chovatel povinen odebrat a odevzdat k vyšetření do 15. 2. daného roku.

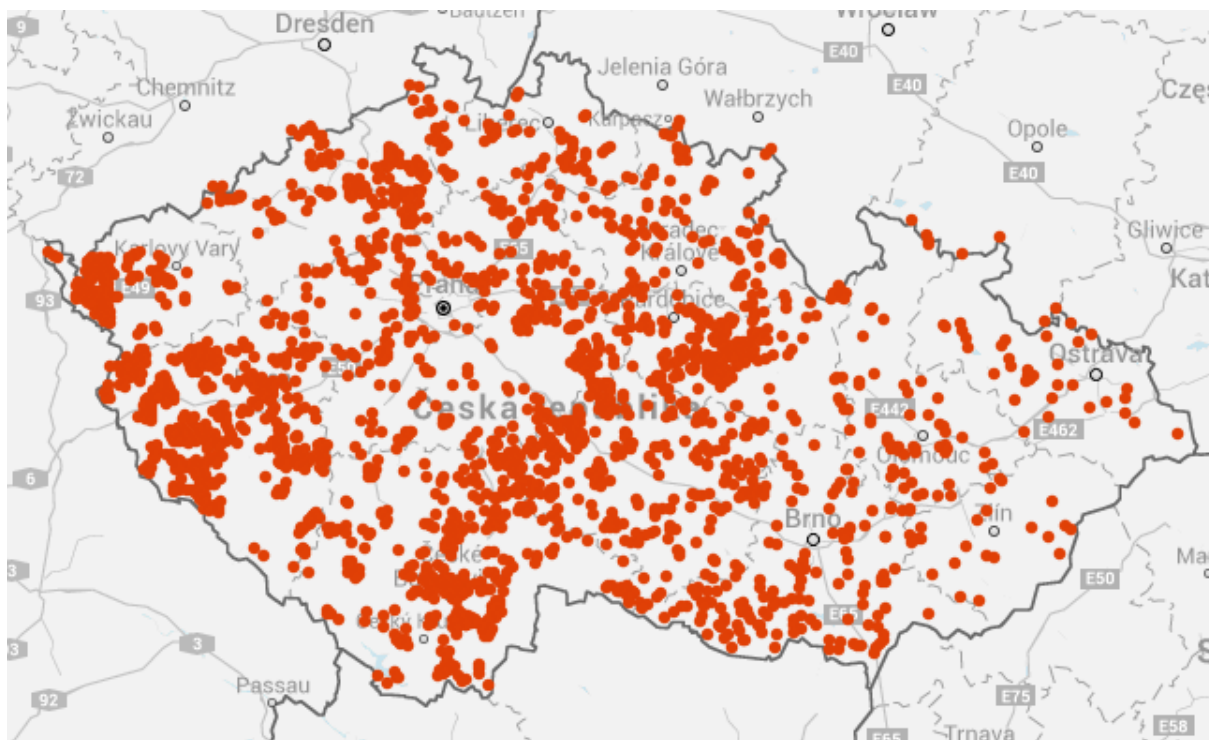
Z výsledků vyšetření zimní měli z počátku roku 2016, byla zjištěna průměrná intenzita varroázy v chovech včel 5 %, což je nejpříznivější výsledek od roku 2013. Celkem bylo vyšetřeno 56 593 vzorků, tedy téměř stejně jako vloni, kdy bylo vyšetřeno 56 677 vzorků. Intenzita varroázy je tedy výrazně nižší ve srovnání s loňským rokem (tabulka č. 72). Mezi nejvýznamnější faktory, které jsou důvodem tohoto významného poklesu, patří bezesporu nařízené plošné (na území okresů) preventivní ošetření včelstev v roce 2015 což je také v korelaci se zvýšenou spotřebou veterinárních léčiv na ošetřování varroázy v roce 2015. Státní veterinární správa připravila pro rok 2016 mnohem podrobnější vyhodnocení intenzity varroázy. Protože území okresu je příliš rozsáhlé a nákazová situace může být velmi odlišná v jednotlivých částech okresu, přistoupila Státní veterinární správa na vyhodnocení intenzity varroázy na jednotlivé obce. Stále však platí, že nesprávné nebo neprovedené ošetření v průběhu roku, spojené zejména s nedostatečnou kontrolou případného spadu roztočů napomáhá k podcenění situace a špatnému vyhodnocení úrovně varroázy v jednotlivých úlech. Státní veterinární správa upozorňuje na významný vliv klimatických podmínek, které hrají výraznou úlohu v populační dynamice roztoče *Varroa destructor* a nabádá chovatele včel k zvýšené opatrnosti v průběhu roku, častým kontrolám včelstev, zejména v období pozdního léta, a v neposlední řadě vyzývá chovatele včel, aby se nespolehali jen na výsledky vyšetření zimní měli. Protože jsou výsledky vyšetření zimní měli na jednotlivých stanovištích každoročně velmi odlišné, klade Státní veterinární správa důraz na individuální posouzení situace na konkrétních místech a doporučuje chovatelům včel pravidelně sledovat včelstva v průběhu celého roku, zejména pak v létě a podletí, kdy se líhne zimní generace včel, zodpovědná za jejich přezimování v dobré kondici.

Tabulka č. 72: Počet odebraných vzorků a intenzita varroázy v období 2014 – 2016

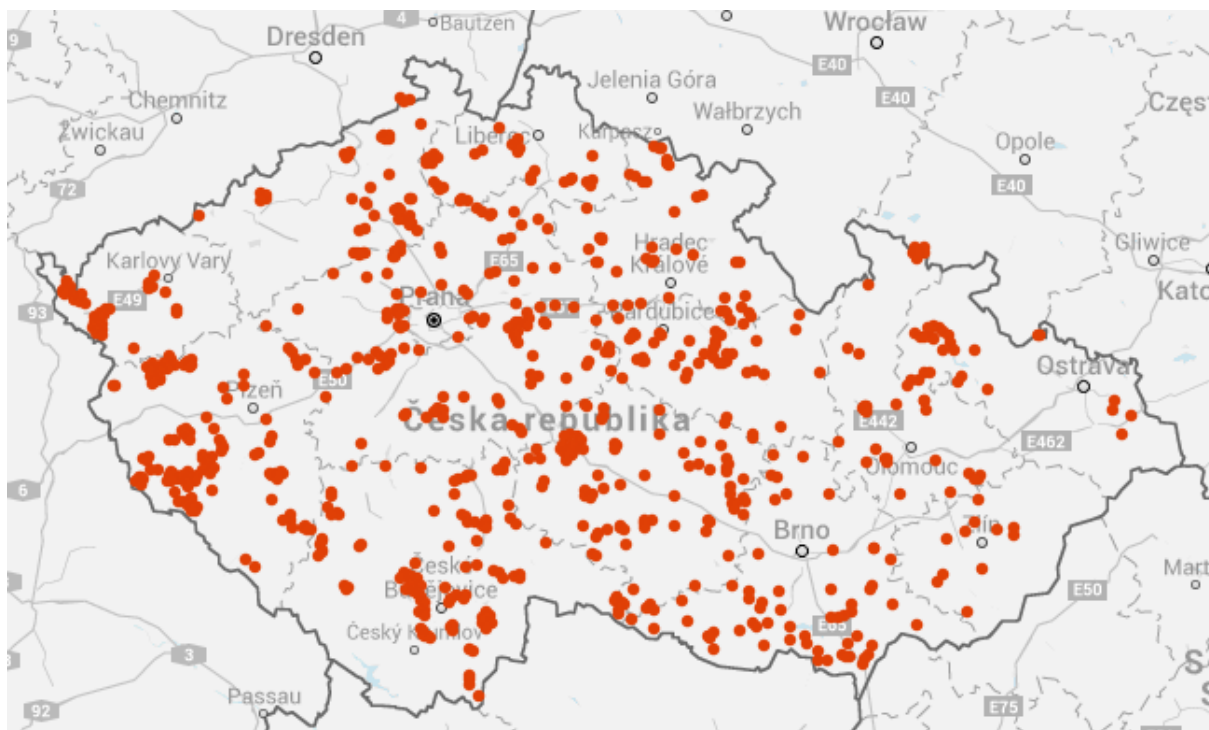
Rok	2014	2015	2016	2014	2015	2016
				%		
vzorky >3 roztoči	4 207	10 870	3 747	8%	19%	7%
vzorky ≤3 roztoči	24 921	33 344	24 307	46%	59%	43%
vzorky 0 roztočů	25 324	12 463	28 539	47%	22%	50%
vzorky celkem	54 452	56 677	56 593	100%	100%	100%

Zdroj: NRL pro zdraví včel při SVÚ Olomouc

Mapa č. 34: Oblasti (1225 obcí), na jejichž území je nařazeno pro rok 2016 plošné předjarní preventivní ošetření na základě výsledků vyšetření zimní měli z přelomu roku 2015/2016

Mapa č. 35: Oblasti (461 obcí), na jejichž území je nařazeno pro rok 2016 plošné letní preventivní ošetření na základě výsledků vyšetření zimní měli z přelomu roku 2015/2016

3.7.4. Hromadné úhyny včelstev

Kromě výše zmíněných nákaz včel řešila Státní veterinární správa v roce 2015, podobně jako v roce 2014, také případy podezření na otravu včel a včelstev v souvislosti s aplikací přípravků na ochranu zemědělských plodin (POR).

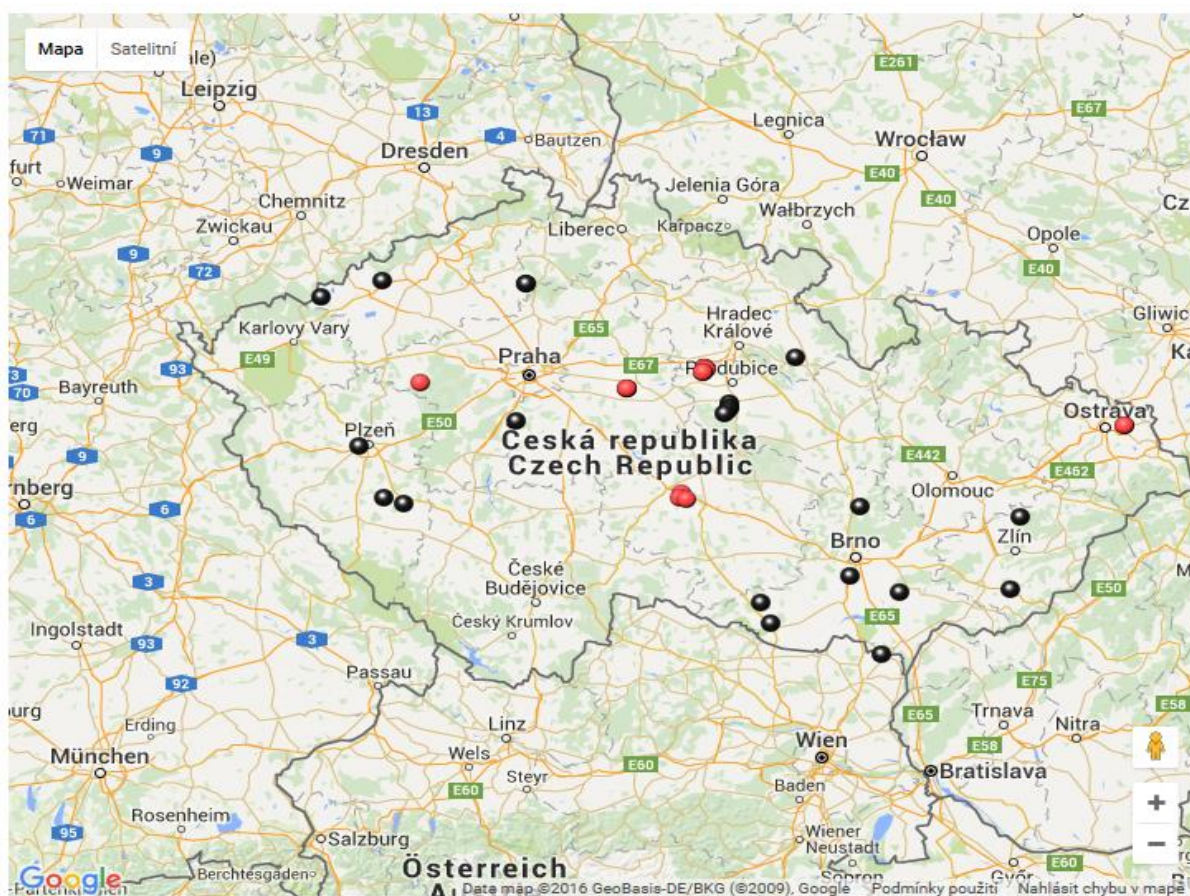
Tyto případy řeší inspektoři krajských veterinárních správ ve spolupráci s inspektory Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ), který se podílí na šetření u osob, které provedly aplikaci pesticidu na rostliny. Po ohlášení podezření obvykle dojde na místní šetření, při kterém jsou zpravidla odebrány vzorky uhynulých včel a vzorky ošetřeného porostu. Tyto vzorky musí být do 72 hodin dopraveny do laboratoře a v případě, že není v této době přesně znám rozsah chemického vyšetření, jsou uchovány při -18°C. Následně, jakmile inspektoři ÚKZÚZ zjistí prostředek, který byl aplikován na pole, jsou odebrané vzorky podrobeny analýze na obsah účinných látek použitého přípravku nebo směsi přípravků. Na základě závěrů z místního šetření a výsledků vyšetření vzorků Státní veterinární správa potvrdí nebo nepotvrdí příčinnou souvislost mezi úhynem včel a použitým přípravkem na ochranu rostlin. Tento závěr poté předá jak všem dotčeným chovatelům včel tak také inspektorům ÚKZÚZ. Na nich je dokončení případu, které může vyústit v udělení sankce za porušení zákona o rostlinolékařské péči osobě, která aplikovala přípravek v rozporu se zákonem, což vedlo k úhynu včelstev.

Státní veterinární správa v loňském roce řešila 29 případů, z nichž se však zdaleka ne všechny týkaly použití přípravků na ochranu rostlin. SVS prokázala přítomnost účinných látek v uhynulých včelách i v odebraných vzorcích porostu v osmi případech. Týkaly se 15 chovatelů. Různou měrou úhynu bylo při nich postiženo celkem 161 včelstev. To je ve srovnání s rokem 2014 výrazný úbytek, loni bylo zasaženo bezmála 430 včelstev v 7 prokázaných případech u 31 chovatelů včel, tabulka č. 73. V nejvyšší míře byly postiženy létavky, tedy včely, které opouštějí úl, aby sbíraly pyl a nektar na výživu ostatních včel v úlu a na tvorbu medových zásob. Zdaleka nejčastěji ošetřovaným porostem, který včelám způsobuje vážné zdravotní problémy, jsou lány řepky. Řepka začíná kvést podle počasí ke konci dubna a právě v této době začínají chovatelé včel hlásit úhyny.

V 13 dalších případech následné šetření neprokázalo souvislost s použitím přípravků na ochranu rostlin. Zpravidla šlo o individuální postřik na zahradě či v zahrádkářské kolonii nebo o možnou individuální aplikaci neznámé látky přímo česnem do úlu. Některé případy byly proto předány Policii ČR. Tak jako v loňském roce připravila SVS pro veřejnost mapu všech stanovišť, na kterých probíhalo v rámci jednotlivých případů šetření.

<http://eagri.cz/public/web/svs/portal/zdravi-zvirat/vcely/ostatni/mapa-stanovist-s-uhyny-2014.html>

Mapa č. 36: Hromadné úhyny včelstev

- Prokázaný úhyn včelstev, související s použitím prostředků na ochranu rostlin
- Ostatní případy šetření úhynů včelstev při podezření na použití prostředků na ochranu rostlin

Zdroj: Informační systém Státní veterinární správy

Tabulka č. 73: Hromadné úhyny včelstev

ROK	Případů celkem	Případů v souvislosti s aplikací POR	Počet stanovišť, kde probíhalo šetření v souvislosti s použitím POR	Počet včelstev, kterých se týkalo šetření v souvislosti s použitím POR	Případů prokázáno POR	Počet stanovišť, u kterých byly PROKÁZÁNY účinné látky POR ve včelách i v porostu	Počet uhynulých včelstev po PROKÁZÁNÍ POR ve včelách a v porostu
2014	23	22	52	794	7	31	429
2015	29	16	32	297	8	15	161

4. Činnost Oddělení pro řešení krizových situací - KC Brno

4.1. Součinnostní cvičení

4.1.1. Nákaza 2015

Ve dnech 23. 6. – 24. 6. 2015 proběhlo ve VVP Libavá, hospodářství VLS Heroltovice součinnostní cvičení veterinární služby AČR a SVS na téma činnost úředního veterinárního lékaře při podezření na nebezpečnou nákazu v hospodářství (slintavka a kulhavka a africký mor prasat, dále jen „SLAK a AMP“) a nálezů uhynulých prasat divokých s podezřením na AMP a dále postupy při likvidaci ohniska nebezpečné nákazy. Cvičení bylo rozděleno do dvou dnů.

23. 6. 2015

- Činnosti při podezření a potvrzení z nákazy SLAK v hospodářství
- Činnosti při podezření a potvrzení z nákazy AMP v hospodářství
- Činnosti při nálezů uhynulých prasat divokých a podezření z nákazy AMP a po jeho potvrzení

V teoretické části cvičení byly prezentovány činnosti KVS při podezření a při potvrzení nákaz (SLAK, AMP u domácích prasat, AMP u divokých prasat) podle zadaných scénářů (fotografie změn a klinických příznaků byly součástí scénáře a zaslány každé KVS)

Účastníci cvičení – 23. 6. 2015:

- KVS SVS pro kraje Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský, Moravskoslezský, Vysočina,
- VVS AČR
- ÚVS SVS - KC Brno
- PSMS Brno
- PSMS Hradec Králové

24. 6. 2014

Ukázkový den:

V úvodní části ukázkového dne byly odprezentovány v PDA Libavá informace k problematice legislativy týkající se organizace pravidelných cvičení, aktuální nálezové situace ve světě a v ČR a vybavenosti SVS a vet. služby AČR pro eradikaci ohniska nebezpečné nákazy.

Pak následovaly praktické ukázky, které byly připraveny v hospodářství VLS Heroltovice ve VVP Libavá (okr. Olomouc). SVS ČR měla připraveny k ukázce síly a prostředky PSMS Brno a Hr. Králové pro případ depopulace hospodářství v případě likvidace nebezpečné nákazy. Předvedeno bylo utrácení vybavení pro skot a prasata. Prakticky byla provedena ukázka utrácení 1 prasete (el. proud).

KVS pro Olomoucký kraj zajistila ukázkou vybavení pohotovostního kufru a vstupu členů diagnostické skupiny do podezřelého hospodářství.

Praktický odběr vzorků na SLAK (Probang, vzorky krve), vlastní dekontaminaci, výstup z podezřelého hospodářství a předání zabalených vzorků řidiči vozidla určeného pro převoz vzorků do NRL bylo předvedeno veterinárními lékaři Veterinární služby AČR.

Veterinární služba AČR provedla ukázkou dekontaminace malých zvířat a provedla ukázkou své pojezdové laboratorní techniky.

Součástí ukázkového dne byla praktická ukázka pitvy a odběrů vzorků na AMP uhynulého domácího prasete, která byla demonstrována patologem SVÚ Olomouc. Předvedeno bylo rovněž vybavení PSMS k desinfekci vlastní techniky a osob před opuštěním ohniska nákazy.

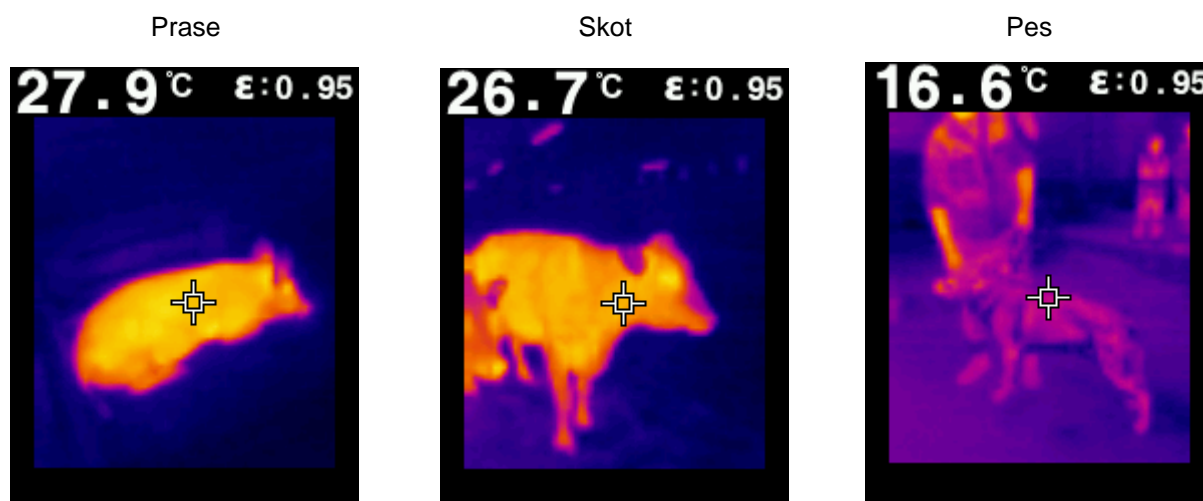
Prezentovány byly i možnosti využití vizuálního IR teploměru FLIR TG165 k distančnímu měření povrchové teploty zvířat s cílem vytipování zvířete (zvířat) se zvýšenou teplotou (podezřelá zvířata).

Ukázek se zúčastnilo cca 40 pozvaných hostů z KÚ, HZS, AČR, PČR, MZe, SSHR, ÚVS SVS ČR, KVS pro Olomoucký kraj.

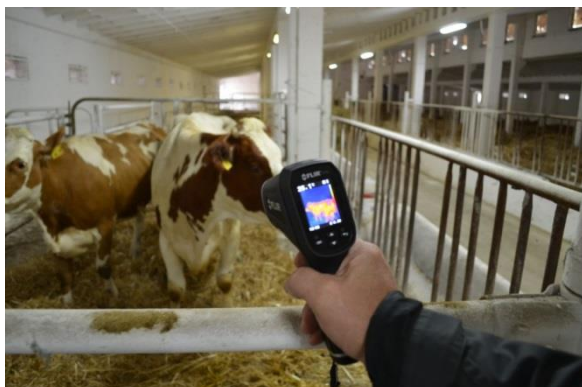
Doporučení

Cvičení s obdobným praktickým zaměřením je nutno pravidelně provádět, vzhledem k nutnosti zajištění zkušeností a praktické zručnosti úředních veterinárních lékařů při manipulaci se zvířaty, odběrech vzorků a vstupu a výstupu do a z podezřelého hospodářství.

Obrázek č. 2: Využití vizuálního IR teploměru FLIR TG165 – měření povrchové teploty

Obrázek č. 3: Měření teploty vizuálním IR teploměrem FLIR TG165:

Obrázek č. 4: Ukázky ze cvičení

Prezentační část cvičení

Příprava ke vstupu do podezřelého hospodářství

Odběry vzorků – Probang test

Odběry vzorků – krev

Vybavení PSMS k desinfekci techniky

4.1.2. Společné cvičení SVS, KVS SVS pro Karlovarský kraj a dalších vybraných složek IZS Karlovarského kraje

Název: FOCUS 2015

Místo: MAVEX Cheb, spol. s r.o., 350 02 Nebanice 30, IČO: 46883843, hospodářství Plesná, reg. č. CZ 41005897

V rámci společného cvičení SVS, KVS SVS pro Karlovarský kraj a dalších vybraných složek IZS Karlovarského kraje bylo provedeno cvičení na téma eradikace ohniska aviární influenzy v hospodářství nosnic. Nosnice byly zasahujícími složkami IZS (HZS) v osobních ochranných prostředcích nejvyšší úrovně fixovány, vynášeny z haly a utraceny vložení do speciálně upravených vaků (Big Bag) o kapacitě cca 1 000 kg, které byly předtím naplněny plynem (CO₂) do koncentrace, které požaduje příslušný předpis, tj. 40 %.

Současně byla prověřena vhodnost použití vaků pro utracení menšího množství drůbeže a tím náhrady použití velkého kontejneru (kapacita 7 – 10 t) v ohniscích nákaz s nižší koncentrací drůbeže.

Obrázek č. 5: Ukázky ze cvičení

4.1.3. Cvičení krizového štábu ORP Prostějov a složek IZS

Téma cvičení: Řešení ohnisek nebezpečné nákazy – vysocepatogenní aviární influenzy

Termín: 12. – 13. 11. 2015

Místo cvičení:

- krizový štáb ORP Prostějov – 12. 11. 2015
- Statek Prostějov, s.r.o. – 13. 11. 2015

Seznam účastníků:

- HZS Olomouckého kraje, ÚO Prostějov,
- Záchraný útvar HZS ČR Hlučín,
- JSDH města Prostějova, JSDH obce Mostkovice,
- Magistrát města Prostějova,
- PČR, ÚO Prostějov,
- Městská policie Prostějov,
- Statek Prostějov s.r.o.,
- Krajská veterinární správa Státní veterinární správy pro Olomoucký kraj,
- Ústřední veterinární správa Státní veterinární správy – KC Brno
- Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje, ÚP Prostějov,
- ZZS Olomouckého kraje,
- Celní úřad pro Olomoucký kraj

Námět cvičení:

Potvrzení výskytu HPAI (vysoce patogenní aviární influenza) Krajskou veterinární správou Státní veterinární správy pro Olomoucký kraj v komerčním drůbežářském hospodářství Statek Prostějov s.r.o., Určická ulice, Prostějov. Ohniskem nákazy bylo hospodářství s odchovem kuřiček (do 16 týdnů věku). Kuřičky (hmotnost cca 2 kg/ks) jsou chovány ve 3 halách (budova č. 1 – 18 000ks, budova č. 2 – 48 000ks, budova č. 3 – 44 000ks). Krajská veterinární správa pro Olomoucký kraj vydala mimořádná veterinární opatření podle §15 zákona č. 166/1999 Sb., zejména: vymezení ohniska, zřízení tříkilometrového ochranného pásma (cca 2 000 ks drůbeže) a desetikilometrového pásma dozoru (dalších cca 20 000 ks drůbeže), utrácení zvířat, soupis hospodářství se zvířaty, stanovení pravidel pro přemísťování zvířat, neškodné odstraňování, zničení kontaminovaných krmiv, čištění, DDD, očkování zvířat, zajištění informovanosti osob a informování orgánů veřejné správy. Na místo události bylo povoláno za účelem eradikace ohniska Pohotovostní středisko pro mimořádné situace Brno. O situaci informováno OPIS IZS.

První den cvičení proběhla teoretická část cvičení. Byl aktivován KŠ ORP Prostějov, analyzována situace a zpracována dokumentace pro řešení ohniska.

Druhý den cvičení proběhlo v hospodářství a byly prezentovány praktické ukázky činnosti jednotlivých složek IZS zasahujících v ohnisku a jejich vybavení.

Obrázek č. 6: Ukázky ze cvičení

4.2. Pohotovostní plány pro případ vzniku nebezpečných nákaz

- Slintavka a kulhavka
- Klasický mor prasat
- Newcastleská choroba drůbeže
- Africký mor prasat
- Vezikulární choroba prasat
- Mor koní
- Katarální horečka ovcí
- Aviární influenza
- Mor skotu
- Mor malých přežvýkavců
- Neštovice ovcí a koz
- Epizootické hemoragické onemocnění jelenovitých
- Nodulární dermatitida
- Horečka údolí RIFT
- Vezikulární stomatitida
- Infekční anémie lososovitých
- Bovinní spongiformní encefalopatie
- Trichinelóza
- Pandemický virus chřipky u prasat
- Ostatní nákazy (nákazy ryb)

4.3. Pohotovostní plány pro případ vzniku mimořádných událostí

- Zásady pro vypracování vnějšího havarijního plánu pro radiační havárie
- Ochrana proti účinkům bakteriologických (biologických) prostředků
- Zásady pro veterinární činnost v případě chemické havárie
- Zásady pro veterinární činnost v případě havárie při přepravě zvířat
- Zásady pro veterinární činnost v průběhu záplav

5. Laboratorní diagnostika

Laboratorní vyšetřování vzorků odebíraných v rámci veterinárních sledování jsou prováděna ve státních veterinárních ústavech (SVÚ).

V roce 2015 tuto činnost zabezpečovala následující pracoviště:

- SVÚ Praha, včetně pobočky Hradec Králové
- SVÚ Jihlava, včetně pracoviště České Budějovice
- SVÚ Olomouc.

SVÚ jsou moderními pracovišti veterinární laboratorní diagnostiky v oblasti nálezů zvířat, hygieny potravin, hygieny krmiv a ekologie. K provádění diagnostiky mají k dispozici velmi kvalitní odborné laboratorní zázemí, které využívá nejnovější vědecké poznatky a technologie.

Diagnostické služby jsou poskytovány jak pro účely státního veterinárního dozoru, tak zákazníkům z řad chovatelů, zpracovatelů živočišných produktů, výrobců, obchodníků a občanů.

SVÚ mají zaveden a akreditován systém jakosti podle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005. Jednotlivá pracoviště jsou vedena jako zkušební laboratoře akreditované Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. (ČIA). Převážná část vykonávaných zkoušek je prováděna v akreditovaném režimu.

Akreditací zkušební laboratoře se rozumí posouzení shody managementu jakosti laboratoře s kritérii mezinárodní normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005. Akreditace znamená uznání způsobilosti zkušební laboratoře vnitrostátním akreditačním orgánem tj. ČIA, k provádění zkoušek a vzorkování vymezených v dokumentu Osvědčení o akreditaci.

SVÚ zajišťují:

- laboratorní diagnostiku infekčních a neinfekčních chorob zvířat všech druhů a kategorií,
- kompletní laboratorní vyšetření zaměřená na zdravotní nezávadnost a jakost potravin, krmiv, vody a jiných biologických materiálů,
- monitoring cizorodých látek v potravinovém řetězci člověka, zvířat a prostředí,
- na vyžádání odběr vzorků kvalifikovanými pracovníky,
- měření některých zoohygienických parametrů,
- svoz vzorků k vyšetření prostřednictvím pravidelných svozových linek,
- odbornou poradenskou činnost v oblasti související platné legislativy.

V rámci SVÚ působí několik národních referenčních laboratoří (NRL) a referenčních laboratoří (RL). Národní referenční laboratoře jmenuje Ministerstvo zemědělství a jejich seznam je zveřejňován ve Věstníku MZe.

Referenční laboratoře pro danou nákazu nebo problematiku vyhláší podle potřeby Ústřední státní veterinární správa SVS (ÚVS SVS).

NRL jsou odborně napojeny na příslušné Referenční laboratoře společenství (EU RL) a každoročně se zúčastňují společných jednání zaměřených na danou oblast a jsou rovněž podrobovány kontrolním testům zaměřeným na prověření kvality vyšetřování. Koordinují činnost ostatních laboratoří v ČR, které se zabývají se stejnou problematikou.

Aktuální seznam NRL a RL je dostupný na webových stránkách ÚVS SVS <http://www.eagri.cz> v oddílu Resortní organizace/ SVS/Laboratorní diagnostika.

Výsledky vyšetřování vzorků a hodnocení nálezů je prováděno formou protokolů o laboratorní zkoušce, které jsou po ukončení všech nezbytných procesů předávány jako výstupní dokument zadavateli vyšetření. Způsoby jejich doručení lze předem dohodnout s konkrétní laboratoří.